

CUPRINS:

CRONICI PROFESIONALE

Promovarea serviciilor bibliotecii: vorbe și idei/ Mihaela Trifan/2

BIBLIOZOOM: Biblioteca mai aproape de tine... Fii calm și ai grijă de tine!/ Dana-Monica Vîntu/5

În amintirea poetului.../ Maricica Coșeru/11

Ziua Mondială a Poeziei/ Cătălin Bortă/14

Plicul cu gând bun/ Dana-Monica Vîntu/27

„Mlădițe literare”, ediția a IV-a 2022/ Mihaela Trifan/30

„Mlădițe literare” la a IV-a ediție/ Lorena Teodora Toma/31

Cea mai frumoasă scrisoare de dragoste: ediția a II-a/ Gina Lăcrămioara Păun/34

Periplu spiritual prin biblioteci mănăstirești vasluiene/ Liliana Moga/37

„Floarea Dorului” din Roșiești/ Simona Sălcianu/45

Activități de duminică la Biblioteca Comunală „Eugenia Moldoveanu” Muntenii de Jos/ Gina Petrea/48

„Les amis de la bibliothèque”/ Anca Chelaru/51

MEMORIE ȘI ISTORIE LOCALĂ

Căminul de Ucenici „Prof. Dr. Hurmuzescu” Vaslui (III)/ Paul Zahariuc/54

Peneș Curcanu: nume și eroism vasluiene/ Doina Danu/61

De la pensioanele de domnișoare la școlile de stat/ Marcel Proca/66

Marcel Iorga, compozitorul copiilor/ Carmen Trufia/75

STUDII CULTURALE

120 de ani de la Procesul Caragiale-Caion/ Mihaela Ochianu/79

RÂNDURI VASLUIENE

Corneliu Moldovanu/87

Dorin Pânzariu/89

SCRIITORI VASLUIENI DIN ȚARĂ ȘI DIASPORĂ

Cicerone Poghirc/ Vasilica Grigoraș/92

MEDALIOANE LITERARE

Aniversări/ Anca Elena Chelaru/96

Sanda Ghinea; Valentina Teclici; Dorina

Stoica; Daniel Dragomirescu; Daniela Oatu;

Leonard Ciureanu; Petru Ioan; Ștefan Boboc

Pungeșteanu; Pavel Toma

Edgar Istratty – artistul cu timbru de bronz și mlădieri de catifea, fondator al operei Române/ Mihaela Ochianu/106

MEDALIOANE LITERARE

Comemorări/ Anca Elena Chelaru/115

Anton Holban; Constantin Clisu; Gheorghe Ivănescu; Constantin Balmuș;

Constantin Manolache – doctor docent în entomologie sistematică și aplicată/ Mihaela Ochianu/120

TAIFASURI CULTURALE

Dialog liric Pavel Toma/ Alina Tanasă/127

NOTE DE LECTURĂ

Cum l-am cunoscut pe scriitorul Valeriu Lupu – apreciat eminescolog/ Silvia Hodaș/130

O lectură obligatorie, *Sălbaticul* lui Arriaga/ Romeo Crețu/135

În redacție – cronică unei cărți (ne)așteptate/ Pavel Toma/137

Autori ale căror opere au fost inspirate de război/ Luciana Macovei/140

MILESCIANA

Editată de Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui cu sprijinul Consiliului Județean Vaslui

Colegiul de redacție:

Director: Voicu Gelu Bichineț

Redactor-șef: Liliana Moga

Secretar general de redacție: Alina Tanasă

Redactori: Cătălin Bortă, Anca-Elena Chelaru, Maricica Coșeru, Luciana Macovei, Mihaela Ochianu, Gina Lăcrămioara Păun, Gina Petrea, Simona Sălcianu, Mihaela Elena Trifan, Carmen Trufia, Dana-Monica Vîntu

Colaboratori: Romeo Crețu, Doina Danu, Vasilica Grigoraș, Silvia Hodaș, Marcel Proca, Lorena Toma, Pavel Toma, Paul Zahariuc

Coperta: Dana-Monica Vîntu

Foto activități: Loredana Savin

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor publicate revine în exclusivitate autorilor.

Revista poate fi citită și pe site-ul Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui: <http://www.bjvaslui.ro> la rubrica *Publicații*

ISSN: 1841-4133

Bibliomanie vs. Bibliofilie

Când ești înconjurat de cărți nu te simți niciodată singur. Această afirmație este adevărată doar dacă îți formezi obiceiul de a citi cărțile pe care le colecționezi și nicidecum de a tot amâna acest lucru din diverse motive.

Obişnuința de a acumula cărți pentru a le citi mai târziu sau deloc este denumită *bibliomanie*. Cuvântul compus provine din limba greacă „biblion” – „carte” și „mania” – „pasiune exagerată”. Dicționarul explicativ al limbii române definește termenul ca fiind o „pasiune excesivă pentru cărți, pentru raritatea, legătura, edițiile lor etc.”. Japonezii au creat chiar și un cuvânt pentru acest comportament obsesiv-compulsiv: „tsundoku” (de la „tsunde” – „a se îngreună” și „doku” – „a citi”) care tinde a fi folosit din ce în ce mai des în tot mai multe limbi.

În schimb, dragostea pentru conținutul cărților se numește *bibliofilie*. Aceasta denotă un interes deosebit pentru cărți prețioase, frumoase și rare. Este, de asemenea, o ramură a bibliologiei care studiază cărțile sub raportul rarității sau al valorii lor artistice. Un bibliofil este pasionat de lectură, o bibliotecă plină cu cărți fiind pentru el ca un vis împlinit.

Dar noi, ceilalți, cum ne creăm motivația de a citi cărți cumpărate sau împrumutate de la bibliotecă? Prin rutina de lectură: este important să citim în fiecare zi măcar câteva pagini. Într-

adevăr, uneori este dificil să ne facem timp pentru lectură printre toate activitățile pe care ni le propunem, mai ales când suntem distrași zilnic de rețelele de socializare, televizor etc. De asemenea, ne putem crea obiceiul de a citi prin participare la evenimente care promovează cititul precum expoziții și lansări de carte, cluburi de lectură pe care bibliotecile le organizează în mod constant.

Amintim aici o parte dintre activitățile noastre constante care invită cititori de toate vârstele să ne treacă pragul: Atelierul de lectură, Clubul curioșilor, Clubul de limba franceză ”Les amis de la bibliothèque”, „După-amiezi culturale la Vaslui”.

Alte modalități de promovare a lecturii se desfășoară virtual pe pagina de Facebook a bibliotecii: „Inspirație pentru weekend”, „Invitație la lectură” „O carte pe zi” (și în „Ziarul de Vaslui”), „Poezia săptămânii”.

Având posibilitatea de a ne îmbogăți rafturile bibliotecii personale, nu ar trebui să îi uităm pe cei care nu au această șansă.

Ziua Națională a Lecturii (15 Februarie) a dat startul inițiativei de a dăruia cărți bibliotecilor din mediul rural din județul Vaslui. Anul acesta, copiii din comuna Oșești au primit un număr impresionant de cărți datorită unor donatori care au înțeles importanța unui astfel de ajutor.

Citind, te vei îmbogăți și „Dăruind vei dobândi”!

Redacția

Promovarea serviciilor bibliotecii: vorbe și idei

Despre promovare s-au scris multe studii și încă se mai scriu, de aceea articolul nu este o înșiruire de noțiuni, definiții și principii despre marketing, ci cuprinde doar câteva idei despre promovarea serviciilor deja existente într-o bibliotecă, ce au la bază experiența mea în domeniu. Promovarea bine făcută ne asigură o participare consistentă la activitățile bibliotecii și, implicit, o funcționare confortabilă a acesteia.

Dacă în trecut ideea că bibliotecile ar putea dispărea era cumva utopică, în prezent practica ne-a demonstrat că totul este posibil.

Mai mult, spun, cu părere de rău, că lipsa noastră nu va fi un motiv de grevă sau ripostă din partea comunității, decât poate într-un procent mic, dar nu cu o rată de reușită considerabilă. De aceea, este foarte important cum ne promovăm și cum facem ca serviciile să fie competitive, atractive și de un real folos comunității.

Într-o conversație cu un coleg am discutat despre agresivitate. Noi, bibliotecarii, avem o calitate: modestia.

Ne caracterizează și ne ajută să fim buni profesioniști. Dar, în promovare, modestia devine un defect. Tocmai de aceea ar trebui să fim mai curajoși, mai „agresivi” sau, vorba aceea, „să intrăm pe geam dacă suntem dați afară pe ușă”.

Dacă într-o perioadă era de ajuns doar să menționezi numele bibliotecii pentru a atrage către aceasta membrii comunității, de-a lungul timpului, odată cu diversificarea serviciilor oferite, simpla menționare a bibliotecii nu mai asigură efectul dorit.

Când mai adăugăm și „concurența” cu preocupările din ce în ce mai diverse ale potențialilor utilizatori ai serviciilor bibliotecii, răspunsul nu este unul în avantajul nostru.

Promovarea are acum două paliere: digitală și față în față. Fiecare dintre cele două metode au avantaje și dezavantaje.

Atunci când vorbim de cea digitală, metodele prin care ne promovăm sunt: rețelele de socializare, site-urile, blogurile ș.a., iar dacă vorbim de cea față în față, atunci abordarea și locurile de desfășurare pot fi extrem de multe și diverse.

Goana după like-uri

Să postezi ceva pe paginile de socializare, iar apoi să numeri like-urile

și să crezi că simpla apreciere a mesajului îți garantează reușita este o idee falsă. Mereu gândiți-vă ce înseamnă un like pentru voi când apreciați o postare. Personal, eu dau like-uri la o postare și din simpatie, susținere sau prietenie. De aceea like-ul trebuie privit ca o vizualizare. Mai mult, obișnuiesc să citesc, dar nu neapărat să și arăt. Cu siguranță, o parte din cei care au citit postarea sunt și viitori participanți la serviciile bibliotecii, dar nu trebuie să ne raportăm doar la asta. Practic, putem să o considerăm doar o semnalare. Și bine ar fi să monitorizăm succesul prin chestionare sau simple discuții. Când vin la activități, participanții pot fi întrebați de unde au aflat de eveniment. Nu trebuie studii sociologice sau alte studii sofisticate. Metodele simple sunt mai rapide și eficiente.

O calitate a promovării online este numărul mare de persoane cărora ne adresăm.

Însă are dezavantajul că nu putem transmite emoția și nu putem vedea reacția cititorului.

Dacă am reuși să realizăm și o bază de date cu adresele lor de email, pentru a avea o comunicare mai rapidă și mai directă, am avea încă un avantaj.

Vom ajunge în timp să comunicăm cu aceștia și digital.

Să nu uităm că nu toți au conturi pe rețelele de socializare și nici timpul de a fi mereu prezenți acolo. Să nu uităm nici că dezvoltarea noastră digitală nu este direct proporțională cu cea a tuturor membrilor comunității.

În comparație cu promovarea online, întâlnirile față în față nu permit participarea unui număr mare de persoane, dar dacă mesajul transmis este clar, la obiect și direct, atunci „mica mulțime” se poate transforma în „marea mulțime”.

Avantajul este că putem observa în timp real expresia feței și comportamentul, iar cu un pic de inspirație putem modifica mesajul în speranța că reușim să pătrundem în sufletul auditoriului și să-i captivăm atenția.

Înainte de întâlniri, să nu uităm să folosim o metodă utilizată des de cei din domeniu și nu numai: transmiterea mesajului unui coleg, prieten și chiar familiei.

Atenție la ce promiteți!

Vorbe frumoase se pot spune multe, promisiuni că vom face una sau alta, la fel, dar important este ca ceea ce spunem și promitem să poată fi îndeplinit. Pot merge mai departe și să

spun că ar trebui să fie SMART, ca orice obiectiv pe care ni-l propunem.

Simplul mesaj „*Vă așteptăm la bibliotecă!*” ar putea fi înlocuit cu unele aplicate precum: „*Vă așteptăm la bibliotecă să participați la activitatea...*” sau „*Vă așteptăm la bibliotecă să citiți romanele lui...*” sau „*Vă așteptăm la bibliotecă să beneficiați de asistență...*”, iar exemplele pot continua.

Atenție și la publicul căruia ne adresăm.

Cuvintele folosite trebuie să fie simple, pe înțelesul tuturor, iar fața să exprime căldură sau, cum îmi place să spun deseori, să fim „cu zâmbetul la purtător”.

Distanța nu trebuie să fie foarte mare, iar dacă sala este mai încăpătoare, este indicat să ne asigurăm că avem și tehnologia care să ne ajute să fim auziți mai bine.

Să nu ne gândim că, dacă vorbim cu adulți, nu trebuie să le spunem și despre ceea ce avem de oferit și copiilor. Aceștia sunt poate frați, surori, părinți, bunici, unchi ai acestora și atunci este un dublu beneficiu.

Nu același lucru putem spune și în cazul copiilor. Acestora le vom vorbi despre ceea ce le oferim doar lor, dar putem suplimenta cu materiale care să

conțină ceea ce oferim și adulților, pe care copiii să le ducă familiei.

Succesul stă în răbdare.

Nu trebuie să așteptăm peste noapte rezultate, ci, în timp, cu răbdare și cu încredere.

Idei sunt multe, strategii de asemenea, nu rămâne decât să le punem în practică și să ni le împărtășim pe cele de succes.

**Mihaela Elena TRIFAN,
șef Serviciu Programe și
proiecte culturale, Metodic,
Conservare și restaurare documente,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

BIBLIOZOOM:

**Biblioteca mai aproape de tine...
FII CALM ȘI AI GRIJĂ DE TINE!**

Cu toții suntem conștienți de rolul pe care îl joacă o bibliotecă într-o comunitate. Important este să știm cum să îi ghidăm pe cei mai mici către această instituție. Este imposibil ca la bibliotecă să nu găsească măcar o carte care să îi intereseze. Iar dacă micuții nu se arată prea încântați de cărți, îi poți atrage să urmărească desene animate sau să facă un puzzle, de ce nu?

O sală de împrumut la domiciliu pentru copii pune la dispoziție diverse unități de bibliotecă: dicționare, enciclopedii, cărți 3D, materiale audio-video, manuale școlare etc., deci toate fiind folositoare și la diverse activități educaționale.

Deși pentru doi ani, începând cu martie 2020, lucrurile s-au oprit în loc, atât grădinița, școala, cât și biblioteca nu au dispărut, ne-am reinventat desfășurând activități în condițiile impuse de autorități.

BIBLIOZOOM: Biblioteca mai aproape de tine și **Fii calm și ai grijă de tine!** sunt două proiecte educaționale pentru preșcolari, respectiv școlari, propuse de Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui,

proiecte care s-au adaptat vremurilor marcate de pandemia de Covid 19.

Vârsta preșcolarilor este cea mai favorabilă perioadă pentru acumularea unor impresii puternice. Este vârsta imaginației, a fanteziei, a visării și a jocului. Grădinița este instituția unde se manifestă și sunt încurajate experiențele de debut ale copilului în domeniul limbajului, locul în care se înregistrează primele contacte ale acestuia cu cartea, cu limbajul scris. **BIBLIOZOOM: Biblioteca mai aproape de tine**, al cărui scop a fost *stimularea interesului preșcolarilor pentru lumea cărților și extinderea nivelului de cunoaștere*, la care au participat două grădinițe din municipiul Vaslui (Grădinița nr. 17 – Grupa „Albinuțele” și Grădinița nr. 3 – Grupa „Puișorii”), a vizat activități adaptate tuturor vârstelor specifice învățământului preșcolar, ușor de abordat de către fiecare participant. De exemplu, *activități artistice și de îndemânare* (desen, pictură etc.); *muzică și mișcare* (audiții, jocuri cu text și cânt, cântecul etc.); *creație și comunicare* (povestirea, memorizarea, lucrul cu cartea, citirea de imagini,

jocuri de cuvinte etc.); *activități de cunoaștere* (observarea, lectura după imagini, jocuri exercițiu, convorbiri cu și fără suport intuitiv), toate acestea s-au materializat în trei întâlniri, dintre care două pe Zoom.

Cu ocazia primei întâlniri, în data de 2 februarie 2022, prilejuită de *Ziua Mondială a Cititului cu Voce Tare (World Read Aloud Day)*, preșcolarii, deși nu știu să citească, chiar au făcut-o: câteva cuvinte din textul „*Iepurele și broasca-țestoasă*” au fost înlocuite cu imagini și ei, pronunțând cuvântul pentru imaginea respectivă, au completat textul, astfel spunem că au „citit”, de fapt, am citit împreună. De asemenea, fiecare copil a avut ocazia de a-și pune în valoare creativitatea, colorând și confectionând propriul semn de carte, ca amintire de la această activitate.

La a doua întâlnire, cu ocazia *Zilei Internaționale a Cărții pentru Copii* (2 aprilie 2022), preșcolarilor li s-au prezentat cele mai frumoase cărți ale lui Hans Christian Andersen, aflate în colecțiile Sălii de împrumut la domiciliu pentru copii. Au ascultat *Mica Sirenă* și *Soldățelul de plumb*, au primit desene de colorat cu aceste povești, pentru ca mai apoi să le aranjeze în ordinea corectă și să „spună” ei poveștile respective cu

propriile lor cuvinte. Activitatea s-a desfășurat tot pe platforma ZOOM, iar un pliant, „Colorez și învăț povești îndrăgite”, a fost distribuit copiilor ca amintire de la această activitate.

Ultima activitate din proiect, *Ziua Internațională a Copilului*, s-a desfășurat la Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, în data de 27 mai 2022. Copiii ne-au încântat cu momente artistice de neuitat: au cântat, au dansat, au recitat poezii, toate acestea pentru a celebra cum se cuvine această sărbătoare. Am profitat de prezența părinților la activitate și împreună cu doamnele educatoare le-am adresat rugămintea să se implice activ în proiect. Așa că le-am lansat acestora o provocare pentru 1 iunie, zi nelucrătoare, când copiii pot avea activități diverse cu părinții. Aceștia să fie copii din nou pentru o zi, să se joace alături de copiii lor și să ne transmită cum s-au simțit. Părinții au immortalizat momentele, ni le-au pus la dispoziție, iar noi le-am „aranjat” într-un film, așa de amintire, cu titlul „*Ziua Copilului e sărbătoarea întregii familii*”, distribuit pe pagina de Facebook a bibliotecii. Calde mulțumiri părinților pentru felul cum au răspuns provocării noastre. Toți participanții au fost recompensați cu diplome.

Proiectul **BIBLIOZOOM:**
Biblioteca, mai aproape de tine s-a bucurat de promovare la acțiunile prilejuite de prima ediție a Zilei Naționale a Lecturii.

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, în parteneriat cu Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Vaslui, a derulat activități specifice domeniului educațional în cadrul proiectului **FII CALM ȘI AI GRIJĂ DE TINE!**. Dezastrele pot lovi rapid și fără avertisment. Dacă un dezastru poate fi înfricoșător pentru adulți, pentru copii poate fi traumatizant atunci când nu știu ce trebuie să facă. Scopul proiectului a fost *educarea și informarea elevilor în domeniul dezastrelor, dar și în cazul unei situații de urgență*.

Proiectul era stabilit să se desfășoare pe parcursul anului școlar 2019 – 2020, dar, odată cu izbucnirea pandemiei de Covid 19, a fost amânat până în anul 2022 deoarece participanții și-au exprimat dorința de a fi prezenți la bibliotecă pentru desfășurarea activităților prevăzute în acest proiect.

Întâlnirile cu elevi ai învățământului primar s-au desfășurat începând cu 11 februarie, când s-a marcat *Ziua Europeană a Numărului de Urgență 112*. Cu ocazia acestei zile, elevii s-au familiarizat cu noțiuni care

țin de situațiile de urgență, dezastre, cum trebuie să ne comportăm când natura se dezlănțuie, care sunt agențiile specializate de intervenție (Ambulanță, SMURD - Serviciul Mobil de Urgență Reanimare și Descarcerare, Poliție, Pompieri, Jandarmerie, Salvamont), dar mai ales cum trebuie să ne comportăm când apelăm Serviciul Unic de Urgență 112. Elevii au dezlegat un rebus, au primit fluturași informativi cu și despre Numărul Unic de Urgență 112. De asemenea, le-au fost prezentate cărți despre acest subiect, aflate în colecțiile Sălii de împrumut la domiciliu pentru copii.

Următoarea activitate în proiect, în mai 2022, a acoperit cele mai frecvente două fenomene naturale periculoase din România – inundațiile și cutremurele, dar și un alt fenomen provocat de om sau asociat altor fenomene naturale periculoase – incendiul. Vântul face zmeele să zboare. Focul ne ajută să ne încălzim și ploaia ajută florile să crească. Dar uneori vântul suflă prea tare, focul este prea puternic sau plouă foarte mult. Elevii au vizionat filme educative pentru a afla cum să gestioneze aceste dezastre. Împărțiți în grupe, foarte creativi, participanții la activitate au realizat diferite materiale (desen, rebus, colaj etc.) pentru fixarea cunoștințelor.

Nu mare ne-a fost mirarea să aflăm că multora dintre ei le-ar plăcea să urmeze o carieră în domeniul situațiilor de urgență, mai toate fetițele vor să devină medici, iar băieții, pompieri. Cu așa copii frumoși și deștepți, privim cu speranță spre viitor, pe care ni-l dorim sănătos. Pentru implicare activă în proiect, toți participanții au primit laude și diplome binemeritate.

Pentru colaborare, nu putem să nu le mulțumim cadrelor didactice implicate în cele două proiecte menționate anterior: prof. înv. primar Iuliana Teslariu – Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”; prof. înv. preșcolar Gabriela Grosu și prof. înv. preșcolar Viorica Chiosa – Grupa mare „Albinuțele”, Grădinița nr. 17 Vaslui; prof. înv. preșcolar Simona Vrabie și prof. înv. preșcolar Balan Vasilica Iuliana – Grupa mică „Puișorii”, Grădinița nr. 3 Vaslui.

Imagini și informații despre toate activitățile întreprinse cu ocazia desfășurării acestor proiecte au fost promovate pe pagina de Facebook a bibliotecii de Loredana Savin, bibliotecar la Serviciul Programe și proiecte culturale, Metodic, Conservare și restaurare documente.

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui desfășoară activități de atragere spre lectură pentru

toate categoriile de vârstă, dar deține un loc special în procesul de educație al fiecărui copil. Lucrurile aflate din cărți le îmbogățesc mintea și sufletul, îi ajută să se înțeleagă pe sine și pe ceilalți. Cu timpul, micii utilizatori vor deveni utilizatori fideli ai serviciilor de bibliotecă, ceea ce nu ne poate decât bucura.

Dana-Monica VÎNTU,
bibliotecar,
Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Bibliografia activităților:

Apel 112. În *GHID PRIM AJUTOR*: [online]. [citat 19 ianuarie 2022]. Disponibil pe internet la adresa: <https://fiipregatit.ro/ghid/prim-ajutor>.

Despre Serviciul de urgență 112. În *Serviciul 112*: [online]. [citat 19 ianuarie 2022]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.sts.ro/ro/despre-112>.

Iepurele și broasca-țestoasă. Adaptare după Esop; editor: Diana Mocanu; il.: Nicolae Tonița. București: Gama, 2017. Johnson, Rich.

Dezastre și accidente: ghid practic de supraviețuire. București, Litera, 2014.

Manual European de Prim Ajutor. București, Litera, 2018.

Materiale de informare preventivă pentru copii. În *INFORMARE PREVENTIVĂ*: [online]. [citat 19 ianuarie 2022].

Disponibil pe internet la adresa: <http://www.isumures.ro/index.php/informare-preventiv/materiale-de-informare-preventiv-pentru-copii>.

Prevenire și protecție pentru dezastre: carte de colorat, Societatea Națională de Cruce Roșie din România, București, 2017.

Prima mea enciclopedie Larousse: Enciclopedia pentru prichindei. Traducere din limba franceză: Angela Cizmaș. București, Enciclopedia RAO, 2002.

Primul ajutor: cum îți înveți copilul să sune la 112. În *Dictionar de afecțiuni, simptome, investigații și tratamente*: [online]. [citat 19 ianuarie 2022]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.reginamaria.ro/utile/dictionar-de-afectiuni/primul-ajutor-cum-iti-inveti-copilul-sa-sune-la-112>.

Să nu ne jucăm cu focul! Îndrumar pentru ciclul primar. Oradea, Aquilla, 2009.

Supraviețuitorii la cutremure. În *Materiale copii : Materiale de informare preventivă*: [online]. [citat 28 aprilie 2022].

Disponibil pe internet la adresa: <https://www.igsu.ro/Resources/Campa>

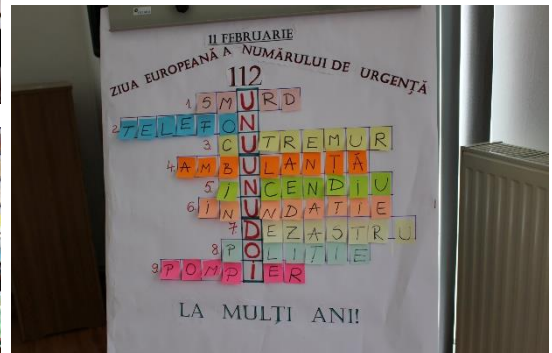
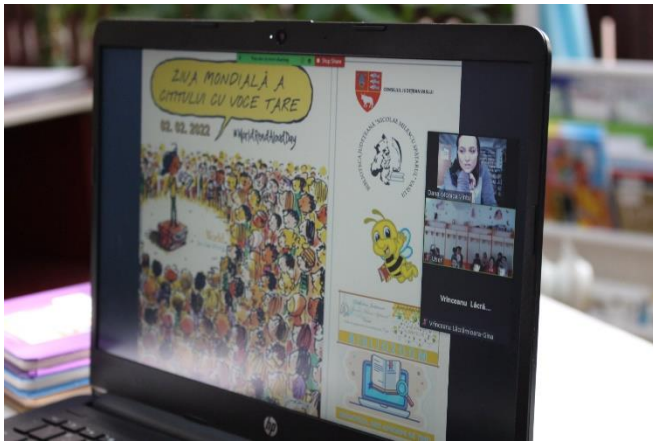
[nii/informare/copii/Materiale%20pentru%20clasele%20I-IV/Supravietuitorii%20la%20cutremur.pdf](https://www.igsu.ro/Resources/Campa).

Supraviețuitorii la incendii. În *Materiale copii: Materiale de informare preventivă*: [online]. [citat 28 aprilie 2022].

Disponibil pe internet la adresa: <https://www.igsu.ro/Resources/Campa>
[nii/informare/copii/Materiale%20pentru%20clasele%20I-IV/Supravietuitorii%20la%20incendii.pdf](https://www.igsu.ro/Resources/Campa).

Supraviețuitorii la inundații. În *Materiale copii: Materiale de informare preventivă*: [online]. [citat 28 aprilie 2022].

Disponibil pe internet la adresa: <https://www.igsu.ro/Resources/Campa>
[nii/informare/copii/Materiale%20pentru%20clasele%20I-IV/Supravietuitorii%20la%20inundatii.pdf](https://www.igsu.ro/Resources/Campa).

În amintirea poetului...

Orice localitate care se respectă își respectă și biblioteca, instituție care dă măsura civilizației și generozității cetățenilor ei.

O comunitate rurală trăiește din punct de vedere spiritual prin carte și bibliotecă, fiind calea cea mai accesibilă, cea mai apropiată de sufletul omului spre cunoașterea lumii, a universului.

Biblioteca este un sanctuar al muzelor unde acestea sălășluiesc tăcute, dar elocvente. Așa este și Biblioteca Comunală din Albești unde îmi desfășor activitatea din anul 1990. În prezent, biblioteca funcționează în incinta Centrului Cultural, având două săli: Sala de împrumut carte și Sala de lectură.

Una dintre personalitățile marcante ale comunității noastre este și poetul Ion Iancu Lefter, care din anul 2002 este patronul spiritual al bibliotecii.

S-a născut pe 28 septembrie 1940 în satul Gura-Albești și a dispărut mult prea devreme, pe 1 martie 1990. A urmat cursurile gimnaziale la Școala

Albești, apoi pe cele ale Școlii Medii la Vaslui.

Primele sale încercări literare datează din timpul liceului, dar și debutul în „Flacăra Iașului”. Înainte și după absolvirea Facultății de Filologie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași, poetul cutreiera țara în lung și în lat, cunoscând oameni și locuri despre care scrie ulterior.

A fost recunoscut ca poet de marele critic literar George Călinescu: „Fervent, cultivând fraza psalmodică de tip pionieresc witmanian, Ion Iancu

Lefter e o pădure de vise cu crengile mai încâlcite din cauza, vorba colegului său (Ion Murgeanu), furtunii de elanuri constructive care trece prin ea, amândoi merită un <<bine-ai venit>>. ” (George Călinescu, *Cronica optimistului* în „Contemporanul”, București, 16 februarie 1962)

În timpul vieții i-au fost publicate cinci volume de versuri. *Sărut* a fost debutul editorial la Editura Tineretului, București, 1969. După 13 ani a apărut *Starea de duminică* la Editura Junimea, Iași, 1982. Au urmat volumul *Coroana de spice* la Editura Ion Creangă, București, 1985, *Săgetarea cerbului* la Editura Cartea Românească în 1988 și

Gloria ierbii la Editura Albatros, București, 1989.

Ion Iancu Lefter a fost un om creativ, un om desăvârșit, un om al cuvintelor care a iubit nespus țărâna română, un boem clasic, un îndrăgostit de oameni și de viață.

Tragicul accident din seara zilei de 1 martie 1990 (a fost călcat de o mașină pe o trecere de pietoni) pare să fi fost presimțit de poet, care și-a descris moartea în numeroase versuri: „femeia mea, va fi un accident planificat din timp, de-o ursitoare, ... probabil se va consuma când scriu sau când voi fi călare pe un cal.” (*Accident planificat*).

Lăsând în urma sa multe manuscrise, doamna profesor Elvira Lefter, cea care i-a fost soție, iubită și muză, prin eforturi deosebite a mai

publicat încă nouă volume postume ce cuprind poezii de dragoste, religioase și

patriotice: *Apoteoza lacrimii* (1997), volum editat de Inspectoratul pentru Cultură al județului Vaslui - Centrul Creației Populare; *Cele mai frumoase poezii*, Timpul, Iași, 2000; *Spre Golgota*, Artpress, Timișoara, 2005; *Invierea a doua*, Pim, Iași, 2014; *Poezii de sertar*, Pim, Iași, 2015; *Starea de dor*, Pim, Iași, 2016; *Ograda eternă*, Pim, Iași, 2018; *Odiha-n nadir*, Pim, Iași, 2020; *Trenul de noapte*, Timpul, Iași, 2020.

Pentru a menține vie amintirea poetului Ion Iancu Lefter, distinsa doamnă Elvira Lefter a promovat opera acestuia de-a lungul timpului, în numeroase reviste de cultură, atât în țară, cât și în străinătate. Cu siguranță ar fi continuat dacă nu hotărâra să plece în data de 22 aprilie 2021, spre *Odiha din nadir*, cu ultimul tren, *Trenul de noapte*, la cimitirul bisericii din satul Gura-Albești, să fie alături de soțul său, POETUL ION IANCU LEFTER.

Toate volumele de poezii ale lui Ion Iancu Lefter sunt așezate la loc de cinste, la raftul „SCRIITORI VASLUIENI” din Sala de lectură a bibliotecii.

În semn de prețuire și recunoștință pentru moștenirea culturală lăsată comunității, Biblioteca comunală, ce îi poartă cu onoare numele, organizează, an de an, activități de comemorare (pe 1 martie) și de aniversare (28 septembrie), în colaborare cu școala și Primăria Albești.

Organizând astfel de evenimente, le simțim sufletul mai aproape de noi, iar pentru noi, albeștenii, Ion Iancu Lefter va rămâne un poet de referință în literatura română contemporană.

Maricica COȘERU,
bibliotecar,
Biblioteca Comunală
„Ion Iancu Lefter” Albești

Ziua Mondială a Poeziei

Ziua Mondială a Poeziei este marcată anual, la 21 martie, ca urmare a aplicării unei decizii a UNESCO, emisă în timpul celei de-a 30-a sesiuni susținute la Paris, în perioada octombrie-noiembrie 1999, având ca scop promovarea valorilor estetice și morale. Prezentă de-a lungul istoriei, în toate culturile și pe fiecare continent, poezia vorbește despre umanitate, despre valorile noastre comune. Ziua Mondială a Poeziei este o ocazie de a ne omagia poeziei, de a promova lectura, scrierea și predarea poeziei, de a ne transforma viziunea despre lume, de a cultiva transdisciplinaritatea.

Iată argumentația instituirii acestei zile: „Ziua Internațională a Poeziei va întări imaginea poeziei în Media/Presă de așa manieră încât poezia să nu mai fie considerată vreodată o artă nefolositoare, ci să fie recunoscută drept arta care ajută societatea să-și afle și să-și întărească identitatea. Lecturile din cei mai populari poeți pot contribui la o întoarcere la oralitate și la aducerea spectacolului viu în mijlocul societății, iar manifestările pot constitui un prilej de întărire a legăturilor poeziei cu

celelalte arte și cu filosofia, astfel încât să fie redefinită spusa lui Delacroix: «Nu există artă fără poezie»”.

Audrey Azoulay, directorul general al UNESCO, a transmis anul trecut următorul mesaj: „Așa cum a scris romancierul Franz Kafka, «O carte trebuie să fie toporul pentru marea înghețată din interiorul nostru», la fel și profesorul din Stanford, John Felstiner, întreabă în titlul cărții sale *Can Poetry Save the Earth?*: «De ce să apelăm la plăcerile poeziei, când a sosit timpul pentru un răspuns complet? Răspunsul începe de la fiecare individ în parte, este vorba de persoane individuale care spun poezii și cărora li se spun poezii. Una câte una, voința de a acționa poate crește în noi. Deoarece suntem ceea ce ating frumusețea și forța poeziilor, avem șansa să ne recunoaștem și să ne luminăm amprenta într-o lume în care întreaga natură contează vital.»”

Scurtă istorie a poeziei universale

Cel mai vechi poem epic este *Epopoea lui Ghilgameș*, aparține culturii sumero-babiloniene și îi este dedicat regelui Ghilgameș, despre care se spunea că este jumătate zeu, jumătate om. Samuel Noah Kramer, autorul celebrului studiu *Istoria începe la Sumer*, consideră că „nevoia de prietenie, devotamentul, dorința de a-și

crea un renume și de a-și câștiga gloria, dragostea de aventură, de fapte eroice și mai ales anxietatea în fața gândului morții” (Samuel Noah Kramer, *Istoria începe la Sumer*, p. 245), prin comuna măsură cu fiecare dintre noi, „depășește limitele timpului și ale spațiului” (*idem*).

Epopaea lui Ghilgameș ne apare ca un poem al prieteniei și al întrebărilor neliniștitoare despre vremelnicie, eroul plecând în căutarea nemuririi:

„Cel care a văzut totul până la marginea lumii,

cel care a știut totul și a cunoscut totul, Ghilgameș, a pătruns totodată și taina tuturor lucrurilor

El s-a împărtășit din toată înțelepciunea lumii;

a văzut ceea ce era tăinuit și a cunoscut ceea ce a rămas ascuns oamenilor.

A dat în vileag vremile

dinaintea Potopului.

A trudit și a suferit străbătând Drumul cel Lung.”

Cel mai lung poem este *Mahabharata* - are nu mai puțin de 1.800.000 de cuvinte, peste 100.000 de versuri și provine din India antică. *Ramayana*, cea de-a doua mare epopee a Indiei antice, povestește despre călătoriile divinului prinț Rama, a cărui

soție, Sita, este răpită de către demonul Ravana.

Literatura ebraică antică este aproape în întregime cuprinsă în *Vechiul Testament*, însumând scrieri datând din epoci foarte diferite. *Cântarea cântărilor*, poemul cel mai frumos din literatura antică evreiască, ne introduce în povestea de dragoste dintre regele Solomon și păstorița Sulamita. *Psalmii*, în cele 150 de texte, pun în lumină binefacerile divine, precum și raporturile dintre om și Dumnezeu, fiind un izvor nesecat de învățături morale.

Poezia antică chineză a intrat în literatura universală prin *Cartea cântecelor*, o antologie de 300 de poezii populare, care a avut un impact major asupra educației și politicii.

Poezia antică greacă lasă posterității *Iliada*, divizată în 24 de cânturi și având ca temă războiul Troiei, și *Odiseea*, care prezintă peripețiile regelui Odiseu (Ulise) și ale însoțitorilor lui din Itaca pe drumul de întoarcere acasă, după războiul troian. Pindar, primul poet grec care a reflectat asupra naturii poeziei și asupra rolului poetului, considera virtutea drept condiție a fericirii: „Căci și suferința amară se stinge/ Și-i domesticită în dulci bucurii,/ Atunci când o soartă

slăvită ridică/ În sus fericirea, mereu spre zenit”.

Virgiliu debutează cu *Bucolice*, zece poeme pastorale care aduc „o puritate a sentimentului și un delicat simț al naturii” (Ovidiu Drimba, *Istoria literaturii universale*, vol.1, p.108), dar *Eneida*, compusă din 12 cărți, rămâne cea mai valoroasă operă, fiind considerată epopeea națională a romanilor. *Metamorfozele* lui Ovidiu prelucrează peste 200 de legende despre transformările oamenilor și nimfelor în animale, plante, stânci, constelații etc. *Satirele* lui Horațiu evoluează de la tonul violent sau sarcastic la ironia amuzantă și înțeleaptă, prin care răzbate conținutul didactic. *Epistola către Pisoni* enumeră principiile literare (veracitatea, îmbogățirea vocabularului, responsabilitatea, concizia, emoția estetică) care vor deveni dogmatice în Renaștere. Descrierile naturii din *Ode* servesc poetului drept cutie de rezonanță a emoțiilor lui, fiind „genial prin corespondența pe care o realizează între ideea de fond și expresia ritmică-muzicală, prin identitatea de respirație a fondului și ritmului” (Ovidiu Drimba, *Istoria literaturii universale*, vol.1, p.115).

Cele mai reprezentative genuri din literatura Evului Mediu au fost: poezia epică, poezia lirică, literatura

satirică și dramaturgia. Au apărut cântecele de viteză sau poemele eroice, cele mai cunoscute fiind *Cântecul lui Roland* în Franța, *Cântecul Nibelungilor* în Germania și *Cântecul Cidului* în Spania. O formă specială de poezie a fost cultivată de trubaduri care în nord erau numiți *truveri*, iar în Germania, *Minnesănger*.

În Evul Mediu au apărut trei mari scriitori, ale căror opere au deschis drumul spre Renaștere: François Villon (a cărei operă reprezintă o autentică și tulburătoare confesiune a omului medieval), Geoffrey Chaucer, cel mai mare scriitor medieval englez, numit și „părintele poeziei engleze”, și Dante Alighieri (*Divina comedie* descrie coborârea lui Dante în Infern, trecerea prin Purgatoriu și ascensiunea în Paradis, pentru a termina cu apoteoza unirii lui cu Divinitatea prin iubirea care „mișcă Soarele și celelalte stele”; opera a exercitat o influență considerabilă asupra dezvoltării limbii și literaturii italiene).

În spațiul arabic se nasc catrenele persane. Omar Khayyam a scris peste o mie de catrene (numite rubaiate) legate de mistica islamică, adică de sufism, având ca teme predilecte *vinul* și *timpul* ca simboluri inițiatice („Viața se grăbește, rapidă caravană./ Oprește-te și-ncearcă să-ți faci intensă clipa./ Nu

mă-ntrista și astăzi, făptură diafană,/ Mai toarnă-mi vin! Amurgul m-atinge cu aripa”). Saadi (1213-1292) reușește să spargă tiparele lingvistice și temporale, opera sa ajungând în folclorul internațional sub formă de proverbe. Hafez (1326-1396) este unul dintre cei mai dificili de tradus autori persani întrucât versurile sale ascund adesea mai multe sensuri, grație unui dispozitiv literar numit *ihām*. *Mathnawî*, capodopera lui Rumi (considerat de R. A. Nicholson cel mai mare poet mistic al Islamului), exprimă chintesența întregii gândiri sufite de până atunci.

Francesco Petrarca, unul dintre cei mai importanți scriitori renascentiști italieni, cuprinde în *Canțonierul* 366 poeme dedicate iubirii pentru Laura. „Sentimentul naturii” colorează stările sufletești ale unui îndrăgostit fără leac: visarea voluptuoasă, resemnarea contemplativă, duioșia și melancolia.

George Călinescu considera că „petrarchismul” constă în „antiteze cumulate pe spațiu mic, în repetarea unor elemente, în cifrarea cu fenomene fizice, îndeosebi climatice, a momentelor sufletești” (*Studii de literatură universală*, p. 34). Giovanni Boccaccio, pe lângă opera care l-a consacrat, *Decameronul*, a scris și

poemele *Vânătoarea Diane* și *Teseida*, ambele cu influențe mitologice grecești.

Cel mai valoros poet renascentist francez este Pierre de Ronsard, care a perfecționat *alexandrinul*, versul versurilor franceze, stabilindu-l ca mijloc clasic pentru satiră, tandrețe elegiacă și pasiune tragică. „Prinț al poezilor și poet al prinților”, Ronsard a introdus în literatura franceză „un conținut ideal și în același timp realist, acea plinătate de sentimente și acea putere de exprimare poetică care îi conferea o semnificație europeană comună” (A. Smirnov).

Shakespeare, unul dintre cei mai mari scriitori ai lumii, este așezat de Harold Bloom în centrul canonului occidental. Genial dramaturg, își dă măsura valorii sale lirice în colecția de 154 de sonete, care discută teme precum trecerea timpului, iubirea, frumusețea și moartea. Redăm unul dintre cele mai frumoase dintre ele, *Sonetul XVIII*, tradus de Lucian Blaga:

*Să te asemăn, oare, cu o zi de vară,
pe tine care mult mai dulce, blândă,
ești?
În vijelie mugurii de mai se sfarmă,
scurt măsurată e vara, când în timp
privești.*

*Ochiul ceresc lucește, uneori el arde,
culoarea aurie pierde-și-o ades.
Tot ce-i frumos de frumusețe se desparte
prin voia întâmplării și-al schimbării
mers.*

*Să nu se irosească vara ta vreodată
frumuseții tale vreau să-i dăruie veșnic
scut.*

*Să nu se sumețască moartea niciodată
că-n umbra ei tu umbli și că te-ai
pierdut.*

*Oamenii cât timp vor respira sub stele -
tu vei răzbi trăind în versurile mele.*

Johann Wolfgang Goethe, om al culturii universale, poet, dramaturg și prozator, se dedică și studiului științelor naturale. Autorul *Faustului* a scris prima poezie la vârsta de opt ani, dedicată bunicului său cu prilejul Anului Nou. Ultima este începută cu mâna tremurândă la optzeci și doi de ani. Cele mai importante creații lirice sunt *Prometeu*, *Ucenicul vrăjitor*, *Mireasa din Corint* și *Divanul apusului și răsăritului*. Mărturisește, în *Poezie și adevăr*, că operele sale nu sunt decât „fragmentele unei mari confesiuni”, scrise sub îndrumarea muzelor, „imortalizate în poezia sa lirică.” (Harold Bloom, *Canonul occidental*, p. 188).

Creatorul „florii albastre”, unul dintre cele mai durabile simboluri ale mișcării romantice, Novalis, străbate până în conștiințele noastre prin două creații cu substrat mistic și filosofic, *Cântece religioase* și *Imnuri către noapte*. Orice cuvânt devine incantație, poetul folosind „cuvintele ca pe niște clape”, conturând „raporturile muzicale

ale sufletului” (Hugo Friedrich, *Structura liricii moderne*, p. 26). Noaptea devine simbolul distrugerii lumii sensibile, renunțarea la imagine și cuvânt, „locul predilect de refugiu în bucuria mistică și totodată preludiu al morții, pe care poetul o considera binefăcătoare” (Ovidiu Drimba, *Istoria literaturii universale*, vol.2, p.157).

La fel ca la Dante, universul este străbătut de inefabilul *amor universalis*: „Dragostea este scopul final al istoriei lumii, este <<Amin>>-ul universului.”

Heinrich Heine este considerat cel mai mare poet romantic german, autor al unor tulburătoare balade germane, cuprinse în volumul *Cartea cântecelor*. O mare parte a versurilor a fost pusă pe muzică de compozitori de lieduri precum Robert Schumann, Richard Wagner sau Franz Schubert.

Lirica sa reflexivă este marcată de o originală subiectivitate, fiind subordonată deopotrivă fanteziei și reveriei romantice, dar și înclinației către ironie, autoparodie și umor. G. Călinescu sublinia „sensul fabulosului, a paradisiacului” (G. Călinescu, *Studii de literatură universală*, p.217).

Considerat unul dintre cele „șase genii ale lumii moderne”, „profet autoales al Angliei” (Kathleen Raine), pentru care spiritualitatea și arta se suprapun, ele având aceeași sursă,

„lumea eternă a Imaginației”, William Blake este promotorul conceptului de „mântuire prin cultură” (Gabriel Liiceanu). *Căsătoria Cerului cu Iadul, America, Europa, Urizen, Cei patru Zoa, Milton și Ierusalim* explorează tensiunea ce însoțește eliberarea individului în contextul factorilor politici, istorici și psihologici prin prisma unui sistem mitologic original- „capătul unui fir de aur” care conduce la „porțile Raiului”:

*Să vezi Lumea în grăuntele minuscul de nisip
Și-întregul Paradis locuind o floare,
Strânge-n palma mâinii Infinitul fără chip
Și Eternitatea în ora trecătoare.*

William Wordsworth a fost unul dintre primii poeți romantici englezi care, împreună cu Samuel Taylor Coleridge, au început valul romantismului în literatura engleză, cu publicația lor comună *Balade lirice*. „Poetul adorației panteiste a naturii” (Ovidiu Drimba, *Istoria literaturii universale*, vol.2, p.137), William Wordsworth rămâne unul dintre cei mai populari poeți romantici. *Balada bătrânului marinăr* a lui Coleridge are la bază ideea pedepsei pentru încălcarea armoniei universale prin uciderea albatrosului.

Lordul Byron, cel care a dat naștere curentului numit *byronism*,

influențând pe Pușkin, Lermontov, Victor Hugo sau Adam Mickiewicz, a cărui operă este strâns legată de mișcările progresiste ale epocii (răscoala muncitorilor din Anglia, lupta Irlandei împotriva stăpânirii engleze), transpune criza sufletească prin stările redată în poemele epice: spleenul, dezgustul de viață, dispoziția de călătorie în țări exotice, răzvrătirea, spiritul revoluționar, idealismul. *Don Juan* (1818-1823) este ultimul mare poem în care sunt stocate toate aspectele vieții omenești. „Planul meu, notează Byron către editorul său, a fost ca Don Juan să facă o călătorie prin Europa. Călătoria este un pretext pentru a zugrăvi viața și moravurile fiecărei țări. El nu este un melancolic, ca ceilalți eroi, ci un tânăr frumos și seducător.”

Keats s-a ocupat și de formele poeziei prin sonetele sale, îmbogățind limbajul poetic cu noi mijloace expresive. În poemul *Endymion* (1818), Keats tratează mitul dragostei zeiței lunii, Selene, pentru păstorul Endymion, apărându-i sub forma unei bacante pătimașe. Un alt poem cu subiect mitologic, *Hyperion*, ultimul dintre titanii care au răsturnat stăpânirea lui Uranus, a rămas neterminat. „Cea mai poetică dintre toate poeziile engleze” (David Daiches), *Odă la o privighetoare* ne revelează taina

depășirii limitelor prin orfism. Keats rămâne astfel „cel mai bun continuator al mării tradiții poetice engleze, în mijlocul unui romantism cu surse confuze și disparate” (Georges-Albert Astre).

Percy Bysshe Shelley este poetul revoltei și al izolării romantice. Poemul *Ciocârliei* este pătruns de sentimente de preamărire a frumosului și a încrederii în viață, izbucnind în „metafore dense”. (Ovidiu Drimba, *Istoria literaturii universale*, vol. 2, p.149). Opera care exprimă în cel mai înalt grad aspirația omului spre libertate și lupta împotriva tiraniei este *Prometeu descătușat*.

Alphonse de Lamartine aduce în *Meditații poetice* (1820), primul său volum, o poezie originală devenită experiență personală, proiecție a subiectivității într-o prozodie eliberată. Alfred de Vigny acordă prioritate ideii, motiv pentru care el poate fi considerat părintele modern al poemului filosofic. Impersonală, poezia lui Vigny este sobră, reflexivă (*Poeme antice și moderne, Destinele*). În schimb, pentru Alfred de Musset, prioritar este fondul emotional, înclinația romantică a „răului veacului”, lirica sa având un registru larg, de la lirismul elegiac la cel dramatic, de la confesiune la ironia fină și intensitatea pasiunilor (*Noaptea, Tristețe*).

Victor Hugo (1802-1885) este scriitorul care prin activitatea sa de poet, prozator, dramaturg, istoric, domină aproape tot secolul al XIX-lea și ridică romantismul francez pe cele mai înalte culmi. În același timp, Victor Hugo s-a impus și ca teoretician al romantismului prin ideile exprimate în prefața dramei *Cromwell*. *Legenda secolelor* este o operă compusă dintr-un ciclu de poeme care înfățișează istoria și evoluția umanității, „ascensiunea sa spre lumină”, așa cum o prezintă autorul în prefața sa. Hugo declară dreptul poetului la libertate în creație, la subiectivitate: „Spațiul și timpul sînt ale poetului. Lăsați poetul să meargă unde vrea, să facă ce-i place. Asta-i legea.” *Orientalele, Cântecul crepusculului, Contemplațiile, Legenda secolelor* ilustrează rolul poetului de a fi „ecoul sonor al veacului său” și credința în progres.

Romantismul italian atinge cele mai înalte culmi prin poezia lui Giacomo Leopardi, care vede în acțiune valoarea recuperatoare a sufletului, prin efemeritatea iubirii, durerea universală sau misterul neantului.

Romantismul rusesc cunoaște apogeul său prin poezia lui Alexandr Pușkin (1799-1837), cel pe care critica rusească îl numește „un soare al poeziei naționale”, și prin poezia lui Mihail

Lermontov, care împletește dragostea, libertatea și patriotismul. Poemele pușkiniene *Prizonierul din Caucaz*, *Țigani*, *Fântana din Bahcisarai* dezvoltă ecouri ale poemelor byroniene. Eminescu mărturisea: „Sunt copleșit de versurile lui Pușkin, izvor de apă vie.”

Între marii romantici ai lumii își au locul lor de cinste și prețuire americanul Edgar Allan Poe, precursor al simbolismului modern, și Adam Mickiewicz, cel mai mare poet al Poloniei. Poeme ca *Annabel Lee* sau *Corbul* conțin combinația de pasiune și rațiune, frumusețea sonoră realizată prin rime neașteptate și disonanțe, specific operei lui Poe. Cu poemul *Străbunii*, Mickiewicz avea ambiția de a reuși o „uriașă epopee națională originală”, un fel de *Divina Comedie* poloneză.

Eminescu a fost considerat de critica străină ultimul mare romantic european în ordine cronologică, după Victor Hugo. Partea a treia din *Legende secolelor* a lui Victor Hugo a apărut în același an (1883) cu capodopera eminesciană *Luceafărul*. Romul Munteanu afirmă că „Eminescu deschide itinerarul poeziei românești spre universalitate”, iar în viziunea lui T. Maiorescu, europenitatea lui

Eminescu constă în însăși sincronizarea cu vasta cultură europeană.

Charles Baudelaire, părintele modernității poetice europene, al „paradisurilor artificiale”, căutător al revelării „profunde și întunecatei Unități”, este consacrat de *Florile răului* – cuprinzând 157 de poeme din ediția definitivă, grupate în șase cicluri: *Spleen și ideal*, *Tablouri pariziene*, *Vinul*, *Florile răului*, *Revolta*, *Moartea*. *Les Fleurs du mal* exprimă natura schimbătoare a frumuseții în Parisul care se industrializa rapid la mijlocul secolului al XIX-lea.

Poezia *Corespondențe* este esențială pentru înțelegerea principiilor simboliste:

*Natura e un templu ai cărui stâlpi trăiesc
Și scot adesea tulburi cuvinte, ca-ntr-o ceață;
Prin codri de simboluri petrece omu-n viață
Și toate-l cercetează c-un ochi prietenesc.*

*Ca lungi ecouri unite-n depărtare
Într-un acord în care mari taine se ascund,
Ca noaptea sau lumina, adânc, fără hotare,
Parfum, culoare, sunet se-ngână și-și răspund.*

*Sunt proaspete parfumuri ca trupuri de copii,
Dulci ca un ton de flaut, verzi ca niște câmpii,
- Iar altele bogate, trufașe, prihănite,*

*Purtând în ele-avânturi de lucruri
infinite,
Ca moscul, ambra, smirna, tămâia care
cântă
Tot ce vrăjește mintea și simțurile-
ncântă.*

Stéphane Mallarmé a cultivat o poezie cerebrală, bogată în sensuri filosofice, de o rară muzicalitate (sursă de inspirație pentru muzica lui Claude Debussy sau Maurice Ravel) și puritate, căci „în universul mallarméan, nostalgia purității, a nevinovăției se traduce prin imagini revelatoare. Orice culoare tinde să se piardă în alb, orice obiect să se resoarbă în absența obiectului, orice cuvânt să cadă din nou în tăcere.” (Albert Beguin, *Sufletul romantic și visul*, p. 490). Poetul născut la Paris s-a dedicat surprinderii esențelor formelor perfecte prin utilizarea extrem de subtilă și complexă a tuturor resurselor limbajului: „În anii cenușii de la sfârșitul secolului al XIX-lea, nu există apariție mai nobilă decât a lui Mallarmé, (...); prin el, spiritul, excepția trimfau asupra numărului, deprinderilor, lenei.” (Marcel Raymond, *De la Baudelaire la suprarealism*, p. 31).

Poemul *Apariție* este definitoriu:
*Se-ndoliase luna. Serafi în dulci fiori
De plâns și cu arcușul în mână, printre
flori,
Lăsau, visând, să curgă din veștede
viole
Suspine albe,-n lunec pe azurii corole.*

*Era a sărutării dintâi divină zi.
Savanta mea visare, plăcându-i a-mi
trezi
Căinți, gusta savoarea unei tristeți
discrete
Pe care, fără lacrimi, i-o lasă, nici
regrete,
Culesul unui mult prea drag Vis cui l-a
cules.
Cu ochii în pavajul vetust și recules
Umblam, când tu, în stradă și seara,
apărându-mi
Râzând, cu soare-n plete, am tresărit,
părându-mi
Că-i zâna ce, pe vremuri, sub
luminosul-i bor,
Prin somn de copilandru-alintat lăsa,
în zbor,
Din mâini întredeschise, mereu să-mi
ningă-n salbe,
Înmiresmate jerbe de stele mari și
albe.*

Numit de Gide „rug în flăcări” și de Mallarmé „înger în exil”, „copilul teribil al poeziei franceze”, Arthur Rimbaud a exercitat o fascinație continuă prin apariția meteorică pe firmamentul liricii și prin adoptarea unui „limbaj universal”, compunându-și întreaga operă literară între 17 și 23 de ani și depășind tiparele prin analogii surprinzătoare:

*A negru, E alb, I roșu, U verde, O
de-azur,
Latentele origini vi le voi spune toate:
A e corsetul negru de muște-ntăritate
Ce-nchipuie în jurul cadavrului impur*

*Golfuri de umbră; E, aburi candidi și
corturi 'nalte,
Lănci de ghețari, regi albi și freamăt de
răsuri,
I, purpuri, sânge ftizic, răs de frumoase
guri,*

*Cuprinse de mânie sau de beții
crispate;*

*U, cicluri și vibrare de valuri verzi,
genuni,
Ori liniștea adâncă a turmei pe pășuni
Și-a urmelor săpate pe-o frunte
studioasă;*

*O, Trâmbița supremă cu țipete
pierdute,
Tăcerile de Astre și Îngeri străbătute,
– Omega, violetul ce Ochii-i îl revarsă!
(Vocale)*

Paul Verlaine, promotor al
poeziei moderne și al unei tehnici noi de
versificatie, sintetizată metaforic în
celebrul vers „De la musique avant tout
chose”, publică primul său volum
Poeme saturniene, urmat de *Romanțe
fără cuvinte* și *Înțelepciune*. Un univers
liric construit din „senzații vagi, din
întrebări ușor neliniștitoare, vin visuri
inconsistente, din tristeți nelămurite,
din îngrijorări obscure, din tentații
trupești, din naive elanuri mistice, din
aspirații nostalgice spre o stare de
mulțumire calmă, totul redat pe un ton
de confidență sinceră.” (Ovidiu
Drimba, *Istoria literaturii universale*,
vol.2, p.417).

Poemul de referință este *Arta
Poetică*:

*Vreau muzicii întâietate!
Astfel, Imparele prefer,
Mai vagi, mai libere-n eter,
Fiind în tot, plutind pe toate.*

*Alege vorbele ce-ți vin
Să pară scoase din confuzii:
Ah, cântecele gri, iluzii*

De Tulbure în Cristalin!

*Sunt ochi splendizi de după voaluri,
Zi ezitând în amiezi,
Ori aștri-n azurii grămezi
Pe dulci, tomnatice fundaluri.*

*Nuanță eu râvnesc s-o caut,
Nuanță, nicidecum Culoare,
Nuanță doar-îngemănare
De vis cu vis, de corn cu flaut!*

*Alungă Poanta ce ucide
Și crudul Spirit, Râs impur,
Ce lacrimi scot în ochi de-azur,
Și izul trivial de blide!*

*Sucește gâtul elocinței,
Și bine faci când, cu putere,
Astâmperi Rima-n chingi severe,
Ea, sclavă a nesocotinței...*

*Ah, Rima-numai chin și silă!
Ce surd copil ori negru drac
Scorni bijuteria fleac
Ce suna gol și fals sub pilă?*

*Deci, muzica mai mult, mereu,
Iar versul tău aripi înalte
Să prindă, năzuind spre alte
Iubiri și bolți de Empireu!*

*Să fie bună aventura
Când suflă zgribuliții zori
Prin minte și prin cimbrișori...
Tot restul e literatură.*

Walt Whitman este unul din cei
mai influenți și controversați poeți din
canonul american, stilul inovator
schimbând chipul poeziei și marcând o
trecere fundamentală de la formele
tradiționale poetice ale secolelor
anterioare. În timpul Războiului Civil
(1861-1865) s-a dovedit un aprig
susținător al nordiștilor și un mare

admirator al președintelui Abraham Lincoln, căruia i-a dedicat două din cele mai valoroase poeme ale sale (*Pe când înflorește liliacul și O, căpitane! Căpitanul meu!*). Walt Whitman este părintele versului liber (*Fire de iarbă*) și a poeziei unui eu „care încetează de a mai cârți în izolare (...) și trăiește laolaltă cu celelalte euri, «în masă».” (Valery Larbaud, prefață la *Oeuvres choisies* de W. Whitman, apud Marcel Raymond, *De la Baudelaire la suprarealism*, p. 177), al comuniunii cu natura („Cred că firul de iarbă nu este mai neînsemnat decât/ Ziua stelară”), până la minunarea în fața misterului:

*Pentru mine fiecare ceas de întuneric
sau de lumină e o minune.
În fiecare centimetru cub de aer e o
minune
Pământul întreg pe fiecare metru pătrat
e cu minuni acoperit.
Și fiecare stâncă în adânc forfotește de
minuni.*

*Ceaslov, Cartea imaginilor,
Poezii noi, Elegii duineze și Sonete
către Orfeu* alcătuiesc operele capitale
ale poetului R.M. Rilke, al doilea cel
mai citit poet german, după Goethe.

Demonstrând o permanentă, chinuitoare căutare a unor răspunsuri transcendente, „lirismul lui Rilke va fi mărturia unui univers sensibilizat, animizat, și a unei interiorități afective înglobante, preajmă lăuntrică sui generis: este celebra intimitate rilkeiană

cu lucrurile.” (*Atlas de sunete fundamentale*, Antologie, prezentări, traduceri și postfață de Ștefan Augustin Doinaș, p. 320).

Dintre marii poeți ai secolului trecut menționăm pe următorii: Serghei Esenin, prin excelență un poet al satului, Guillaume Apollinaire, poet al orașului, Paul Valéry, tipul poetului intelectual care în poezia sa nu face loc afectivității (versul fiind „echilibrul miraculos și foarte sensibil între forța senzuală și cea intelectuală a limbajului”), Giuseppe Ungaretti, tot un reprezentant al poeziei intelectualiste, T.S. Eliot cu meditațiile sale asupra destinului omului devastat de sentimentul golului și anxietății, Rabindranath Tagore, celebrul „grădinar” al dragostei indiene (laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1913), Federico Garcia Lorca, unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai poeziei spaniole din veacul trecut, Pablo Neruda, corifeul poeziei contemporane din America Latină.

Citate despre poezie

„Cuvinte strălucitoare, cuvinte luminoase, cu un ritm și o muzică – iată poezia!” (Théophile Gautier)

„Poezia este însăși viața, e umbra și lumina care catifelează natura și dă omului senzația că trăiește cu planeta lui în cer.” (Tudor Arghezi)

„Poetul e o făptură ușoară, înaripată și sacră, în stare să creeze ceva doar după ce-l pătrunde harul divin și își iese din sine, părăsit de judecată. Cât își păstrează judecata, niciun om n-are puterea să creeze poezie sau să dea glas, în vers, unei preziceri (...) Căci nu meșteșugul le călăuzește spusele, ci o putere divină: astfel, dacă s-ar pricepe datorită meșteșugului la un singur lucru s-ar pricepe și la toate celelalte. Divinitatea le ia poezilor mintea lor și prezicătorilor și prorocilor, și îi folosește ca pe niște slujitori ai ei, tocmai pentru ca noi, ascultându-i, să ne dăm seama că nu ei, lipsiți cum sunt de mintea lor, sunt cei care spun lucruri de atâta preț, ci că cea care vorbește, glăsuind prin mijlocirea lor, este divinitatea însăși.” (Platon)

„Poetul înțelege natura mai bine decât savantul.” (Novalis)

„Un poet este un filosof al concretului și un pictor al abstractului.” (Victor Hugo)

„Ce e poezia? Înger palid cu priviri curate, / Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate, / Strai de purpură și aur peste țărâna cea grea.” (Mihai Eminescu)

„Poezia este copilul care rămâne în sufletul adolescentului, al omului matur și al bătrânilor, peste durere, dezamăgire și suferință.” (Tudor Arghezi)

„Poezia e înțelepciune care încântă inima” (Khalil Gibran)

„Poezii sunt inima umanității” (Eugène Ionesco)

„Poezia este creația ritmică a frumuseții în cuvinte.” (Edgar Allan Poe)

„Poezia este dimineața omenirii, istoria sentimentelor înălțătoare, îndemnul permanent către bine și adevăr.” (Eusebiu Camilar)

„Poezia este o luare în posesiune a realului, o primă reșezare și lărgire a hotarelor realității în înțelegerea noastră.” (Friedrich Hölderlin)

„Poezia e un mod ceremonial, ineficient de a comunica iraționalul, este forma goală a activității intelectuale. Ca să se facă înțeleși, poezii se joacă, făcând ca și nebunii, gestul comunicării fără să comunice, în fond, nimic, decât nevoia fundamentală a sufletului uman de a prinde sensul lumii.” (George Călinescu)

„Poezia este spunerea Ființei... este fondarea ființei prin cuvânt.” (Martin Heidegger)

„Poezia nu este lacrimă, ea este însuși plânsul, plânsul unui ochi neinventat, lacrima ochiului celui care trebuie să fie frumos, lacrima celui care trebuie să fie fericit.” (Nichita Stănescu)

„Poezia nu este numai artă: ea este însăși viața, însuși sufletul vieții. Fără poezie omul nu s-ar distinge de neant.” (Nichita Stănescu)

„Sarcina poeziei este să curețe realitatea îmbâcsită de cuvintele noastre prin crearea unor spații de tăcere în jurul lucrurilor.” (Stephane Mallarmé)

„Poezia trebuie să impresioneze cititorul ca și cum cuvintele ei ar fi propriile lui gânduri sau aproape o amintire din viața lui.” (John Keats)

„Pentru a exista mari poeți este nevoie de mari cititori.” (Walt Whitman)

„Poezia veritabilă poate comunica înainte de a fi înțeleasă.” (T.S. Eliot)

„Poezia, pentru mine, reprezintă dragostea de pământ, de pământul din care te tragi, iubirea pentru limba strămoșilor tăi. Poezia [...] este răzbunarea frumuseții pe urătenie. O răzbunare creștinească!” (Grigore Vieru)

„Copacii sunt poezii pe care pământul le scrie pe cer. Noi îi tăiem și-i transformăm în hârtie, pentru a ne exprima învățămintele pe ea.” (Khalil Gibran)

„Poezia este o revărsare spontană de sentimente puternice.” (William Wordsworth)

„Trebuie să fie clar că atunci când vine vorba de atomi, limbajul poate fi utilizat doar ca în poezie. Poetul, de asemenea, nu este atât de preocupat de descrierea faptelor, cât de crearea imaginilor și stabilirea conexiunilor mentale.” (Niels Bohr)

**Cătălin BORTĂ, bibliotecar,
Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

Bibliografie:

Balotă, Nicolae. *De la Homer la Joyce*, București, Ideea europeană, 2007.
Beguîn, Albert. *Sufletul romantic și visul*, București, Univers, 1998.
Bloom, Harold. *Canonul occidental*, București, Univers, 1998.
Călinescu, G. *Studii de literatură universală*, București, Albatros, 1972.
Chelaru, Marius. *Poezia Orientului de la Khayyam la Tagore*, Iași, Editura Fundației Culturale Poezia, 2005.
Doinaș, Ștefan Augustin. (Antologie, prezentări, traduceri și postfață), *Atlas de sunete fundamentale*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988.
Drimba, Ovidiu. *Istoria literaturii universale*, vol. 1 și 2, București, Saeculum I.O. Vestala, 1998.
Friedrich, Hugo. *Structura liricii moderne de la mijlocul secolului al XIX-lea pînă la mijlocul secolului al XX-lea*, București, Univers, 1998.
Ionescu, Elena; Iordache, Ruxandra. *Epoci și opere: Incursiune în literatura universală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2007.
Kramer, S.N. *Istoria începe la Sumer*, București, Editura Științifică, 1962.
Maniu, Leonida. *Coordonate literare universale*, Iași, Universitas XXI, 2001.
Munteanu, Romul. *Introducere în literatura europeană modernă*, București, All ALLFA, 1996.
Raymond, Marcel, *De la Baudelaire la suprarealism*, București, Univers, 1998.

Plicul cu gând bun

Concursul „Plicul cu gând bun” a fost organizat de Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui în parteneriat cu Poșta Română - Oficiul Județean de Poștă Vaslui. Scopul concursului a fost crearea unei atmosfere magice prin păstrarea și promovarea tradițiilor prilejuite de sărbătorile de iarnă. Cu toții ne amintim de felicitările de altădată, de emoția deschiderii unui plic pentru a citi gândurile bune. Prin Concursul „Plicul cu gând bun” considerăm că am reînviat tradiția trimiterii mesajelor printr-o felicitare (confectionată manual, în orice tehnică). Concursul s-a adresat tuturor persoanelor fizice și s-a desfășurat în perioada 3- 30 decembrie 2021.

De la înființare și până în momentul de

față, Poșta Română demonstrează că a fost și este, după cum o spune sloganul, „parte din viața românilor”. Tocmai de aceea, felicitările au fost trimise Bibliotecii prin Poșta Română.

Plicul a conținut, obligatoriu, adresa expeditorului. Unde a fost cazul, s-au adăugat școala, clasa și profesorul îndrumător, precum și adresa de e-mail unde participanții pot fi contactați. În cadrul regulamentului, pentru participanții minori, a fost solicitat acordul cu privire la prelucrarea și

transmiterea datelor cu caracter personal. Concursul s-a desfășurat cu respectarea măsurilor pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de Covid-19.

Felicitările au fost primite de la persoane fizice din municipiul Vaslui, din satul Corbu (comuna Lipovăț) și, de asemenea, de la reprezentanți ai diferitelor instituții ale comunității vasluiene, printre care menționăm: Penitenciarul Vaslui, Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși, Școala Gimnazială „Anastase Panu” Huși, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 17 Vaslui, Școala Gimnazială „Constantin Asiminei” Epureni, comuna Duda Epureni, Școala Gimnazială „Ion Gheorghe Pricop” Duda, comuna Duda Epureni, Școala Gimnazială „N. Ghe. Lupu” Arsura, comuna Arsura, Școala Gimnazială „Dimitrie Cantemir” Vaslui, Liceul Tehnologic „Ion Mincu” Vaslui, Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Vaslui, Liceul „Ștefan cel Mare” Codăești.

La concurs au fost trimise 102 felicitări, una mai spectaculoasă decât cealaltă. Au fost și lucrări care nu s-au supus jurizării, acestea neîndeplinind una dintre condițiile impuse în

regulament, și anume: nu au fost însoțite de acordul cu privire la prelucrarea și transmiterea datelor cu caracter personal în cazul participanților cu vârsta de până în 18 ani.

Juriul a avut o misiune foarte grea în acordarea premiilor deoarece creativitatea, originalitatea și aspectul estetic al lucrărilor au atins cote maxime.

Festivitatea de premiere a Concursului de felicitări „Plicul cu gând bun” nu s-a putut desfășura în condiții obișnuite, ținând cont de situația pandemică existentă. O

înregistrare cu anunțarea câștigătorilor a fost difuzată pe pagina de Facebook: <https://www.facebook.com/bjvaslui/videos/919615555610357>.

În holul mare al Bibliotecii Județene a fost organizată o expoziție cu felicitările câștigătoare. De asemenea, o expoziție virtuală cu acestea și cu numele premianților poate fi vizionată accesând <https://www.facebook.com/bjvaslui/videos/671134807598561>.

Toți cei înscriși la concurs au fost recompensați cu diplome de participare.

Laudă tuturor participanților și coordonatorilor acestora care au răspuns atât de frumos provocării noastre.

Dana-Monica VÎNTU,
bibliotecar,
Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

**„Mlădițe literare”,
ediția a IV-a, 2022**

Ajuns la cea de-a patra ediție, Concursul județean de creație literară „Mlădițe literare” a avut și în acest an parte de o participare consistentă atât cantitativ, cât și calitativ.

Alături de Inspectoratul Școlar Județean Vaslui, reprezentat de Elena Mustață, inspector general, și Anița Avram-Rusu, inspector de limba și literatura română, la bună desfășurare a concursului au contribuit profesori și bibliotecarii de pe tot cuprinsul județului.

Cei 96 de participanți care au trimis 161 de lucrări (proză și poezie) sunt elevi la peste 20 de școli din Bârlad, Huși, Vaslui, Crețești, Codăești, Dodești, Ștefan cel Mare, Pochidia, Muntenii de Jos ș.a., utilizatori ai serviciilor bibliotecilor din județ, dar și copii din centre de excelență sau de creație precum Centrul județean de excelență Vaslui - zona Bârlad și Cercul de creație literară de la Palatul Copiilor din municipiul Vaslui.

Participanții au avut ca teme de abordat: *bucuria lecturii, prietenia,*

bunătatea, copilăria, lecții de viață, viitorul, patriotismul.

Cei trei membri ai juriului, Lorena Toma, profesor de limba română (președinta juriului), Alina Tanasă, poetă și bibliotecară, și Mihai Apostu, poet și bibliotecar, au ținut cont de *creativitate, originalitate, mesajul transmis și scrierea corectă din punct de vedere gramatical.*

Câștigătorii acestei ediții sunt:

Marele premiu

Rînzescu Andreea Gabriela - Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” Bârlad

Categoria I: 10-14 ani

Premiul I

Ciobotariu Maya-Andreea - Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Premiul II

Olariu Alexandra - Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Vaslui

Premiul III

Oprea Sonia-Justina - Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Huși

Mențiune

Sava Denisa-Adriana - Școala Gimnazială „Victor Ion Popa” Dodești

Mențiuni

Leon Maria - Școala Gimnazială
„Mihai Eminescu” Vaslui

Mențiuni

Scîrlătescu Beatrice Emilia - Școala
Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Huși

Mențiuni

Scutelnicu Maria Miruna - Cercul de
Creație Literară, Palatul Copiilor Vaslui

Categoria a II-a: 15-18 ani

Premiul I

Ibănescu Ștefania Andreea - Liceul cu
Program Sportiv Vaslui

Premiul II

Apostoleanu Ioana Alexandra - Liceul
Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Vaslui

Premiul III

Zgăvârdici Miruna Maria - Colegiul
Național „Cuza Vodă” Huși

Mențiuni

Bejan Alexia Ioana - Colegiul Național
„Cuza Vodă” Huși

Mențiuni

Ciubotaru Ștefania - Liceul Teoretic
„Mihail Kogălniceanu” Vaslui

Mențiuni

Rotaru Narcisa - Colegiul Național

„Cuza Vodă” Huși

Mențiuni

Fulga Raluca - Colegiul Național „Cuza
Vodă” Huși

Festivitatea de premiere a avut loc
vineri, 3 iunie 2022, la sediul Bibliotecii
Județene „Nicolae Milescu Spătarul”
Vaslui.

Mihaela Elena TRIFAN,
șef Serviciu Programe și
proiecte culturale, Metodice,
Conservare și restaurare documente,
Biblioteca Județeană „Nicolae
Milescu Spătarul” Vaslui

„Mlădițe literare” la a IV-a ediție

Cea de-a IV-a ediție a
Concursului „Mlădițe literare”,
organizat de Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” din Vaslui,
s-a bucurat de o participare numeroasă
la cele două categorii: Categoria I: 10-
14 ani și Categoria a II-a: 15-18 ani,
semn că începe să fie un concurs notabil
pentru elevii talentați ai județului.

Temele indicate, foarte ofertante,
au fost abordate și filtrate prin
experiența de viață a concurenților,
surprinse cu maturitate și, uneori, cu
foarte mult realism. Am remarcat că nu
sunt indiferenți la ceea ce se întâmplă
cu lumea în care trăim și am constatat

cu bucurie că au realizat că soluția salvării noastre ca oameni constă în împărtășirea unor valori imuabile: empatia, toleranța, prietenia, iubirea, bunătatea.

Jurizarea nu a fost deloc una ușoară pentru că lucrările au avut conținut, formă și, foarte important, au trezit emoție în sufletul juraților. Este, într-adevăr, dificil să compari lucrări cu teme diferite sau care au tratat genuri literare diferite. S-a urmărit, cum era și firesc, creativitatea, originalitatea, forța mesajului transmis, precum și redactarea. Criteriile au fost clare, departajarea dificilă.

Am fost impresionați de profunzimea concurenților, precum și de talentul lor. Sensibili, creativi și îndrăzneți, au pus în lucrări o parte din sufletul lor. Când ai talent și scrii, nu-ți mai aparții ție și acest lucru s-a simțit dincolo de cuvinte pentru că elevii s-au lăsat purtați de aripile imaginației. De multe ori este greu să poți surprinde în cuvinte intensitatea trăirii.

Transpunerea în cuvinte a ceea ce simți, a emoției care să ajungă la cititori, este dificilă și pentru scriitorii consacrați. „Schimbă-te în cuvinte” spunea Nichita Stănescu și asta au făcut unii concurenți, au lăsat cuvintele și **necuvintele** să „vorbească” pentru ei. Unii participanți au fost foarte

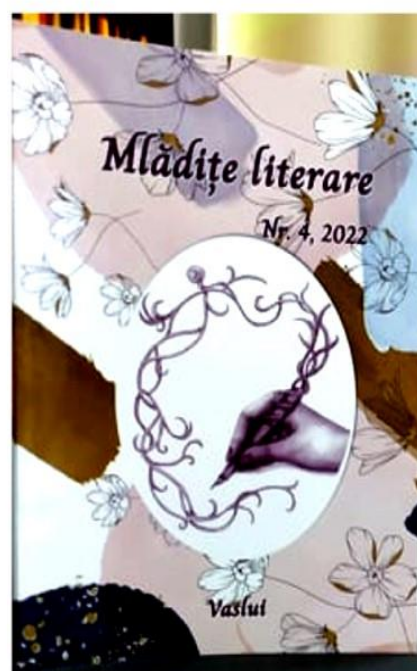
convingători și au obținut punctaje care i-au adus pe podium. Acest lucru nu înseamnă neapărat că ceilalți concurenți nu au fost buni, ci doar că au avut adversari redutabili.

Felicitări organizatorilor și participanților pentru un concurs care își dorește să descopere și să promoveze tinere talente din rândul elevilor din județ și care vrea să stimuleze potențialul lor creator.

Felicitări și profesorilor coordonatori care știu să fie sprijin pentru cei care caută permanent drumul spre reușită și care presupune depășirea limitelor unui trup prea strâmt pentru prea mult suflet.

prof. Lorena Teodora TOMA,
președintele juriului

Consiliul Județean Vaslui Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

CĂȘTIGĂTORII
CONCURSULUI JUDEȚEAN DE CREAȚIE LITERARĂ
„MLĂDIȚE LITERARE”
EDIȚIA A IV-A, 2022

Marele premiu
Rînzescu Andreea Gabriela—Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” Bârlad

Categoria I: 10-14 ani

Premiul I
Ciubotariu Maya-Andreea
 Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Premiul II
Olariu Alexandra
 Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Vaslui

Premiul III
Oprea Sonia-Justina
 Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Huși

Mențiune
Sava Denisa-Adriana
 Școala Gimnazială „Victor Ion Popa” Dodești

Mențiune
Leon Maria
 Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Vaslui

Mențiune
Scîrlătescu Beatrice Emilia
 Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Huși

Mențiune
Scutelnicu Maria Miruna
 Cercul de Creație Literară
 Palatul Copiilor Vaslui

Categoria a II-a: 15-18 ani

Premiul I
Ibănescu Ștefania Andreea
 Liceul cu Program Sportiv Vaslui

Premiul II
Apostolcanu Ioana Alexandra
 Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Vaslui

Premiul III
Zgăvârdici Miruna Maria
 Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Mențiune
Bejan Alexia Ioana
 Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Mențiune
Ciubotaru Ștefania
 Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Vaslui

Mențiune
Rotaru Narcisa
 Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Mențiune
Fulga Raluca
 Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
 Str. Hagi Chiriac, nr. 2, cod 730129, Vaslui, Tel: +40 335 401 164;
 www.bjvaslui.ro; bjvaslui@yahoo.com; www.facebook.com/bjvaslui

Cea mai frumoasă scrisoare de dragoste

Dragobetele este o sărbătoare populară, celebrată de români pe 24 februarie, momentul în care cei îndrăgostiți au ocazia să-și exprime și să-și dovedească sentimentele prin cele mai interesante și neașteptate gesturi și declarații de dragoste. Nimic nu transmite mai sugestiv sentimentele de iubire și atașament decât cuvintele din inimă. Dar, după cum se știe, „*verba volant, scripta manent*” sau *vorba zboară, dar scrisul rămâne*, deci aceste cuvinte ar trebui încredințate peniței

pentru a rămâne drept vestigii ale iubirii purtate.

Din acest motiv, împreună cu Florentina Ghețu, bibliotecară la Sala de împrumut la domiciliu pentru adulți, am organizat în anul 2022 Concursul „Cea mai frumoasă scrisoare de dragoste”, ediția a II-a, la care au fost invitate să participe persoanele cu vârsta peste 14 ani: adolescenți, adulți și seniori din municipiul Vaslui. Concurenții au fost elevi ai instituțiilor de învățământ vasluiene, pensionari, dar și persoane private de libertate aflate în Penitenciarul Vaslui.

Membrii juriului, Lorena Teodora Toma, profesor de limba și literatura română, Alina Tanasă, bibliotecar, poet și secretar al Cenaclului ProLitera și Andrada Carp, librar Hiccupbookshop, au avut greaua misiune de a aprecia creativitatea, caligrafia, ortografia și, nu în ultimul rând, deschiderea sufletească exprimată în cele aproximativ 80 de scrisori primite.

Festivitatea de premiere a concursului a avut loc în Sala de activități a Bibliotecii Județene Vaslui, în data de 24 februarie 2022, într-o

atmosferă destinsă, cu peste 40 de participanți: elevi, coordonatori, pensionari, bibliotecari, voluntari.

Evenimentul, încărcat de emoție, a debutat cu o incursiune în „istoricul scrisorii”, moment susținut de profesor doctor Pavel Toma, președintele Cenaclului ProLITERA. Apoi, colega noastră, poeta vasluiană Alina Tanasă, a dat citire unor fragmente din corespondența dintre Veronica Micle și Mihai Eminescu. Momentul cel mai așteptat al activității a fost premiarea, iar creațiile câștigătoare au fost prezentate auditoriului chiar de către concurenții participanți.

Cantautorii Romică Brunchi și Cristi Hîncu au încheiat evenimentul printr-un recital muzical „acompaniat” de voluntarii bibliotecii care împărțeau celor prezenți mesaje cu citate de dragoste din cărțile aflate în colecțiile bibliotecii.

S-au acordat următoarele premii, pe categorii de vârstă:

- la categoria „seniori”:

Mihai Țăruș – Premiul I

Alexandru Arseni – Premiul II

Lucia Chiper – Premiul III

- la categoria „adulți”:

Cristian Karp – Premiul I

Raul Sergiu Florea – Premiul II

Constantin Emil Barbu – Premiul III

- la categoria „adolescenți”:

Ana Maria Tăcuțanu – Premiul I

Dragoș Gabriel Ofileanu – Premiul II,

Ștefania Ciubotaru – Premiul III.

Marele Premiu i-a fost acordat tinerei Beatrice Stanciu.

Câștigătorii au primit diplome și materiale promoționale oferite de bibliotecă și pachete cu cărți sponsorizate de Hiccup Bookshop. Felicitări câștigătorilor! Mulțumim tuturor participanților!

Nu în ultimul rând, calde mulțumiri celor implicați în coordonarea și desfășurarea concursului: profesori coordonatori, colegi bibliotecari, colaboratori, și vă așteptăm și la edițiile viitoare!

Gina Lăcrămioara PĂUN,
bibliotecar,
Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Periplu spiritual prin biblioteci mănăstirești vasluiene

De la întemeierea lor, secole de-a rândul, mănăstirile de aici și de pretutindeni au fost focare de spiritualitate și cultură, centre în care au fost copiate și teaurizate manuscrise, apoi au fost tipărite cărți, constituindu-se astfel importante colecții de carte religioasă, de istorie, de artă.

Treptat, tematica s-a diversificat, lăcașurile de cult adunând în colecțiile lor și calendare, cronici, lucrări cu creații literare populare, dicționare, manuale de limbi clasice, manuscrise muzicale, scrisori etc.

Astfel, au început să se formeze însemnate biblioteci mănăstirești și în zona noastră, a Moldovei, deși au avut de înfruntat condiții grele precum calamități naturale, războaie, oprimarea comunistă de pe urma cărora unele mănăstiri au fost închise, iar colecțiile de documente au avut de suferit fiind distruse, prădate sau risipite.

Atât ca pelerini, cât și ca turiști avem tendința de a merge cât mai departe în căutările noastre de a pătrunde misterul credinței și farmecul

istoriei, deși aici, aproape de noi, găsim multe locuri potrivite de a ne (re)dobândi pacea interioară și de a afla mai multe despre viața înaintașilor noștri.

Județul Vaslui este înzestrat cu o salbă de schituri și mănăstiri în care credința se împletește cu istoria locului, dintre care amintim: Mănăstirea Alexandru Vlahuță, Mănăstirea Bujoreni, Mănăstirea Dimitrie Cantemir, Schitul Drăgești, Mănăstirea Fâstâci, Mănăstirea Florești, Mănăstirea Grăjdieni, Mănăstirea Mălinești, Mănăstirea Moreni, Mănăstirea Pârvești, Mănăstirea Rafaila, Mănăstirea „Sfinților Petru și Pavel” Huși. Mai sunt și multe altele care așteaptă să fie descoperite.

Concretizând o dorință mai veche, aceea de a realiza un periplu spiritual în bibliotecile aparținând mănăstirilor din județul Vaslui pentru a împărtăși din frumusețea și bogăția comorilor scrise, într-o zi însoțită de martie, anul 2022, am făcut un prim popas la Biblioteca „Sfântul Vasile” de la Mănăstirea Moreni.

M-au însoțit două colege de la Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, Anca Elena Chelaru și Loredana Vasilica Savin, cea care s-a ocupat de immortalizarea zestreii

spirituale și culturale a complexului monahal.

Vizita noastră s-a bucurat de ospitalitatea și sfaturile duhovnicești ale măicuțelor și ale protosinghelului Meletie Mercaș. Ființe cu o spiritualitate și o simțire aparte, cu înclinație spre cultură, educație și tot ceea ce este frumos, gazdele noastre ne-au prezentat nu numai Biblioteca cu sala de lectură și Muzeul, ci și Biserica Paraclis și Atelierul de confecționare a veșmintelor liturgice.

Un adevărat colț de rai, cu priveliști minunate care te îndeamnă la

profundă, de detașare, mai ales în aceste vremuri atât de stresante.

Prin cele ce urmează am dorit să facem cunoscut celor care sunt în căutarea liniștii interioare și vor să viziteze acest loc deosebit, să împărtășim cititorilor din experiența specială de care am avut parte: am intrat într-o altfel de lume, de liniște și căldură duhovnicească de care ne vom aminti mereu cu drag și recunoștință. Și ne-am dori să ne întoarcem iar și iar...

Vechi așezământ monahal cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, situat la poalele dealului Țiclău, între

reculegere, Mănăstirea Moreni ne-a impresionat prin unicitatea istorică, vioiciunea chipurilor întâlnite și totodată prin starea de liniște care îmbie la rugăciune și la o meditație

comunele Costești și Deleni, Mănăstirea Moreni a avut, de-a lungul istoriei sale zbuciumate, „depășind momentele de cumpănă generate de secularizare și dictatură comunistă”¹,

¹ Gheorghe Gherghe, Marin Rotaru.
Mănăstirea Moreni. Bârlad, Editura Sfera,
2004, p. 7.

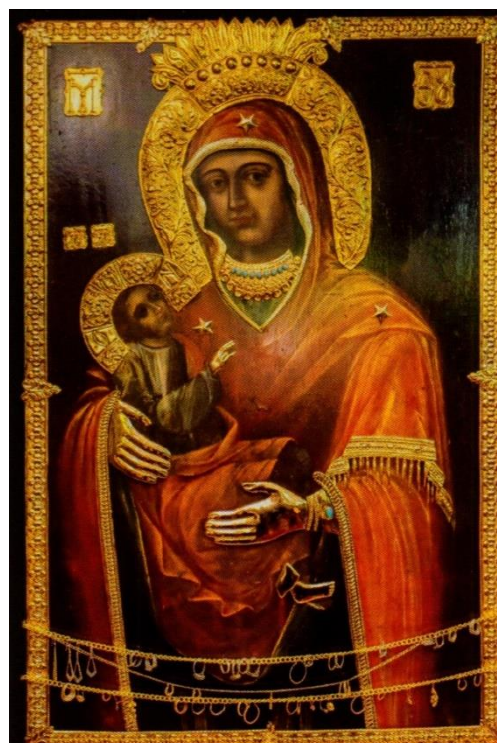
BISERICA PARACLETIS

mai multe denumiri: Schitul lui Lupan, Ghilahoi, Deleni. Denumirea actuală a căpătat-o în anul 1934 odată cu reluarea activității religioase a lăcașului în vremea lui Nifon Criveanu, Episcopul Hușilor, amintind de vechea ocupație a locuitorilor din împrejurimi care trudeau la morile de pe râul Ghilahoi, afluent al râului Bârlad.

Situată la 28 de km sud de Vaslui și la 11 km de Statuia Ecvestră a domnitorului Ștefan cel Mare de la Podul Înalt, Mănăstirea Moreni reprezintă de aproape cinci secole un nesecat izvor de lumină spirituală care se revarsă asupra tuturor celor care poposesc la adăpostul zidurilor sale.

După anul 1990, ieromonahul Meletie Mercaș, provenit din obștea

Mănăstirii Runc, județul Bacău, este cel care a reînsuflețit așezarea monahală ctitorită de slugerul Buznea Lupan, împreună cu membrii familiei sale, în

ICOANA MAICII DOMNULUI

secolul al XVI-lea în timpul lui Petru Rareș, fiul lui Ștefan cel Mare și domn al Moldovei în prima jumătate a secolului al XVI-lea.

Astăzi, complexul monahal este format din biserica-paraclis, turnul clopotniță, atelierul de croitorie și broderie pentru veșminte preoțești, un spațiu amenajat pentru pictura și restaurarea icoanelor, muzeul în care pot fi vizionate obiecte liturgice vechi, icoane și cărți de slujbă din secolul al XIX-lea și biblioteca cu un apreciabil fond de carte.

Biserica Paraclis este înzestrată cu Icoana Maicii Domnului, pictură în stil bizantin, care provine de la vechea biserică a mănăstirii și a fost ferecată în argint în anul 1999 la Târgu Neamț.

Turnul clopotniță străjuiește impunător intrarea în așezământul mănăstiresc având o înălțimea de 23 de metri, iar în vârf o cruce metalică înălțându-se parcă într-o smerită cugetare spre cer. Intrarea boltită are pictate scene din viața Mântuitorului și a sfinților Antonie, Paisie, Onofrie, Taras, Eftimie, Macarie, Meletie, Teodosie, Stelian, Nifon, Leon, Daniel, Pimen. Turla adăpostește trei clopote mari turnate la Târgu Mureș în anul 1993 și patru clopote mici de la clopotnița veche.

Oază de liniște și meditație, Mănăstirea Moreni oferă celor care manifestă interes pentru educație spirituală, pe lângă programul liturgic,

TURNUL CLOPOTNIȚĂ

un spațiu în care să lectureze carte din mai multe domenii precum: religie, istorie, artă, beletristică etc.

Mănăstirea găzduiește Centrul „Scriptoria” în care se restaurează și recondiționează manuscrise și icoane bizantine. Acesta a fost realizat prin „Bizantium”, proiect finanțat de la

Comisia Europeană în cadrul Programului Ecos-Ouverture.

În cadrul proiectului s-a stabilit o rețea de orașe și autorități locale din Europa (Albania, Belgia, Grecia, România și Spania) cu un important patrimoniu istoric care să promoveze moștenirea culturală comună, în special în domeniul picturii, micrografiei și manuscrise.

Sala de lectură a Bibliotecii „Sfântul Vasile” a fost înființată în anul 2009, când Asociația „Nașterea Maicii Domnului” de la Mănăstirea Moreni, în

parteneriat cu Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, a

pus bazele unui Centru Cultural-Ecumenic cu sprijinul unui proiect de finanțare nerambursabilă de la Consiliul Județean Vaslui pentru îmbogățirea culturii spirituale prin promovarea învățăturilor creștin-ortodoxe în zona Deleni, în care atât membrii comunității locale, cât și pelerinii care vizitează mănăstirea să poată beneficia de un spațiu de lectură și petrecere a timpului liber în mod plăcut.

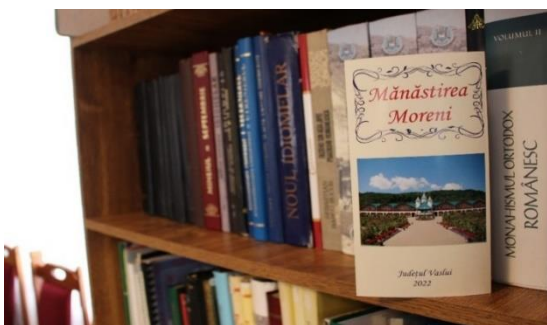
Mănăstirea Moreni avea deja un fond de carte de 1200 de volume, dar nu exista o sală amenajată pentru lectură și studiu. Prin realizarea și implementarea acestui proiect, spațiul destinat lecturii a

fost mobilat cu mese de studiu, birouri, scaune, o masă de conferință, corpuri de mobilier pentru cărți, fotolii. Au fost achiziționate și două calculatoare în vederea regăsirii documentelor de bibliotecă în baza de date, pentru redarea volumelor în format electronic pentru utilizatori și pentru regăsirea unor informații virtuale.

Tinerii participanți au fost inițiați în arta pictării icoanelor pe lemn folosind stilul bizantin în cadrul Cercului de pictură „Lumină și culoare” în perioada vacanțelor de vară.

Vara este perioada cea mai aglomerată din an când pelerinii, adulți și copii, vizitează mănăstirea și găsesc

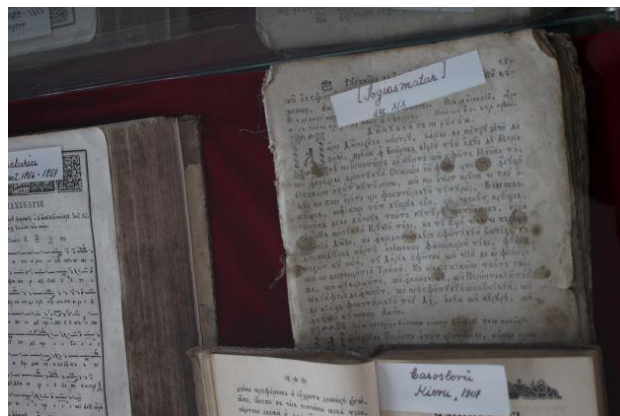
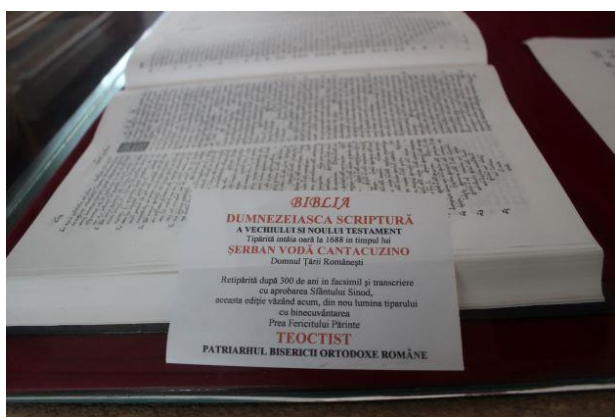
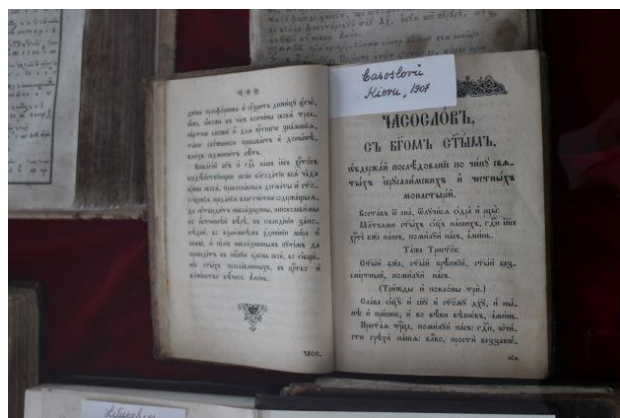

răgaz de a trece și pe la bibliotecă și muzeu. De aceea, colecțiile bibliotecii se îmbogățesc de la an la an cu noi volume atât achiziționate, cât și din donații.

În prezent, fondul de carte este de aproximativ 4500 de volume, iar activitatea bibliotecii este coordonată de maica Fanuria și maica Ana care au

absolvit cursuri de biblioteconomie la Centrul de Pregătire profesională în Cultură București.

Printre volumele din fondul de carte veche, am regăsit importante documente din perioada secolului XVIII și primele trei decenii ale secolului al XX-lea, titluri de literatură teologică din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea până în anul 1918 inclusiv, preponderentă fiind literatura de străină conform *Raportului preliminar asupra fondului de carte bibliofilă din Biblioteca „Sfântul Vasile”* pe care l-am găsit în zestrea arhivistică a bibliotecii.

În aceeași incintă, ne-a atras atenția și spațiul expozițional al muzeului mănăstiresc care este împărțit pe două secțiuni: arheologie și obiecte religioase. Prima secțiune cuprinde mărturii arheologice care surprind crâmpoșe din istoria locului descoperite în zonă: unelte și arme de silex din paleolitic și neolitic, cultura Cucuteni; monede de argint și bronz din secolul al XIX-lea etc. Colecția muzeală este completată de candelieri și potire de argint și bronz, sfeșnice, cununii, clopot de bronz, triptic, chivot, cuțit de împărțășanie, bederniță, metanier și alte obiecte păstrate de la biserica veche, majoritatea din secolele XVIII-XX.

Neîncetat, obștea de maici, împreună cu părintele stareț, continuă, prin munca lor neobosită, să (re)creeze locul ideal pentru a ne simți mai aproape de Dumnezeu și de noi înșine.

Liliana MOGA,
șef Serviciu Informatizare,
Informare bibliografică, Prelucrarea
și completarea colecțiilor,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Bibliografie:

- Gheorghe Gherghe, Marin Rotaru. *Mănăstirea Moreni*. Bârlad, Sfera, 2004;
- *Mănăstirea Moreni*, județul Vaslui, 2022. Pliant de prezentare;
- *Tinda Raiului: Mănăstiri și schituri din ținutul Vashuiului* : album tipărit cu binecuvântarea preasfințitului Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor. Huși, Editura Horeb, 2020.

„Floarea dorului” din Roșiești

Vica Bîgea, coordonatoarea corului „Floarea dorului”;
preot Vasile Bîgea

În anul 2019, Vica Bîgea, profesoară de religie la Școala „Veniamin Costache” din comuna Roșiești, a înființat un cor de fete pe care l-a numit „Floarea dorului”. În prezent, corul este alcătuit din opt fete, având vârste cuprinse între 10 și 17 ani.

Grupul de fete susține recitaluri la evenimentele culturale ale satului (Simpozionul național „Mitropolit Veniamin Costachi”, „Ziua Culturii Naționale”, „8 Martie – Ziua Femeii”, „Ziua Națională a României”, „Mica Unire” etc.) și în cadrul

activităților religioase ale Bisericii „Pogorârea Sf. Duh” din Parohia Roșiești.

Încă de la prima apariție în peisajul muzical local, Grupul vocal „Floarea dorului” a avut o evoluție impresionantă, contribuind în mod esențial la viața liturgică a parohiei noastre, fetele începând activitatea corală cu pricesne și continuând cu colinde.

Cântarea corală îi ajută pe credincioși să descopere tezaurul adânc al teologiei și spiritualității ortodoxe, dimensiunea euharistică fiind o constantă a vieții noastre bisericești.

Fondatoarea grupului vocal, Vica Bîgea, a reușit să creeze un adevărat izvor de sensibilitate și frumos din munca nobile cu aceste fete minunate care au dăruit corului momente din copilăria lor, ele având șansa de a aduna mulțime de bucurii pe care le-au dat mai departe comunității prin cântul lor.

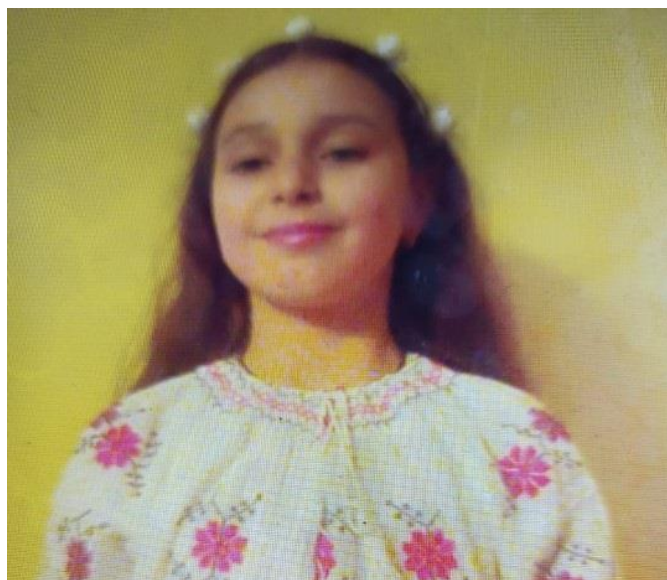
Deși misiunea nu este deloc ușoară, aceea de a dăru publicului spectacole cât mai încântătoare, coordonatoarea corului de fete are în perspectivă participarea la cât mai multe festivaluri și concursuri.

**Simona Sălcianu, bibliotecar,
Biblioteca Comunală Roșiești**

Miruna Cozaru, 16 ani, elevă la Liceul Tehnologic „Ion Mincu” Vaslui.

Nimic nu o face mai fericită și mai relaxată decât să cânte alături de colegele de la cor. Acolo se simte binecuvântată și mai aproape de Dumnezeu.

Ecaterina Curpan, 10 ani, este elevă la Școala Primară Roșiești; este mezina grupului.

Iubește muzica, îi place să recite și se simte minunat în compania fetelor din cor.

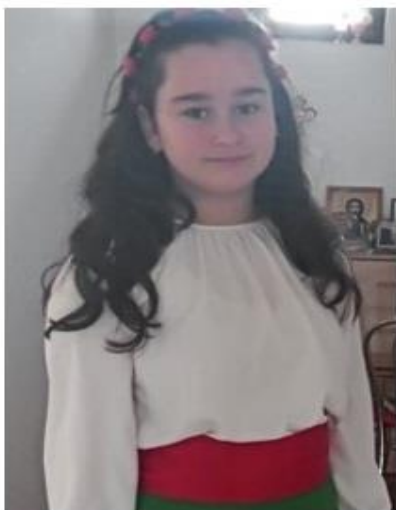

Bianca Codreanu, eleva Școlii „Veniamin Costachi”, clasa VIII a, și-a dorit să facă parte din acest cor din dorința de a cânta și de a transmite prin cântec dragostea față de Dumnezeu și semenii.

Ana Cozaru, 17 ani, elevă la Liceul Tehnologic „Ion Mincu” Vaslui.

S-a înscris în acest grup vocal întrucât îi place să cânte și mai ales să împărtășească oamenilor din jurul ei emoția și bucuria cântecului.

Daria Vrabie, 11 ani, elevă la Școala „Veniamin Costachi” Roșiești. Are o pasiune aparte pentru muzică, despre care vrea să afle în permanență lucruri noi.

Maria Lupu, 12 ani, elevă la „Școala Veniamin Costachi” Roșiești. Este încântată să facă parte din acest cor deoarece o fascinează cântecul și tot ceea ce înseamnă muzica.

Îi place frumoasa experiență pe care o împărtășește cu colegile de grup.

Maria Theodora Aftene, 10 ani, elevă în clasa a IV-a în cadrul Școlii Primare Nr. 2 Roșiești.

A intrat în grupul vocal deoarece îi place să cânte și să experimenteze lucruri noi.

Teodora Păduraru, 15 ani, elevă la Școala Gimnazială „Veniamin Costachi”.

A ales să fac parte din acest grup deoarece cântecul este una dintre pasiunile mele și dintotdeauna și-a dorit să facă parte dintr-un cor.

**Activități de duminică la
Biblioteca Comunală
„Eugenia Moldoveanu”
Muntenii de Jos**

Prima bibliotecă comunală din Muntenii de Jos a luat ființă în 1918, cu un fond de carte de 200 de volume, iar de-a lungul timpului bibliotecarii care au asigurat buna funcționare a acesteia au fost Țuca Moșneagu, Argentina Moșneagu, Ecaterina Arseni, iar din anul 1990 până în prezent, subsemnata.

Din anul 1998, conform Hotărârii Consiliului Local din Muntenii de Jos, nr. 15/29.05.1998, biblioteca poartă numele Eugeniei Moldoveanu, un nume de referință în biblioteconomia vasluiană.

Aceasta s-a născut la 14 decembrie 1936, în comuna Muntenii de Jos, a absolvit în 1954 Liceul de fete din Bârlad. După doi ani în care lucrează ca profesor suplinitor la Școala de 7 ani Delești, din 1956 lucrează ca bibliotecar la Biblioteca Raională Vaslui (azi Biblioteca Județeană Vaslui) până în anul 1971 când este numită directoare a instituției. Va deține această funcție timp de 17 ani cu o întrerupere între 1983 – 1989.

La inițiativa sa, în anul 1991 Bibliotecii Județene i se va atribui numele de „Nicolae Milescu Spătarul”.

Cu un nume care îi face cinste, biblioteca comunală este unul dintre principalii piloni culturali din Muntenii de Jos, iar activitățile desfășurate o demonstrează.

Un loc aparte în programul bibliotecii îl ocupă activitățile de duminică. De mulți ani, încerc să insuflu membrilor comunității prețuirea pentru carte și lectură prin evenimente educative și culturale desfășurate în ziua de duminică. Alegerea acestei zile nu este întâmplătoare, ci vine din dorința de a oferi accesul unui număr cât mai mare de utilizatori ai bibliotecii care în timpul săptămânii nu au această posibilitate.

Bunici, părinți, copii, împreună sau separat, vin la bibliotecă să împrumute cărți și să participe la activități din ce în ce mai diverse precum: aniversări și comemorări ale unor autori, ateliere de lectură, ateliere de creație, aniversări ale unor evenimente naționale și internaționale, sărbători ale comunei, vizionări de filme și activități de socializare.

Dintre numeroasele activități, enumerăm o parte: 7 februarie – „Ziua cititului împreună” când am citit povești și legende,

dar, totodată, am discutat pe marginea întrebării „De ce citim?”, „Pledoarie pentru sănătate” - ne documentăm despre Covid, „Femei celebre din România și nu numai”, „Recreere prin jocuri”; „Ouă pictate”, În așteptarea primăverii: „Flori, frumoase flori!”, „Desenăm, pictăm... multe culori” ș.a.

Prin aceste evenimente diverse și atractive, încerc să onorez menirea bibliotecarului, aceea de a-i apropia cât mai mult pe oameni de universul unic, magic și educativ al cărților. Acest lucru presupune dăruire, muncă, răbdare și iubire. Iubire de oameni și de carte.

Le promit locuitorilor comunei Muntenii de Jos că îmi voi continua activitatea cu același drag, gândind mereu noi și interesante evenimente.

**Gina PETREA, bibliotecar,
Biblioteca Comunală „Eugenia
Moldoveanu” Muntenii de Jos**

"Les amis de la bibliothèque"

La început a fost... **cartea!**

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, nr. 2, cod 730129, Vaslui, Tel: +40 335 401 164;
www.bjvaslui.ro; bjvaslui@yahoo.com; www.facebook.com/bjvaslui

Cartea poate fi asemenea unui fluture:
„[...] Când deschizi o carte, ea zboară. Și tu odată cu ea, ca și când ai călări pe gâtul cu pene fine ale unui fluture uriaș. Dar cartea nu are o singură pereche de aripi, ci sute, ca un semn că ea te poate duce nu doar din floare-n floare în această lume glorioasă, ci în sute de lumi locuite.” (Mircea Cărtărescu)

Fiecare carte își caută propriul său cititor și fiecare cititor își caută cartea sa.

Vă place să citiți? Care este cartea voastră preferată? Care este personajul vostru favorit dintr-o carte? Sunteți pasionați de limba și literatura franceză? Biblioteca Județeană vă invită să deveniți membri ai

Clubului de lectură "Les amis de la bibliothèque"! Întâlnirile au loc în ultima zi de vineri a lunii, când ne propunem să citim și să discutăm despre cărți și autori preferați din literatura franceză. Da, chiar așa e, ideea înființării unui club de lectură în limba franceză la bibliotecă a luat naștere tocmai datorită vouă și pentru voi, utilizatorii noștri, prieteni ai acestei cetăți a cunoașterii și a informației.

Ideea organizării unui club de lectură în limba franceză a apărut din dorința de a transmite utilizatorilor bibliotecii bucuria de a citi, de a învăța limbi străine, de a face cunoștință cu literaturi străine.

Când anume au fost lansate prima invitație și prima întâlnire ale acestui club? La începutul lunii octombrie 2021, Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui a invitat publicul vasluian de toate vârstele la o serie de activități inedite reunite sub titulatura de *Nocturna Bibliotecilor*, activități desfășurate sub egida Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR). În amplul program care a avut loc cu această ocazie se poate regăsi pe afiș și o invitație la lectură în limba franceză în cadrul clubului din data de 2 octombrie 2021. Atunci, cu mic, cu mare și cu mult suflet și entuziasm am întâmpinat pe copii și adulți, iubitori ai limbii și literaturii franceze. Am anunțat prima carte pe care urma să o împărtășim cu membrii clubului: *Micul prinț* de Antoine de Saint-Exupéry.

Mare a fost bucuria să descoperim că, la următoarea întâlnire a clubului (18 martie 2022), copiii și adolescenții, utilizatori ai bibliotecii județene, au răspuns invitației lansate de a deveni membri ai Clubului de lectură "Les amis de la bibliothèque". Această întâlnire a avut loc în preajma sărbătoririi Zilei Internaționale a Francofoniei (20 martie). Cu acest prilej, am explorat împreună magia spațiului francofon prin lectură și joc.

În fiecare an, la data de 20 martie se sărbătorește Ziua Internațională a Francofoniei în lumea întreagă, în țările francofone în special. Această dată face referire la înființarea pe 20 martie la Niamey (Niger) a Agenției de cooperare culturală și tehnică, care va deveni Organizația Internațională a Francofoniei.

Data de 20 martie 2022 se înscrie sub tema „Francofonia viitorului”/ ”La Francophonie de l’avenir” pentru a sublinia sprijinul Francofoniei acordat Tineretului și aspirațiilor sale, mai ales în domeniul antreprenoriatului și a dezvoltării durabile. În acest an, capitala Francofoniei este la Dubai, care ocupă un loc important în cadrul expoziției universale organizate cu această ocazie.

Participanții la activitatea clubului de lectură de la bibliotecă au călătorit împreună cu mine, bibliotecara și prietena lor mai mare, într-un adevărat voiaj pe drumul francofoniei descoperind originile și definiția acestui termen, informații despre Organizația

Internațională a Francofoniei; au făcut cunoștință cu logo-ul Francofoniei, harta statelor membre, sommet-urile francofone, au răspuns la întrebările adresate pe parcursul prezentării și au cântat imnul acestei sărbători.

Cartea lunii martie este *Micul Prinț/ Le petit prince* de Antoine de Saint-Exupéry, o fascinantă și plină de învățături pentru cititorii de toate vârstele.

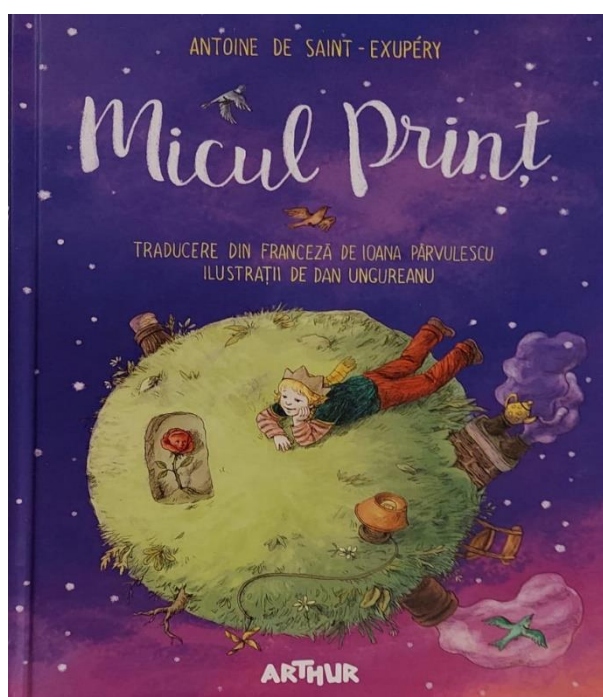
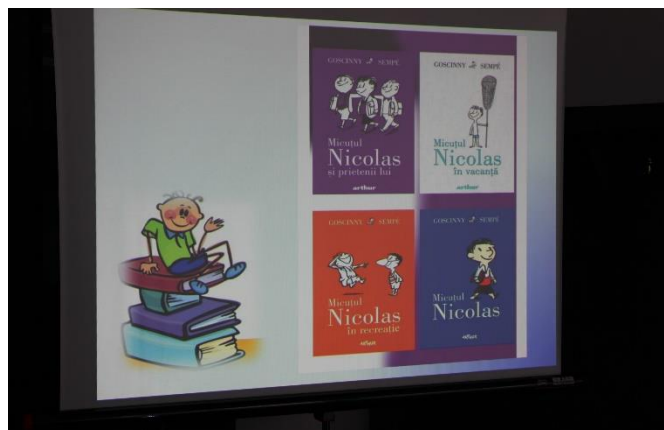
Cărțile propuse pentru lunile aprilie, mai și iunie sunt *Micuțul Nicolas*, *Micuțul Nicolas în recreație* și *Micuțul Nicolas în vacanță*.

Aceste trei romane fac parte dintr-o serie de romane pentru copii care au drept personaj principal pe *Micuțul Nicolas*, avându-i autori pe René Goscinny și Jean-Jacques Sempé. Creatorul lui Astérix, René Goscinny, alături de ilustratorul Jean-Jacques Sempé, a creat niște personaje memorabile la începutul anilor '50, imaginându-și aventurile lui Nicolas.

Vă mulțumesc pentru implicare și participare în proiectul nostru de promovare a lecturii și a limbii și literaturii franceze la bibliotecă și vă așteptăm să ne întâlnim din luna iulie și în cadrul *BIBLIOTECII DE VACANȚĂ!*

Lectură plăcută/ Bonne lecture și să ne revedem cu bine la următoarea întâlnire!

**Anca-Elena CHELARU, bibliotecar,
coordonator al Clubului
„Les amis de la bibliothèque”**

**Căminul de Ucenici
„Prof. Dr. Hurmuzescu” Vaslui (III)**

Situație de antreprenor

Pe 26 august 1937², producătorul și montatorul întregului mobilier din lemn ce avea să umple toate încăperile Căminului de ucenici (care, din păcate, nu a lăsat posterității măcar un nume de firmă), a întocmit o *Situație definitivă pentru lucrările de mobilier lemnos necesar Căminului de ucenici din Vaslui*. Fără a intra în detalii tehnice (contraproductive, în acest caz), iată cam ce cheltuieli se făcuseră pentru această vastă acțiune: „1) Mese pentru sala de mâncare, executate din stejar, cal. I-a, șlefuit și lustruit după ce mai întâi s'a dat cu baiț maron; blatul mesei executat din dublu placaj de tei sau anin³, deasupra cu linoleum maron de 3 mm grosime, în cadru de o ramă de stejar, bine prins în holșuruburi; 20 de bucăți X 1.200 lei/buc. = 24.000 lei; 2) Scaune taburete pentru sala de mâncare, din stejar: 100 de bucăți X 200 lei/buc. = 20.000; 3) Cuiere de haine în vestibulul⁴ principal, executate din lemn de stejar cu tăblii în placaj de stejar (...) cu polițe pentru pălării, loc

pentru bastoane, umbrelă și galoși-șoșoni: 3 bucăți X 3.500 lei/buc. = 10.500 de lei; 4) Cuiere din lemn de brad vopsit la sala de desbrăcare la baie, cu bănci la partea de jos, calculate la metru liniar: 9 X 800 lei = 7.200 lei; 4,5 X 1.000 lei = 4.500 lei; 5) Mese de serviciu între oficiu și sala de mâncare (...) din lemn de stejar cu tăblii în placaj de stejar (...): 3,60 metri liniari X 2.000 = 7.200 lei; 6) Dulapuri pentru veselă și tacâmuri, din lemn de brad vopsit: 2 bucăți X 5.000 = 10.000 lei; 7) Dulapuri pentru pâine din lemn de brad vopsit: 2 buc. X 4.500 = 9.000 lei (...). Mai urmau încă 14 articole din lemn, ultimele dintre ele fiind scaunele curbate din lemn de fag, în număr de 12 bucăți, cu un preț de 400 de lei/bucata = 4.800 de lei. În total, se investise suma de 195.800 de lei, ceea ce însemnase destul de mult pentru acele timpuri.

Fond de rulment

Cu foarte puțin timp înaintea inaugurării oficiale a edificiului, directorul acestuia, Vasile Vartolomeu, și-a amintit că îi lipsește ceva foarte important: banii așa că, în ziua de 1 septembrie 1937⁵, s-a adresat ministerului cu documentul nr. 65: „(...) Avem onoare a vă aduce la cunoștință că acest cămin necesită un fond de rulment pentru aprovizionarea cu alimente (zarzavaturi și murături pentru

² SJAN Vaslui fond *Căminul de ucenici Vaslui*; d.2/1937; f.99

³ Anin: Un arbore din familia mesteacănului. Scoarța aninului alb (*alnus incana*) e tinctorială; (tinctorial: (Despre plante sau produse chimice) Care conține substanțe colorante

⁴ Vestibul: Încăpere prin care se trece pentru a intra într-un edificiu, într-o casă; hol, antreu.

⁵ SJAN Vaslui fond *Căminul de ucenici Vaslui*; d.2/1937; f.102

iarnă) precum și pentru cumpărarea de butoaie în care să se pună murăturile”. Șeful îi amintise ministrului că, în conformitate cu un ordin restrictiv, nu făcuse niciun fel de cumpărături așteptând, cum se spune acum, semnalul verde pe care, pesemne, l-o fi primit până la urmă.

Probleme cu locuința

Vechiul obicei al asigurării unei locuințe de serviciu pentru directorul unității de învățământ la care lucra, dar și al altor salariați, în cazul acesta, era aplicabil chiar și la oraș.

Pe 12 septembrie 1937, Vartolomeu s-a adresat în acest sens chiar ministrului Nistor: „(...) *Avem onoarea a vă aduce la cunoștință că subsemnatul, în calitate de director, locuiesc în localul Căminului dela data de 25 Aprilie a.c., în camerele destinate directorului, împreună cu soția și un copil, pentru care vă rog să bine voiți a da cuvenita aprobare.*

Mecanicul Căminului, Alexandru Rusu, căsătorit, cu șase copii, ocupă două camere din acele destinate personalului de serviciu, în care nu va mai putea locui după deschiderea Căminului decât în una, fără soție și copii, care ar îngreuna buna administrație a Căminului, prin supravegherea de care au nevoie în acțiunile lor copilărești, supraveghere greu de executat

deoarece mecanicul este și patronul unui atelier de fierărie unde lucrează ziua, iar la Cămin nu vine ziua decât atunci când este chemat și numai seara (sic!, n.n.). Așa fiind, vă rog să dispuneți”. Practic, ce dorea Vartolomeu? Plecarea copiilor lui Alexandru Rusu din camera în care locuiau.

Seleționarea ucenicilor

Nevoia de a-și asigura numărul de viitori locatari ai proaspăt construitului și modern utilatului Cămin l-a determinat pe director să se adreseze forului competent în această chestiune, Oficiul de Asigurări Sociale, în ziua de 16 septembrie 1937⁶: „*Avem onoarea a vă ruga să bine voiți a ne trimite un tablou de ucenicii din orașul Vaslui pentru a se proceda la selecționarea acelor cari urmează a fi internați în Cămin*”.

Memoriu pentru drepturi bănești

Nu se știe ce leaface se stabilise directorului Vartolomeu și, chiar dacă mecanicul Alexandru Rusu primise în luna martie a anului 1937 suma de 6 mii de lei, nu putem ști pentru ce perioadă, dar cert este că fostul învățător și viitor inspector general al Învățământului vasluian făcuse nenumărate cheltuieli din propriul salariu numai pentru bunul mers al activității incipiente de la Căminul de ucenici.

Pe data de 21 septembrie 1937⁷, el s-a adresat ministrului Muncii cu un memoriu pe

⁶ SJAN Vaslui fond Căminul de ucenici Vaslui; d.2/1937; f.111

⁷ Ibidem; f.116

alocuri justificativ, pe alte locuri vindicativ: „Căminul de ucenici din Vaslui nu funcționează pentru a vă putea înainta situații generale lunare, în vederea ordonanțării salariilor. Dela data primirii Ordinului de numire, 28 Ianuarie 1937, am prestat serviciul de supraveghere asupra instalațiunilor sanitare și de încălzire, primirea combustibilului, supravegherea lucrărilor de reparație ivite până în prezent, amenajarea terenului din fața Căminului și semănatul cu gazon și flori, curățatul curții de buruieni, primirea mobilierului, recepționarea lui, publicații și ținerea a două licitații pentru confecționarea lingeriei, recensământul ucenicilor cari se găsesc până la această dată la patroni. Cu începere de azi, am făcut vizite pentru a doua oară la o parte din patroni, în vederea deschiderii Căminului, pentru care, la terminare, voi înainta raport. Am plătit din banii proprii servitor pentru curățenie în urma acestor lucrări, precum și transportul pe C.F.R. și dela gară la sediul Căminului, a perinilor furnizate de firma H. Luzic din București, str. Soarelui, no. 4, căruia i'am scris o carte poștală și telegrafiat pentru a trimite bani de transport dar, cu toate acestea, firma furnizoare nici n'a bine voit a răspunde, în contul cui cad cheltuielile de transport, pentru a fi pus în situația de a mă adresa celor în drept a plăti aceste

transporturi. De asemenea, am făcut intervenții pentru aprovizionarea cu lemne și m'am deplasat la Ocolul Silvic Chițoc, unde am încheiat contracte de aprovizionare”. Pentru toate cele arătate mai sus, Vasile Vartolomeu cerea aprecierea șefului cel mare de la București.

Deschiderea Căminului de Ucenici Vaslui

În numărul 34/28 septembrie 1937 al săptămânalului „Gazeta Vasluiului”⁸, directorul acestuia, Emil Vâjăianu, cu redacția și administrația pe strada „Dragoș” la *Tipografia nouă Chiriac, Vaslui*, a publicat un articol pe o singură coloană, cu titlul „Se deschide Căminul de ucenici”, cu referire directă asupra debutului primelor cursuri la noua instituție de învățământ practic și teoretic din urbe: „La Vaslui, pentru pregătirea și ocrotirea elementului românesc dornic de a îmbrățișa o meserie, avem cea mai monumentală instituție – Căminul de ucenici. În cursul lunei Octombrie, acest cămin urmează a se deschide și funcționa pentru un număr de 60 de ucenici⁹. Pe ziua de 1 Octombrie crt., Ministerul Muncii a fixat un examen pentru admitere în acest cămin care constă din o vizită medicală, care este eliminatorie, și două probe scrise: dictare la limba română și o problemă de aritmetică și geometrie; o probă orală la limba română,

⁸ SJAN Vaslui; colecția săptămânalului *Gazeta Vasluiului*

⁹ Căminul era, de fapt, pregătit pentru 80 de copii și 10 salariați (n.a.)

istorie, geografie, aritmetică și geometrie. Ucenicii admiși și aprobați de Minister, se vor prezenta apoi în termen de 15 zile, după anunțarea rezultatului. Întrucât este de mare interes național ca în anumite meserii de o importanță deosebită în viața economică a țării să pătrundă elemente românești dela sate (subl.PZ), tinerii cu o pregătire superioară învățământului primar din județul Vaslui, sunt îndemnați să se prezinte la acest examen, îmbrățișând, totodată, și una din meserii”.

Angajări de personal

Firește, ca orice altă instituție de învățământ (și nu numai), noul Cămin de ucenici avea și o schemă de salariați specializați în diverse meserii de care era strictă nevoie.

Pe 18 octombrie 1937¹⁰, Vartolomeu se adresase iarăși ministerului cu o cerere: „Avem onoare a vă raporta că, în vederea deschiderii Căminului de ucenici, este nevoie de următorul personal: 1 pedagog; 1 econom-intendent; 1 bucătar; 1 ajutor de bucătar; 1spălătoreasă-călcătoreasă; 1 pasnic portar; 2 oameni de serviciu pentru curățenie”. Deci, din cei 10 salariați preconizați inițial, urmau a se angaja doar 8.

Recepția finală nu a avut loc

Cu certitudine, pe 10 noiembrie 1937¹¹, când ministerul a trimis la Vaslui adresa nr. 104.361, cursurile primului trimestru erau, deja, începute: „Vă facem cunoscut că în ziua de 16 Noiembrie a.c. va avea loc la Căminul de ucenici din localitate, recepția lucrărilor de construcție și a tuturor instalațiilor”.

După cum se va vedea în continuare, cu toate asigurările date de chiar Ministerul Muncii, se pare că, din motive neștiute, recepția s-a amânat „sine die”¹² și acest fapt, de-a dreptul inexplicabil, rezultă din studierea amănunțită a ultimului dosar arhivistic al acestei importante unități școlare muncitorești.

La data de 15 septembrie 1942¹³, administratorul instituției, Diaconescu și subadministratorul Știrbu, semnav adresa nr. 305 ce urma să ajungă la Ministerul Muncii, forul tutelar: „...Vă raportăm că imobilul Căminului de ucenici Vaslui, nu a fost încă recepționat de M.M.¹⁴ (subl.PZ), astfel că în arhivă nu se găsește nici un act din care să rezulte date cu privire la proprietate, planuri, istorie etc.”. Firește, faptul în sine este frapant, dar cei doi nu aveau cum să mintă sau să ascundă ceva deoarece abia trecuseră 5 ani de la terminarea lucrărilor, iar pedanteria fostului director, Vasile Vartolomeu, nu ar fi

¹⁰ SJAN Vaslui fond Căminul de ucenici Vaslui; d.2/1937; f.129

¹¹ Ibidem; f.164

¹² Sine die: fără a fixa o dată precisă.

¹³ SJAN Vaslui fond Căminul de ucenici Vaslui; d.69/1942; f.1

¹⁴ Ministerul Muncii (n.a.)

putut să depășească barierele impuse de lege așa că, cel mai probabil, ministeriabilii nu au mai catadicsit să se mai deplaseze în prăfuitul orașel de provincie pentru a tăia panglica inaugurală. Și-apoi, cum să „ascunzi” cogeamite clădire descrisă atât de bine și de complet în continuarea adresei trimise de cei doi la București: „*Imobilul este compus din 48 de încăperi care formează: subsol, parter și două etaje. Ocupă o suprafață de 480 m², iar curtea în formă de trapez cu baza mare de 60,90 m; baza mică de 30 m și înălțimea de 77,50 m = 3.522 m²*”. Autorii memoriului anexaseră și un plan al clădirii realizat, se pare, într-un singur exemplar deoarece nu se mai găsește la dosar.

Fiind vorba, într-un final, despre o operațiune de predare-primire a gestiunii, Diaconescu și Știrbu inseraseră și alte detalii „Cu privire la mobilier, am întocmit procese-verbale pentru fiecare capitol, din cauză că, până în prezent, nu există o situație clară a mobilierului (oare să nu fi găsit lista mobilierului pe care am publicat-o mai sus?!, n. și subl. PZ), deoarece se lucrează la întocmirea inventarelor de cameră. Lucrarea a mers foarte greu din cauza lipsei de personal”.

Noi detalii ale clădirii

Așa cum scrisesem mai sus, nu fusese vorba decât de o banală predare-primire a

averii Căminului de ucenici. Cel care predă era Nicolae Știrbu, fost director al instituției, și cel care primea era Constantin Diaconescu, noul director. Am considerat neutilă enumerarea tuturor bunurilor, dar nu se poate trece peste câteva precizări pe care le-am găsit în acest dosar.

În iunie, 1942¹⁵, delegatul Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, Gheorghe Boghiceanu (inspector în acest for guvernamental), a participat, timp de cinci zile, la predarea-primirea gestiunii între cei doi amintiți deja, verificând (dacă tot se deplasase preț de câteva sute de kilometri de la București la Vaslui) și gestiunea foștilor directori, Damian Ziubas (director în perioada 1 aprilie 1941 – 23 septembrie 1941) și Nicolae Știrbu (24 septembrie 1941 – 31 martie 1942): „**Imobilul**. Se predă clădirea Căminului de ucenici din Vaslui, str. Eternitatea, nr.3, compusă din: subsol, parter și două etaje. A) Subsolul, compus din 6 încăperi și un closet cu două despărțituri (lipsesc scaunele); B) Parterul compus din 11 încăperi și un closet cu 3 despărțituri; C) Etajul I compus din 7 încăperi și 2 closete: 1 cu două despărțituri și 1 cu trei despărțituri (scaunele dela acesta din urmă stricate și care nu mai pot fi întrebuințate); D) Etajul II compus din 17 încăperi și 3 closete în bună stare.

¹⁵ SJAN Vaslui fond Căminul de ucenici Vaslui; d. 69/1942; f.28 și 29

Imobilul prezintă crăpături – în unele locuri adânci – în zid și tencuială iar partea de sus a fost reparată de către Armată, fără a fi fost tencuită, reparație provizorie, fără durabilitate. Unul din colțurile de sus, în loc de zid are scânduri.. Acoperișul și burlanele de scurgere sunt, în mare parte, uzate. În baie, sala de mese și closete,, unde se găsește faianță, lipsesc plăci sparte din cauza cutremurului. **Se simte urgentă nevoie de reparații radicale** (subl.PZ)”.
Instalațiile

În continuarea procesului-verbal, s-a trecut la inventarierea instalațiilor de „lumină, apă și calorifer” care, nici ele, nu stăteau prea bine: „Mecanicul Căminului, Daniel Popa, predă întreaga instalație a caloriferului în stare de funcționare, a luminei electrice, de asemenea în stare de funcționare cu excepția a două fișe și a lipsei a 15 globuri, 4 brațe de porțelan, care se găsesc în atelier sparte cu ocazia cutremurului. Caloriferul, în stare de funcționare, prezintă 83 de elemente sparți sau crăpați din cauza cutremurului și gerului. Din 4 injectoare, 3 sunt în stare de funcționare iar unul defect din cauza electromotorului ars, luat astfel în primire dela Armată. 32 de becuri sunt în stare de funcționare. **Instalația de apă** este în stare bună de funcționare, având 2 țevi sparte din cauza gerului și 2 robinete crăpate. **Canalizarea interioară** este în funcțiune, cu excepția țevii din stânga dela spălătorul mare, care este înfundată de câțiva ani și a țevii de scurgere dela spălătorie.

Căminul are o **baie** cu dușuri și 2 căzi, din care numai una funcționează”.

Mari distrugerii în camere

Din păcate, nu se știe de ce a fost amintită de două ori Armata, dar se poate, oare, specula că activitatea Căminului a fost suspendată înainte de ofensiva trupelor noastre îndreptată spre eliberarea Basarabiei de sub jugul nemilos al rușilor, la 22 iunie 1941?! Foarte posibil să fi fost chiar așa, dar că vor fi distrus militarii inventarul instituției sau elevii ultimilor cinci ani de funcționare, cert este că mobilierul nu se prezentase prea bine la capitolul îngrijirii sale ca bun al Statului. Astfel, comisia de inventariere a constatat că „...65 din cheile dela camere sunt originale, 5 false și 70 rupte; 80 de paturi din fier cu somiere, cu excepția a 15 somiere sparte și paturile cu vopseaua ciocănită; 97 de scaune taburete din care 15 complet uzate, pentru reformă (...) 20 de gratate din lemn de fag, toate putrede și bune de reformă (...)”. Abia secțiunea a III-a, „Îmbrăcăminte de pat”, ne dezvăluie ceva-ceva despre existența unor chiriași cu uniforme militare: „357 cearceafuri de pat din care: 275 bune, 26 rupte, **46 lipsă, pierdute de Cercul de Recrutare Vaslui** (subl.PZ), **8 distruse de Armata Germană** (subl.PZ); 169 fețe de pernă din care: 102 bune, **38 pierdute de Cercul de Recrutare Vaslui** (subl.PZ) și 29 uzate; 144 prosoape din care: 90 bune, 38 distruse de Armata Germană și 15 uzate; 80 saltele din care: 55 bune, **24 distruse**

complect la Spitalul Lagărului de prizonieri Vaslui (subl.PZ); 60 pături din care: 54 bune și 6 pierdute de Cercul de Recrutare Vaslui (subl.PZ); 80 perine din care: 75 bune și 5 uzate, de neîntrebuințat”. Starea veselei era la fel de proastă din cauza trecerii trupelor prin Vaslui: „Din 96 de furculițe, 66 sunt bune iar 30 distruse de Armata Germană sau pierdute de Cercul de Recrutare Vaslui (subl.PZ); 85 de cuțite din care: 52 bune și restul distruse de Armata Germană și de Cercul de Recrutare Vaslui (subl.PZ)” și multe altele. (VA URMA).

Paul ZAHARIUC,
Vaslui

**Peneș Curcanu:
nume și eroism vasluiene**

*Plecat-am nouă din Vaslui,
Și cu sergentul, zece,
Și nu-i era, zău, nimănui
În piept inima rece.
Voioși ca șoimul cel ușor
Ce zboară de pe munte,
Aveam chiar pene la picior
Ș-aveam și pene-n frunte.*

Așa începe poezia marelui poet Vasile Alecsandri, dedicată eroului vasluian Constantin Țurcanu care și-a slujit cu abnegație țara în Războiul de Independență și Războiul de Reîntregire și care a schimbat porecla în renume!

*Ne dase nume de Curcani
Un hâtru bun de glume,
Noi am schimbat lângă Balcani
Porecla în renume!*

Cine nu a auzit despre Peneș Curcanul, eroul lui Vasile Alecsandri, care a luptat la Grivița, la Plevna și la Rahova în Războiul de

independență? Probabil că mulți dintre noi își amintesc și alte versuri din poezia cu același nume, *Peneș Curcanul*! Puțini știu însă că Peneș Curcanul a existat într-adevăr, numele său real, Constantin Țurcanu, fiind mult mai puțin cunoscut decât faimoasa poreclă, notează *Arhivele Naționale ale României*¹⁶.

Constantin Țurcanu s-a născut în anul 1854 la Vaslui. La vârsta de 21 de ani, în 15 mai 1875, Constantin, fiul lui Gheorghe și al Mariei Țurcanu, a fost înregimentat în cadrul Regimentului 7 Dorobanți Vaslui - Iași, fiind avansat la gradul de caporal la 1 iulie 1876¹⁷ pentru satisfacerea stagiului militar obligatoriu. Din 1877 face parte din Regimentul 13 Dorobanți, organizat pe baza fostului Regiment 7 Dorobanți¹⁸.

Precipitarea războiului ruso-turc în cursul anului 1877¹⁹ și implicarea României în conflict a prilejuit și participarea Regimentului 13 Dorobanți la luptele desfășurate la sud de Dunăre.

În cadrul Batalionului 2 Vaslui, Constantin Țurcanu a participat la acțiuni cu caracter militar, motiv pentru care a fost

¹⁶ Revista *Historia*, <https://historia.ro>.

¹⁷ Colonel dr. Florian Tucă, Mircea Cociu, dr. F. Chirea, *Bărbai ai datoriei. 1877-1878*. Mic dicționar, Editura Militară, București, 1979, p. 262.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ General-maior dr. C-tin Olteanu, colonel dr. Ilie Ceașescu, colonel dr. Vasile Mocanu, colonel dr. Florian Tucă, colonel Gheorghe Stoean, *Cronica participării Armatei române la Războiul pentru Independență*, Editura Militară, București, 1977, pp. 111-113.

avansat la gradul de sergent²⁰. La cucerirea redutei Grivița 1, Peneș Curcanul a fost rănit în luptă, reușind să împiedice capturarea drapelului unității de către inamic. A fost transportat la Turnu Măgurele pentru îngrijiri medicale²¹.

Pentru curajul arătat în luptele finalizate cu ocuparea redanului din fața redutei Grivița 1, în luptele pentru cucerirea redutei Grivița 2 și în acțiunile de încercuire a cetății Plevna, Constantin Țurcanu a fost decorat de regele Carol I cu mai multe ordine: *Steaua României* în grad de cavaler, *Trecerea Dunării*, *Apărătorii Independenței* și *Medalia comemorativă de campanie*, decorație rusă²².

Campania militară de la sud de Dunăre din 1877-1878 nu a fost singura campanie la care a participat eroul vasluian. Acesta a fost veteranul a patru campanii militare purtate de armata română: Războiul de Independență (1877-1878), Al Doilea Război Balcanic (1913), Primul Război Mondial (1916-1918) și Campania Armatei Române din Ungaria (1919), în fiecare din cele patru campanii militare fiind decorat, numărul decorațiilor sale militare ajungând la 12²³.

La venerabila vârstă de 62 ani, la cererea sa a fost înrolat voluntar în baza înaltului decret nr. 2784, ordinul 1 din 15 august 1916,

în Regimentul VII Racova nr. 25, organizat pe baza fostului batalion 2 din Regimentul 13 Dorobanți, din care făcuse parte în timpul Războiului de Independență²⁴. Se remarcă în luptele din septembrie-octombrie-noiembrie 1916, duse de Divizia 15 Infanterie, comandată de generalul Eremia Grigorescu, pentru oprirea ofensivei germane-austro-ungare în zona Oituz²⁵. Pentru curajul și abnegația arătate, la 1 martie 1917 era numit port-drapel al Regimentului VII Racova nr. 25 și avansat la gradul de plutonier²⁶. În 1920 era înaintat la gradul de plutonier-major și în propunerea de avansare a comandantului de regiment, se preciza despre acesta că este: *neobosit, plin de hotărâre, a trecut peste multe piedici în război, înflăcărând cu sfatul și fapta pe tinerii camarazi în mijlocul cărora a fost întotdeauna. Disciplinat din convingere, conștiincios, gata oricând pentru a se sacrifica, el a purtat cu multă cinste și fală drapelul regimentului*²⁷.

În 1923 i s-a permis să rămână în serviciul activ al armatei până la sfârșitul vieții.

Constantin Țurcanu a murit la 15 noiembrie 1932²⁸ și, cu toate că destinul său a fost unul excepțional, posteritatea își

²⁰ Colonel dr. Florian Tucă, *op. cit.*, p. 263.

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*.

²³ Gavrilă Săcădat, *Peneș Curcanul-sergentul Constantin Țurcanu*, Editura militară, București, 1970, p. 76.

²⁴ *Ibidem*, p.79.

²⁵ Colonel dr. Florian Tucă, *op. cit.*, p. 264.

²⁶ Gavrilă Săcădat, *op. cit.*, pag. 80.

²⁷ Colonel dr. Florian Tucă, *op. cit.*, p. 264.

²⁸ Enciclopedia *Minerva*, Cluj Napoca, 1926, p. 751.

amintește doar de Peneș Curcanul grație poeziei lui Vasile Alecsandri.

Vasile Alecsandri a dedicat o poezie lui Peneș Curcanul, în care cântă vitejiile acestuia și a celor „9 din Vaslui” în lupta pentru independența României. Despre momentul înmormântării lui Vasile Alecsandri se relatează că, atunci când a fost ridicat sicriul, din mulțime s-a auzit comanda: „Cei nouă din Vaslui și cu sergentul zece... Ridicați!”²⁹. Astfel a fost purtat marele poet pe ultimul drum de către „curcanii” lui Peneș.

Oficial se știe că poetul Vasile Alecsandri l-a întâlnit pe Constantin Țurcanu în spital. „După căderea Plevnei, când răniții din Regimentul 13 dorobanți sunt aduși în țară și internați în spitalul de campanie de la Turnu Măgurele, Alecsandri îl întâlnește aici pe sergentul Constantin Țurcanu pe care-l va immortaliza în versurile cu ritm de baladă, simple și clare ale cunoscutei poezii «Peneș Curcanu»“, arată profesorul Florina Popescu în studiul *Vasile Alecsandri și Războiul de Independență*³⁰.

Cu toate acestea, în depozitul Arhivelor Naționale Gorjene se află un document care confirmă ca surse de inspirație a poeziilor din ciclul „Ostașii noștri” pe sergentul Constantin Țurcanu. „Documentul este alcătuit dintr-un set de cărți poștale ilustrate scrise în anii 1923-

1925 la Govora de către cel care a devenit în poezia Bardului de la Mircești Peneș Curcanul. În cele 11 ilustrate, eroul face două relatări ale participării sale la războiul de Independență. (...) Conținutul acestor scurte narațiuni duce la o contradicție între datele cunoscute de istoria literară și afirmațiile autorului lor”, mai menționează Florina Popescu³¹. Iată ce a scris Constantin Țurcanu pe cărțile poștale:

„Eu mă numesc din botez Constantin Țurcanu, însă în războiul din 1877, marele poet mi-a schimbat numele și prenumele zicându-mi Peneș Curcanu. Aceasta s-a auzit că am fost cel dintâi care am intrat în redanul luat la 27 august 1877. (...) La luarea redanului am fost decorat de domnitorul Carol cu «Virtutea Militară», iar la 31 august la Grivița tot de domnitorul Carol I am fost decorat cu «Steaua României» în gradul de cavaler. Acest atac l-am dat pe ziua de 31 august 1877. (...) Tot în acel an la reduta nr. 2 am dat un atac fals și am fost rănit la acea redută. La 7 octombrie tot la această redută am fost prins de cange și, dacă nu se rupea mantaua, trebuia să fiu tras în șanț și tăiat bucăți. Că tot acolo a fost prins un sublocotenent și l-au tăiat în bucăți și l-au aruncat pe malul șanțului. (...) Am stat în spital până ce m-am vindecat. Așa că, în noiembrie 1877, reîntors la Regimentul

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ Florina Popescu, *Vasile Alecsandri și Războiul de Independență*, în Revista „Litua, studii și cercetări”, 1997, VII, p. 369-370.

³¹ *Ibidem*, pp. 371-372.

meu 13 Dorobanți Iași Vaslui, însă regimentul fiind distrus am fost la luptă că nu mai rămăseseră decât 300 de oameni din 1200. (...) La 1 Decembrie 1877 am plecat la București cu 10.000 de prizonieri turci și într-o zi, plimbându-mă pe Calea Victoriei, m-am întâlnit cu un domn care m-a întrebat de unde sunt, cum mă numesc, ce grad am și dacă am fost rănit. I-am răspuns că sunt din orașul Vaslui și mă numesc Constantin Țurcanu, am gradul de sergent și am fost rănit. În anul 1881, eu fiind eliberat, am văzut poezia «Plecat-am 9 din Vaslui și cu sergentul 10». În 1913 aveam servicii ca picher de stat și eram plătit cu 150 lunar. Mi-am lăsat serviciul și m-am înscris ca voluntar în Regimentul 25 de a merge contra bulgarilor. Tot ca voluntar în 1916, idem în 1918, idem în 1922, 1923 și de astăzi până la moarte în armată”³².

Indiferent de momentul în care cei doi s-au întâlnit, rămâne cert faptul că eroul vasluian și vitejiile sale au fost sursa de inspirație a marelui poet Vasile Alecsandri.

Faptele acestuia, dar și ale armatei române pe câmpul de luptă din Balcani, au fost imortalizate și de pictorul Nicolae Grigorescu. Acesta, în operele *Atacul de la Smârdan*, *Convoi de prizonieri* etc. a surprins curajul și abnegația de care soldații români au dat dovadă pe câmpul de luptă.

Eroul își doarme somnul de veci în Cimitirul Eternitatea, într-un mausoleu ridicat

în 1934, în cinstea lui și a tuturor eroilor vasluieni care și-au slujit patria cu abnegație și chiar cu prețul vieții.

Pe placa de mormânt a eroului stă scris:

*Plecat-am nouă din Vaslui,
Și cu sergentul, zece,
Și nu-i era, zău, nimănui
În piept inima rece.*

prof. Doina DANU

³² *Ibidem*.

Romania *Gorova in 12 Aug. 1923*
 Carta Postală
 V/648
 In August 1877 de la Nicopole am făcut un
 mare asa de inest că pe ziua de 27 August am in-
 ceput lupta la Redoul de inaintea Redu-
 ter Grivite, pe Care l-am luat in acia zi
 sam fost decorat de Majestatea sa Lord
 de Iusea Romaniei, ca am fost cel dintai
 Care am intrat in Redou.
 Serg. *Turcan*

Romania *Gorova in 12 Aug. 1923*
 Carta Postală
 V/648
 Tule semnatura E. Turcan din nastu
 in 1877. B eram Serg. Dorobanti cu scribul in
 Reg. 13 Dorobanti Batalionul 2. nastu in
 ziua de 5 April 1877 am plecat din vagon
 la Iasi, Bucuresti, Caracal, Carabuiu, Bechet, si in
 ziua de 20 Iulie am trecut dinuere pe la Ni-
 Copole, adica prin tunu, masurele, unde am
 stat vro 3 zile, si in urma am plecat spre
 Plevna. Serg. *Turcan*

Romania *Gorova in 12 Aug. 1925*
 Carta Postală
 3 DEPOT V/648
 In 30 Aug. 1877. a dat atac la branta A-1 Reg. 10, pentru
 in acia zi a fost luata Reduta, si mureaua ar-
 matorii ruse, pe ziua de 31 aug. noi plecam se schim-
 bam pe armata rusa, inso in schimb am in-
 trat in atac dinu la Reduta era ocupata de
 turci, si poana la ora 11 a.m. am ocupata tot Reg.
 13 Dorobanti de Iasi si nastu, aci am fost ranit la
 mana stanga sam plecat in spital la Iasi, maza-
 re, dupa ce mam vindecat mam reinters la Regiment
 Serg. *Turcan*

De la pensioanele de domnișoare la școlile de stat

*„Un profesor își pune amprenta asupra
eternității; el nu poate ști niciodată până
unde ajunge influența lui.”
(Henry Brooks Adams)*

Așa cum afirma Peter Burke, *„istoria femeilor oferă o nouă perspectivă asupra trecutului, ale cărei consecințe încep abia acum să se întrevadă”*³³, și, ca urmare, și în cazul României, studiile dedicate istoriei femeilor trebuie încurajate. Izvoarele oferă mult mai mult decât construirea unui discurs istoric axat pe politic și militar, ignorând practic individul și concentrându-se pe comunitate. În paragrafele care urmează, voi insista asupra vizibilității și a includerii în plan educațional a femeilor române în societatea românească a Vechiului Regat.

De-a lungul timpului, în domeniul educației s-a făcut întotdeauna o diferență între sexe. Aceasta s-a întâmplat în ceea ce privește instituțiile de educație: școlile, cursurile din universități, regulamentele de admitere în aceste instituții, proiectarea programelor școlare și elaborarea materialelor didactice. Școala constituia o etapă importantă pe drumul pregătirii tinerilor pentru a-și

îndeplini cu cinste rolurile în familie. În instituțiile de educație, fetele și băieții au fost încurajați sau, respectiv, descurajați deseori să joace unele roluri care îi identifică apoi în postura de femeie și bărbat.

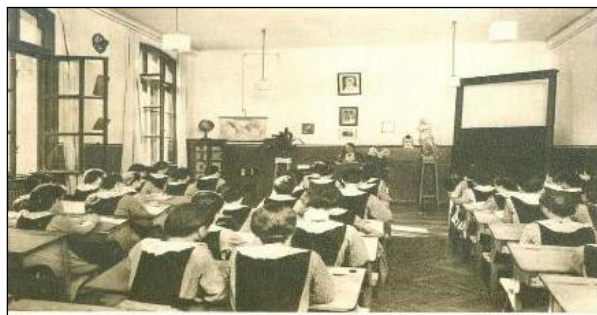
Primele școli superioare destinate educației elevelor erau pensioanele, școli particulare, organizate după sistemul instituțiilor de învățământ pentru fete din Occidentul Europei și, în special, din Franța. Apariția lor a fost determinată de răspândirea ideilor iluministe. Un rol deosebit l-a jucat concepția pedagogului elvețian Pestalozzi³⁴, care a studiat legătura dintre familie și viața socială și a subliniat faptul că mama avea un rol decisiv în calitate de educator. Relația aceasta a reliefat rolul femeii în cadrul sistemului de educație, plasând-o într-un context social mult mai larg, definit, mai ales, prin reliefarea rolului femeii în cadrul familiei. Din păcate, de cele mai multe ori, lucrările în domeniu accentuează doar laturile educației masculine, percepute ca verigi importante în sistemul formării elitei și neglijează rolul educației jumătății feminine a societății. Fetele elitelor muntene și moldovene din prima jumătate a secolului al XIX-lea erau trimise pentru a-și completa educația fie în pensioanele particulare din Principate, fie în cele din străinătate.

³³ Peter Burke, *Istorie și teorie socială*, București, Humanitas, 1999, p. 64.

³⁴ Johann Heinrich Pestalozzi (12 ianuarie 1746, Zürich, Confederația Veche a Elveției – 17 februarie

1827, Brugg, Elveția) a fost un pedagog elvețian și reformator al educației.

Primele instituții publice de învățământ pentru fete apar în ultimii ani ai regimului fanariot, mai cu seamă după 1822, sub forma pensionatelor particulare deschise de străini, pentru ca înființarea școlilor naționale în epoca regulamentară să ofere părinților noi locuri în care să-și trimită fiicele la învățătură. Câteva exemple merită a fi arătate. În Muntenia sunt atestate pensioanele conduse de Carolina Vaillant, Charier de Mondonville, Bernard Stolz sau Paulina Apolloni, iar în Moldova, cel mai celebru a fost pensionul deschis de Isabela Garet în 1833, dar și cele ale Smarandei Bacinschi și Charlotte Sochetti. Domnitorul Barbu Știrbei organiza în 1852 la București „Pensionul domnesc de fete”, după exemplul celui de la Petersburg, devenit mai târziu Școala Centrală de Fete³⁵.

Elevele clasei a VII-a din cadrul Școlii Centrale de Fete (București - 1935).

În Moldova, învățământul începe la 1766. Prezența meditorului străin, mai ales

de origine greacă, germană și franceză, constituia o adevărată *modă* nu numai în casele boierești, dar chiar și ale negustorilor bogați.

Ulterior, o formă mai organizată o constituiau pensioanele particulare greco-germane, grecești, franceze, româno-grecești, greco-ruse sau franco-germane, răspândite în tot principatul. În Bârlad, primele asemenea instituții de învățământ își fac apariția la 1837, precum cel al lui Jaques Caillot (situat în casele spătăresei Soltana Lambrino), a lui Subinschi, a doctorului Simon Berg „*în franțuzește și în nemțește*”, căroră li se adaugă, în 1846, cel al lui Iloan Feodorovici Hașev Sasei „*de rusește și elinește*” și primul pension de fete franco-român al doamnei Anne Bourguillon.³⁶ La mijlocul secolului al XIX-lea întâlnim în Bârlad cinci pensioane, patru pentru băieți în limba franceză și unul pentru fete în limba franceză al doamnei Boar. Pensionul de fete al Pulcheriei Olivari, deschis în 1857, se bucură de o frecvență surprinzător de bună, numărul elevelor ridicându-se la 20-23, asta în condițiile în care la Bârlad nu exista decât o școală primară publică de fete.³⁷

Pentru fete, înscrierea lor la pensioane era determinată de dorința mamelor de a avea

³⁵ Alin Ciupală, *Educația femeii înainte de Primul Război Mondial*, <http://www.eva.ro/divertisment/articol133.html>.

³⁶ Iacov Antonovici, *Un dascăl ardelean la Bârlad. Ioan Popescu*, Atelierele Zanet Corlăteanu, Huși, 1928, p. 338.

³⁷ Șerban Cioculescu, *Un pension de fete întemeiat la 1857 la Bârlad de Pulcherie Olivari*, în *B.O.A.*, vol. III, București, 1984, p. 149.

fiice care să se comporte ireproșabil în societate. Însă nu trebuie ignorată nici în cazul fetelor din elita românească importanța dată cunoașterii limbii franceze la perfecție. Voi cita în acest sens observația sarcastică a lui Constantin Bacalbașa la adresa acestor membre ale societății anului 1883: „Femeile din aristocrație nici nu prea știau românește, toată educația lor, tot sufletul lor era străin. Ochii și mintea și inima lor erau pironite asupra Parisului. Această elită, înstrăinată de neamul ei, vorbea, scria, citea, cânta și petrecea franțuzește. O greșeală de limba franceză în această societate era descalificarea și ridicolul pentru veșnicie. O greșeală de limba română, o delicioasă glumă”³⁸.

Din nefericire, carierele către care puteau opta tinerele românce de la sfârșitul secolului al XIX-lea erau deosebit de restrictive, iar feministele timpului au sesizat această discrepanță: „Școlile noastre pentru fete sunt, cum se știe, de două feluri, școli secundare și licee, în care se grămădesc cele ce năzuiesc la carierele intelectuale, spre universitate, viitoarele profesoare și profesioniste libere, sau funcționarele de la bănci, poștă, telegraf, telefon și școli profesionale din care ies: croitorese, cusătorese, modiste, lenjerese, brodeuse. Se

observă însă că școlile secundare-liceale dau o pleiadă de fete în majoritate sărace care, când isprăvesc școala, ar avea nevoie să câștige și nu găsesc posibilitatea: câte o meditație e greu de găsit și e foarte prost plătită; iar până să ajungă profesoare profesioniste ori funcționare mai e o cale lungă, lungă și spinoasă”.³⁹

De asemenea, este foarte limpede că pentru perioada 1878-1914 ideea dominantă era aceea a educației pentru viitoare soții și mame bune. În mod surprinzător, chiar și pionierele mișcării feministe susțineau această idee. O revistă apărută în această perioadă, în 1908, numită „Gazeta feminină” și care se considera un „organ al mișcării feministe în literatură, artă, știință, viață socială și economică, modă și sport” propunea ca subiect de dezbatere pentru următorul număr următoarea problemă: „Cum ar trebui făcută educația fetelor din ziua de azi, spre a corespunde adevăratei lor meniri de viitoare soții și mame”⁴⁰. Așa cum se poate observa și din paragrafele anterioare, educația fetelor în Vechiul Regat urmărea atingerea a două scopuri majore: primul, să le asigure „o partidă bună” pentru căsătorie, iar cel de-al doilea, să le întărească identitatea socială prin intermediul unor cariere personale.

³⁸ Constantin Bacalbașa, *Bucureștii de altădată (1878–1884)*, Editura Eminescu, București, 1993, p. 159.

³⁹ Șt. Mihailescu, *Pro-Femina. Documente Istorice. Condiții ale muncii feminine*, în „AnaLize” 10/2001, p. 52.

⁴⁰ „Gazeta feminină”, 1/1908, p. 625.

Baza învățământului consta în însușirea limbilor străine (franceză, germană, italiană), pe planul al doilea aflându-se discipline ca geografia, matematica și chimia.

Institutul de Domnișoare „Clotilda Dimitriu”.

Câteva exemple merită a fi arătate. În Bârlad un astfel de pension a funcționat sub denumirea de Externatul de Fete „Drouhet”. Ultimul pension particular de fete „Clotilda Dimitriu” a luat ființă în 1895, după desființarea Institutului „Drouhet”, cuprinzând cursurile școlii primare și gimnaziale. Cea care a preluat vechiul pension a fost Clotilda Weinrich, venită din Sighișoara. Prin căsătoria ei cu șeful de gară Constantin Dimitriu în anul 1896, își schimbă denumirea în Institutul „Clotilda Dimitriu”.

Acest institut a devenit în 1901 „Institutul de profesori asociați” la care au predat și profesori de la

Liceul „Codreanu” (Dimitrie Ghimuş, Vasile Triandaf, Ion Chiriacescu) și funcționează până în 1903, când se închide.

Elevele care urmau cursurile acestui institut trebuiau să dea examenele la instituții de stat, respectiv la liceul deja amintit. Paralel cu aceste examene pe care liceul le susținea cu elevele de la institutele particulare, apar treptat și examenele particulare.

Redeschizându-se în 1906, pensionul activează pe rând în mai multe imobile de pe strada 1 Decembrie (casele fostei școli israelite) și Republicii, precum și în clădirea ce adăpostește Protopopiatul (str. N. Bălcescu, Nr. 10).

Anterior Primului Război Mondial, a funcționat în fostele Case Deciu, actualmente Palatul copiilor⁴¹. Acest institut a mai activat în plan educațional și între anii 1914-1916.

⁴¹ Clubul copiilor „Spiru Haret” Bârlad. Monografie (1953-2008), Editura Sfera, Bârlad, 2008.

Protopopiatul Bârlad și Casele Deciu unde a funcționat la un moment dat „Institutul de profesori asociați”.

De remarcat că în ultima perioadă a funcționării lui, institutul s-a reintitulat „Profesori asociați”, director rămânând tot Clotilda Dimitriu, dintre profesori făcând parte și Petre Constantinescu-Iași.

Desființându-se Institutul „Dimitriu”, un grup de profesori ai liceului au hotărât să continue activitatea lor într-un institut particular deoarece localul liceului fusese ocupat de comandamentul unui Corp de armată. Denumirea noului institut creat a rămas aceeași de „Profesori asociați”, directorul lui fiind profesorul Theodor Angheluță, devenit ulterior profesor universitar. Localurile în care a funcționat institutul au fost casele Moroșanu, în localul

Școlii Primare de Băieți Nr. 5, în fosta locație

a Școlii Gimnaziale „Vasile Pârvan”, str. Republicii Nr. 80, și în sala de lectură a Bibliotecii Municipale „Stroe S. Belloescu”. Acest institut particular a funcționat până în

1918, la sfârșitul Primului Război Mondial, când localul liceului redevine liber, iar cursurile școlare se reiau formal.

În secolul al XIX-lea, pe întinsul țării, aceste pensioane erau destul de răspândite. Pentru întreținerea acestui externat care necesita cheltuieli prea mari, Pierre Drouhet⁴² a intervenit pe lângă Titu Maiorescu⁴³, ministrul instrucțiunii, ca acest externat să fie preluat de stat. Cererea lui Drouhet a fost respinsă deoarece Titu Maiorescu considera aceste pensioane ca niște școli iezuite cu un import de culturi care se cereau desființate de la sine.

Ambele angajau profesori cu ora dintre profesorii de la liceul de băieți. Pregătirea fetelor la aceste institute era destul de costisitoare deoarece profesorii angajați erau plătiți din taxele percepute de la eleve.⁴⁴

⁴² Pierre Marie Ch. Drouhet (21 mai 1857, Blaye, Franța – 16 iulie 1909, Bârlad). A venit la Bârlad la cererea unor familii înstărite, a pregătit pe unii copii ai boierilor bârlădeni și a predat limba și literatura franceză la pensionul doamnei Olivares.

⁴³ Titu Liviu Maiorescu (15 februarie 1840, Craiova – 18 iunie 1917, București) a fost un academician, avocat, eseist, estetic, filosof, pedagog, politician și scriitor român, prim-ministru al României între 1912 - 1913,

ministru de interne, membru fondator al Academiei Române.

⁴⁴ Școlile particulare practicau și taxe pentru lecții facultative, necuprinse în programa școlilor publice. Nici școlile publice nu puteau acoperi fără contribuție extrabugetară costurile legate de materialul didactic, bibliotecă, laboratoare, repararea stricăciunilor aduse mobilierului în care funcționau..

Numărul crescând al fetelor dornice de învățătură, promoțiile noi date de cele 5 școli primare de fete, cu posibilități materiale reduse, impuneau necesitatea înființării unui liceu de fete.

*Școala Profesională de Fete
„Neculai Roșca Codreanu”.*

În anul școlar (1887), în Bârlad erau 10 școli primare, dintre care șase erau de băieți cu 950 de școlari și patru școli primare de fete, cu 500 de eleve dintre care absolveau anual doar 70-80; dintre ele foarte puține puteau intra în pensionul doamnei Drouhet, întreținerea fiind destul de costisitoare.

Din motive de ordin financiar și de dotare didactică, Școala Secundară de Fete „Neculai Roșca Codreanu”, deschisă (inițial cu un curs de 3 ani) la 1 septembrie 1880, a

fost nevoită să-și închidă cursurile în vara anului 1889.⁴⁵ La această școală nu existau decât 25 de eleve bursiere, iar externele erau foarte puține, din lipsă de spațiu; deci fetele nu aveau posibilitatea efectivă să se cultive (în mod adecvat) în cadrul unor școli secundare.

Din acest motiv îndreptățit, cetățenii Bârladului au cerut Parlamentului, într-o petiție semnată de 400 de locuitori, să se ia decizia înființării în cadrul orașului, cât mai curând posibil, a unui externat secundar de fete.

Acesta, odată aprobat, și-a început cursurile la 27 august 1887. Directoare, profesoară de limbă franceză și de lucru manual a fost numită Nathalie Drouhet⁴⁶, doamna Ciucă (istorie, geografie și limba română), dra Eufrosina Miloș (parte științifică), domnișoara Vincler (limba germană), preotul Ioan Carp (profesor de religie de la Liceul „Codreanu”), Vasile Craus (desen, caligrafie), Oscar Hinke (muzică vocală).

În primul an s-au înscris 90 de eleve (*ce dorință de cultură a tinerelor fete*

⁴⁵ Problema instrucției fetelor a fost abordată cu dificultate în secolul trecut din cauza mentalităților epocii, după care femeia trebuia să cunoască mai ales îndeletnicirile casnice. Înțelegând utilitatea instrucției fetelor, Neculai Roșca Codreanu a donat prin testament 6.000 de galbeni pentru înființarea unei școli secundare de fete la Bârlad. Școala Profesională de Fete „Roșca Codreanu” a început să funcționeze din 6 decembrie 1880, activitatea acestuia întrerupându-se după câțiva ani în 1889. Din 1925, se transformă în Școala Normală de Fete, funcționând astfel până în 1940 când devine

Liceul Industrial de Fete „Nicolae Roșca Codreanu”, cu 8 clase. Între 1949-1958 aici a funcționat Școala Normală de Învățători.

⁴⁶ Fiică a lui Georges și Pulcherie Olivari care înființaseră în Botoșani (1839) un pension de fete și tot acolo, peste trei ani (1842) au deschis și un pension de băieți. Cei doi soți mutându-se la Bârlad în 1857 au continuat tradiția de întemeitori de școli și de sprijinire a învățământului printr-un nou pension de fete. Fiica lor Nathalie s-a căsătorit Drouhet și în 1859 a preluat de la mama sa Pensionul de Fete, transformat la 27 august 1857 în „Externat de Fete”.

bârlădene!). În toamna anului următor frecventau școala 111 fete (se înființase și clasa a II-a), când au fost angajate și noi profesoare precum domnișoara Botez (limba franceză), domnișoara Cernat care a preluat catedrele de istorie și geografie de la colega ei, Ciucă și doamna Ghimuș (care a preluat provizoriu catedra de științele naturii).

Începând din acel an, învățământul particular bârlădean începuse să nu-și mai aibă rostul deși dese și scurte tentative de a-l reînvia vom mai întâlni. Statul nu era interesat în menținerea acelor pensioane. Un exemplu elocvent îl constituie tentativa, deja amintită, a profesorului liceului, Pierre Drouhet, de a lichida, prin transferarea către stat, instituția de acest fel a soției sale, Nathalie Drouhet.

În 1887, populația orașului Bârlad era de 25 000 de locuitori, dintre care 2 147 erau copii de vârstă școlară primară (8,58%), dar au promovat numai 864 (40,24%). Deci în mod practic, 60% din populația școlară rămânea, în mare măsură, analfabetă. Dar din cei 40,24% dintre copiii care urmau cursuri la școlile din oraș, 27% nu dispuneau de un spațiu propriu ori adecvat. Cifrele de mai sus situau învățământul primar bârlădean pe locul 39 pe țară, din totalul de 70.

Observăm că în România problema educației fetelor, deși prevăzută prin *Legea*

*instrucțiunii publice din 1864*⁴⁷, a fost pusă cu greutate în practică din cauza dificultăților financiare și mai ales mentalității epocii, după care femeia trebuia să cunoască mai ales îndeletniciri legate de viața casnică și nu de activitatea publică. Dacă în învățământul primar problema s-a rezolvat în mod satisfăcător, în învățământul secundar greutățile au fost aproape insurmontabile, ceea ce a permis menținerea pentru o vreme îndelungată a pensioanelor de fete. Condițiile de admitere în aceste școli țineau exclusiv de înzestrarea intelectuală a candidatelor, ceea ce oferea șanse unor noi categorii sociale, chiar mic-burgheze (de condiție financiară mijlocie și chiar modestă). Cu toate acestea, întreținerea și taxele mult prea mari făceau ca doar fetele din rândul familiilor mai înstărite să poată accede în asemenea instituții de educație, marea majoritate rămânând la nivelul cunoștințelor minime dobândite în cele patru clase primare.

Analfabetismul era însă în România la o cotă dintre cele mai ridicate din Europa, atât printre bărbați, cât și în rândul populației feminine, ceea ce pune sub semnul întrebării succesul reformei învățământului pe termen lung. Spiru Haret⁴⁸, încercând măcar o remediere, în sens paleativ, a acestor deficiențe, a elaborat o lege a învățământului

⁴⁷ *Legea învățământului public se înscrie în politica de modernizare și europenizare a Principatelor. Nicolae Iorga, Istoria învățământului românesc, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971, p. 119.*

⁴⁸ Spiru C. Haret (15 februarie 1851, Iași - 17 decembrie 1912, București) a fost un matematician, astronom și pedagog român de origine armeană, renumit pentru organizarea învățământului modern românesc din

profesional, care prevedea organizarea unor școli profesionale pentru fetele care nu doreau să urmeze o pregătire „academică” și acordarea unor subvenții din partea statului acelor absolvente care s-ar asocia și ar deschide ateliere.

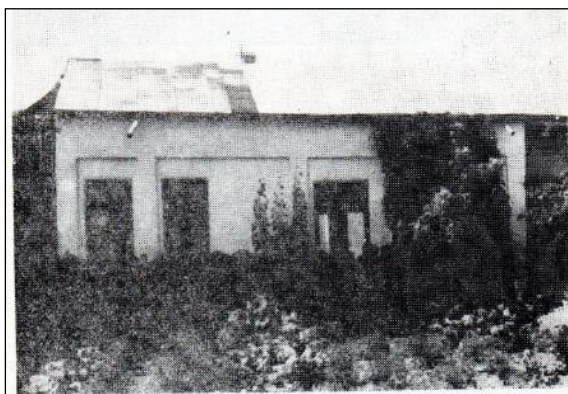
Planul de reorganizare a învățământului propus de vizionarul ministru Spiru Haret marchează lovitura dată pensioanelor particulare și un pas important pentru promovarea unui învățământ de factură modernă. Această reformă inaugurează epoca înființării gimnaziilor, liceelor și a altor categorii de școli secundare care, după anul 1900, au luat o mare extindere în întreaga țară. Înainte de anul 1921, anul înființării Liceului de Fete, în orașul Bârlad existau pentru băieți cinci școli primare, o școală inferioară de meserii de băieți, o școală normală de învățători cu o vechime de 50 de ani și un liceu de băieți cu o vechime de 70 de ani. Pentru fete, situația era mult mai dificilă. Deși în oraș funcționau la acea dată cinci școli primare de fete și o școală de gospodărie, numită Școala profesională „N. Roșca Codreanu”, nu exista nici o școală secundară, gimnaziu ori de nivel liceal pentru eleve. Procesul educațional în cadrul acestor institute era destul de costisitor deoarece profesorii angajați erau plătiți din taxele percepute de la părinții elevilor. Numărul crescând al fetelor dornice de

învățatură, promoțiile noi date de cele cinci școli primare de fete cu posibilități materiale reduse impuneau necesitatea înființării unui liceu de fete. O asemenea instituție de învățământ a apărut abia după Primul Război Mondial, punând astfel capăt discriminării privind instrucția fetelor.

Nu în ultimul rând, societatea românească cunoscuse transformări radicale după Marele Război, mai ales în planul mentalităților privind rolul și modul de integrare în societate a femeii. Încet, dar sigur, începe să se dezvolte o mișcare feministă. Femeile române încep să își asume și rolul de educatoare și să pășească cu mult curaj în domenii din care fuseseră respinse și unde găsiseră doar o relativă înțelegere și puțin sprijin din partea instituțiilor statului controlate de bărbați, cei care și-au arogat permanentul control al ordinii sociale specifice secolului al XIX-lea.

În mare măsură, istoria femeilor din secolul al XIX-lea și următorul este istoria modernizării societății românești și, implicit, al emancipării acestora. Indiferent de formele în care au făcut-o, femeile și-au jucat rolul modernizator. Perioada interbelică a însemnat și afirmarea unui nou statut al femeii, în concordanță cu mutațiile petrecute în societatea românească și în plan european.

funcția de ministru al educației, pe care a deținut-o de trei ori. A fost membru titular al Academiei Române.

Institutul „Clotilda Dimitriu”.

*Clădirea în care a funcționat Institutul
„Profesori asociați”.*

prof. Marcel PROCA

Bibliografie:

Școala Gimnazială „Iorgu Radu” Bârlad: 100 de ani (1921-2021). Marcel Proca. Bârlad, Sfera, 2021.

Traian Nicola, *Liceul „Gh. Roșca Codreanu”*, 1971.

Traian Nicola, *Valori spirituale tutovene*, vol. I, Bârlad, Primăria Municipiului Bârlad, 1999.

Marin Nedelea, *Istoria României. Compendiu de curente și personalități politice (1848-1940)*, Editura Niculescu, București, 1994.

N. Ionescu (coord.). *Învățământul vasluian. File de istorie – secolul XVIII-2014*, Iași, PIM, 2014.

Mirela Proca, Marcel Proca. *Viața cotidiană în Bârladul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea*, Editura Sfera, 2011, Bârlad.

Maria Curculescu. *Afirmarea mișcării feministe în România interbelică (1918-1939)*, în „S.A.I.”, tom LXXVIII, 2011.

Emilena Irinela Tatu. *Femeia din mediul urban în România (1918-1928). Modă, obiceiuri, ambiental*, în „S.A.I.”, tom LXXIV, 2011.

**MARCEL IORGA,
compozitorul copiilor**

S-a născut pe 25 octombrie 1955 la Băcești, județul Vaslui. A moștenit pasiunea pentru muzică de la tatăl său, care cânta la mai multe instrumente.

Încă de mic a făcut studii muzicale la Slănic Moldova, județul Bacău, și în particular cu diferiți profesori pentru a se iniția în arta componistică și cea a dirijatului.

A învățat să cânte la șapte instrumente: acordeon, chitară, contrabas, flaut, pian, saxofon și tobe.

A fost membru al Asociației Oamenilor de Teatru și Muzică din România; membru al Uniunii de Creație Interpretativă a Muzicienilor din România; membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România având peste 200 de compoziții

înscrise la UCMR-ADA în calitate de compozitor, textier, aranjour, interpret.

Este autor a numeroase aranjamente orchestrale (pe casete audio, CD-uri și DVD-uri) cu muzică ușoară, populară, de fanfară, de petrecere și romanțe, muzică pentru piese de teatru pentru copii, albume ale artiștilor vasluieni Doina Moroșanu, Ion Chiriac, Nadia Duluman, Cosmina Adam, Isabela Nițică, Silvia Ene, Elena Barbu, Mihai Bumbu, Romeo Tălmăciu și Fanfara Rotaria, grupul folcloric Mugurel, Mariana Carnariu, dar și ale altor interpreți din țară.

A primit numeroase premii la secțiunea *Creație* a Festivalului Național de Romanțe „Crizantema de Aur”: 2017 - Premiul special al Primăriei Municipiului Târgoviște pentru muzica și aranjamentul orchestral al piesei *Acest buchet de crizanteme*, text: Carmen Aldea Vlad, interpretă Doina Moroșanu; 2018 - Premiul special „Romanța ne unește” pentru muzica și aranjamentul orchestral al piesei *Romanța inelului*, text: Carmen Aldea Vlad, interpretă Daniela Răduică; 2019 - Premiul special „Cetatea Romanței” pentru muzica și aranjamentul orchestral al piesei *O rugăciune*, text: Marian Stere, interpret Iulian Bratu; 2020 – Premiul special „Izvoarele Romanței” pentru muzica, textul și aranjamentul orchestral al piesei *Tu ești romanța*, interpretă Doina Moroșanu; 2021 - Premiul special „Tinerețea Romanței” pentru muzica și aranjamentul orchestral al piesei

Romanța sfântă a iubirii, text: Carmen Aldea Vlad, interpretă Liliana Cornilă.

Marcel Iorga apare ca autor al unei piese muzicale interpretată de Fanfara Rotaria în filmul *A fost... .sau nu a fost* al regizorului vasluian Corneliu Porumboiu.

A scris zeci de piese muzicale pentru copii, câștigând numeroase trofee la festivaluri naționale și internaționale (Festivalul Național de Creație și Interpretare „Mamaia copiilor”, Constanța; Festivalul Internațional de Muzică pentru Copii „Volare”, Piatra Neamț; Festivalul Internațional de Muzică Ușoară „Constelația Necunoscută”, Vaslui, cel mai vechi festival de muzică pentru copii și tineri din România ș.a.).

Este autor al mai multor imnuri dintre care menționăm: Imnul echipei Fotbal Club Vaslui, Imnul echipei Handbal Club Vaslui, Imnul emisiunii „Recreația Mare” de la Radio Iași, Imnul Clubului Sportiv Real Junior Vaslui, Imnul Taberei pentru Copii și Tineret Năvodari, Imnul Kids Land Iulius Mall Iași, Imnul Festivalului „Ghiocelul de Argint” de la Bârlad, Imnul Festivalului „Vis de Stea” Moinești, Imnul Fundației Centrului „Daniel” din Bacău.

Ca o recunoaștere și apreciere deosebită a activității sale artistice, a fost invitat să facă parte din juriul mai multor festivaluri și concursuri de muzică, organizate atât în țară, cât și în străinătate: 2017 - Festivalul „Abanico” – Sofia, Bulgaria; 2018 -

Festivalul „Mărul de Aur” – Chișinău, Republica Moldova; 2014 - Festivalul concurs „Peștișorul de Aur” – Ungheni, Republica Moldova, alături de nume consacrate ale artei interpretative și componistice românești precum Felicia Filip, Viorel Gavrilă, Jolt Kerestely, Adrian Romcescu, Nico, Aurelian Temișan, Svetlana Bivol, Nicolae Caragia, Virgil Popescu, Luminița Anghel, Dumitru Lupu, Ileana Șipoteanu.

Pe neașteptate și prea devreme, în după-amiaza zilei de 22 februarie 2022, s-a stins din viață la Vaslui.

Organizatorii Festivalului „Voci de îngeri” din Suceava, al cărui important membru al juriului era încă de la prima ediție, din 2018, acordă două premii cinstind memoria compozitorului vasluian.

Pe domnul Marcel Iorga l-am întâlnit pentru prima oară în urmă cu aproximativ două decenii pe când fiica mea avea cinci ani, iar dumnealui i-a încredințat o melodie pentru copii. Acel moment a reprezentat începutul unei frumoase și fructuoase colaborări până în ultima perioadă a vieții sale.

Lucrând în domeniu muzical și având, astfel, o pasiune comună, Marcel Iorga a fost unul dintre oamenii de suflet și de bază la evenimentele importante la care am participat, el încredințându-ne repertoriile pentru copii.

În anul 2010 am avut prima colaborare în calitate de coordonator al Grupului vocal Bibliosong, al Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, cu compozitorul

Marcel Iorga pentru participarea la Activitățile conexe din cadrul Festivalului Național de Creație și Interpretare „Mamaia copiilor” cu melodiile *Trenulețul dansator, Iar e vacanță*.

În anii ce au urmat, am continuat colaborarea, având bucuria de a obține numeroase premii (2011 - Premiul al III-lea la Festivalul Național de Creație și Interpretare „Mamaia copiilor” cu piesele *Spectacol la Mamaia, Copilăria* și *Dirli, dirli da*; la Festivalul Internațional „Ghiocelul de Argint” Bârlad, Denisa Cobzaru – Premiul I cu melodia *Țiganca*, Paul Roșu cu piesa *Ștregărița* – Premiul Special; la Concursul Național „Florile Copilăriei”, Ediția a VI-a, Bârlad: Premiul „Bravo!” și Premiul II (Paul Roșu și Miruna Matei) și Premiul II – Duet (Andrada Trufia și Diana Moșneagu), Diana Moșneagu – Premiul I, Monica Roșu – Premiul I, Ștefan Luca – Premiul CB Media, Ana Maria Popovici - Premiul III și Premiul Special, Denisa Cobzaru - Premiul I, Elena Pîntea – Mențiune, Georgiana Agarici – Premiul II, Anda Avasiloaia – Premiul Special, Miruna Matei – Premiul Special; 2012 - la Festivalul Național de muzică ușoară pentru copii și tineret „Florile Copilăriei”, Ediția a VI-a, Bârlad: Premiul Special - Erika Acatincăi, Elena Arcăleanu, Andreea Ungureanu; Mențiune – Miruna Puiu, Ana Popovici, Luciana Carolina Pintilie, Elena Pântea; Premiul II - Duet: Andrada Trufia și Miruna Puiu; 2013 - la Festivalul

Concurs Internațional „Ghiocelul de Argint”, Bârlad: Mențiune - Paul Roșu, Anda Avasiloaia, Elena Pântea; Premiul I - Aura Teletin, Miruna Puiu; Premiul II – Andrada Trufia; Premiul III - Ana Maria Popovici; la Festivalul Național „Lucky Kids”, Roman: Trofeu – Ana Maria Popovici, cu piesa *O chitară fermecată* la categoria Creație.

Din 2014 am început o nouă etapă de colaborări, în calitate de conducător artistic al Grupului Domisong, care a obținut de asemenea numeroase premii la festivalurile și concursurile consacrate muzicii pentru copii.

Starea lui interioară de bucurie o transpunea în piesele muzicale de care se bucura un public numeros în cadrul tuturor evenimentelor la care participa.

Domnul Marcel Iorga, datorită talentului și blândeții care îl caracterizau, va rămâne pentru totdeauna în sufletele iubitorilor muzicii de toate vârstele.

**Carmen TRUFIA, bibliotecar,
Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

120 de ani de la Procesul Caragiale-Caion

Lumea literară românească de început de secol XX avea să fie zguduită de un eveniment cu larg răsunet peste timp. Sfârșitul anului 1901 arunca în presa literară o gravă acuzație de plagiat, plagiatorul înfierat fiind marele dramaturg I.L.Caragiale, iar piesa bănuită a fi de inspirație străină numindu-se *Năpasta*. Surpriza lui Caragiale nu poate fi descrisă, nu înțelegea cum de era posibil ca, după mai bine de un deceniu de la publicare, să se ivească cineva care să conteste paternitatea acestei drame. Trecuseră 11 ani de la primele impresii asupra acestei creații literare, trecuseră șase ani de când fusese tradusă în germană, jucată în limba lui Goethe la Cernăuți în 1895 și la Berlin în 1902, asimilată fiind așadar în repertoriul național și internațional, jucându-se cu o periodicitate mulțumitoare pe scenele românești, dar și pe cele străine.

În 30 noiembrie 1901 Caragiale a crezut că poate fi vorba de o greșeală sau de o bizară coincidență, ochii și mintea sa refuzând să creadă că despre el este vorba în articolul *Domnul Caragiale* din paginile publicației „Revista literară”. Cu siguranță, un tremur i-a străbătut inima descoperind semnatarul perfidei acuzații și amintindu-și de cel ce se ascundea sub străveziul pseudonim Caion.

Cine era Caion? Un tânăr publicist pe care Nenea Iancu îl ironizase în „Moftul român” (din 6 mai 1901). Constantin Alexandru Ionescu pe numele său adevărat, folosindu-se acum de poziția de redactor-șef al „Revistei literare”, afirma că „Năpasta” este plagiată după „Nenorocul” ungurului Kemény Istvan, mărturisind (oare?) cum în drumurile sale la Brașov a descoperit o traducere a piesei realizată de Bogdan Alexandru în 1848: „Am dat de drama lui Kemény anul acesta când vizitam Brașovul; este dânsa foarte rară, și aceasta d-l Caragiale o știa când s-a apucat de a scris năzbătioasa cea de *Năpastă* și nici gând n-avea că taman după atâta vreme plagiatul d-lui va ieși la iveală și îl va ustura ca necuratul cela de spirt, ce d-lui obișnuiește a-l pune în scrierile lui”. Obrăznicia lui Caion merge mult prea departe, limbajul său neavând nimic de-a face cu pamfletul, aruncând injurii nedemne la adresa scriitorului Caragiale căci cum pot fi altfel catalogate viziunile lui Caion, conform cărora dramaturgul este „speță de mandarin” (maimuță) ce „înflorește în literatura românească”, iar talentul său scriitoricesc este doar „produsul capului dumnealui și al năzdravanului de rachiu”.

Înțepat în diverse rubrici de reviste mari și mici mai fusese scriitorul și berarul Caragiale, dueluri-jocuri-ironii literare stârnise și el, însă totdeauna susținute de argumente la vedere, acceptate de critica literară a vremurilor sale. Dar ce se întâmpla

acum nu mai era o glumă sau o recenzie nefavorabilă, era o acuzație de furt intelectual care putea distruge întreaga carieră literară a unui scriitor de talia și faima lui Caragiale. Evident că infamantul articol a sădit neîncredere în rândul prietenilor, scriitorilor, artiștilor, clienților și cititorilor săi, Caragiale răspunzând cu răbdare și explicând tuturor cum a scris singura lui dramă. Povestea despre o excursie cu buni prieteni pe Valea Oltului, foamea și setea oprindu-i să ospăteze în satul Tigveni, pe malul Topologului. În cârciumă, grupul de călători s-a minunat de frumusețea unei sătențe, iar la plecare au auzit frânturi din discuțiile unor tineri care observau, sesizau, comentau că „pentru fata asta o să se facă moarte de om”. Din această peregrinare și adăstare pentru sațul trupului istovit s-a născut „Năpasta”, drama la propriu și la figurat pricinuitoare de atâtea necazuri autorului ei.

Când în 10 decembrie același Caion revine cu un al doilea articol în „Revista literară” spunând că doar titlul piesei este schimbat, „restul este furat de-a-ntregul”, singurele lui dovezi în acest sens fiind rezumatul celor două piese și transcrierea în două coloane paralele a unor replici corespunzătoare din piesa românească și cea maghiară, Caragiale se înfurie. Concluzia articolului îl determină pe scriitor să gândească atent, să nu treacă cu vederea o astfel de impertinență. Noua acuzație „Caragiale nu a plagiat, a copiat” îl face să ceară sfatul prietenului, scriitorului și

avocatului Barbu Ștefănescu Delavrancea. Iată ce-i scria: „Dragă Barbule, nu știu dacă ai citit al doilea articol care este o îndrăzneală fără pereche în publicistica românească. Dar să vedem ce vor face când vor trebui să răspundă pentru faptele lor. Mă stăpânesc, însă nu mai merge, e prea-prea, ca să nu zic foarte-foarte, așa cum trebuie să fie cu acești scribuleți...”. Delavrancea îi acorda sprijinul și îl ajută să depună o plângere Președintelui Curții de Jurați de Ilfov pentru „defăimare și calomnie”, așa încât actul de chemare în instanță a jurnalistului Constantin Alexandru Ionescu și a directorului (Th. Stoenescu) „Revistei literare” poartă data de 18 decembrie 1901, la doar 18 zile distanța de primul articol și opt zile așteptare față de al doilea articol. Acesta trebuie să fie momentul în care Stoenescu se autosesizează și-i cere lui Caion dovada plagiatului, iar în fața unui fals grosolan (două foi scrise cu caractere chirilice, îngălbenite pe la colțuri cu flacără de lumânare) îl destituie și-l îndepărtează definitiv din redacția ziarului său.

E bine de subliniat că demisionarul este primit cu brațele deschise de „Forța morală”, efemer ziar (28 octombrie 1901 - 17 februarie 1902) condus de Alexandru Macedonski. Ziarul și conducătorul lui se vor asocia acuzațiilor lui Caion. Decembrie, ianuarie și februarie sunt lunile în care noi articole calomniatoare semnate de Lucius (Macedonski) și Caion încearcă să extindă plagiatul în opera lui Caragiale. Despre

„Scrisoarea pierdută” cei doi afirmă că „nu este altceva decât o copie a piesei Rabagas a francezului Victorien Sardou”, iar despre „D-ale carnavalului” titrează negru pe alb că „este copiată după piesa franceză *Le Carnaval d'un Merle Blanc* a lui Chivot et Duru”, promițând „o viitoare expozițiune a întregii literaturi kemeniste”, adică plagiate. Mai mult chiar, la jumătatea lui februarie 1902, Macedonski conferențiază la Ateneul Român expunând în fața unei numeroase asistențe ideile sale cu privire la „Teatrul și literatura”, îndreptându-și grindina unui aspru rechizitoriu nu doar asupra lui Caragiale, ci și asupra întregii direcții junimiste. Ziarul „Epoca” de a doua zi informa: „Conferențiarul s-a văzut nevoit în cele din urmă să părăsească tribuna Ateneului în mijlocul fluierăturilor și huiduielilor generale”! De ce? Participanții au reacționat întrerupând discursul conferențiarului ce calomnia un important segment de scriitori junimiști (Creangă,, Vlahuță, Maiorescu, Eminescu), au strigat „Jos calomniatorii”, iar câteva ore mai târziu, în Piața Teatrului Național, s-au adunat într-o manifestare de simpatie pentru Caragiale. Așadar, toată avalanșa de calomnii a avut darul de a lumina opinia publică sătulă deja să aștepte dovezi inexistente! Opinia publică devoratoare la acea vreme de știri pe aceeași temă, dezbătute rațional sau nu în cotidienele anului 1902, discerne acum cu maturitate adevărul! Atacul lui Macedonski se lovește de apărarea

„Evenimentului” de la Iași, de replicile acide ale lui Ranetti („Kemény este copilul făcut de Macedonski cu Caion”), de disprețul presei naționale care va stigmatiza cutezanța ambilor calomniatori. Teatrele din București parcă sunt vorbite căci pun în scenă piesele franceze, dar și piesele lui Caragiale, invitând publicul să le vadă și să aprecieze de sunt sau nu plagiate...

Revenind la ceea ce presa deja numea „Procesul Caragiale-Caion”, instanța stabilește ca primă înfățișare data de 5 martie 1902, solicitând în același timp lui Caion să prezinte traducerea *Nenorocului* lui Istvan Kemény. Caragiale nu se lasă în seama plăsmuitorului de dovezi, nu lasă zilele să se scurgă zadarnic. Va pune în mișcare prieteni ardeleni, scriitori mult mai familiarizați cu literatura maghiară, va iniția astfel o campanie de cercetare referitoare la Istvan Kemény și la opera acestuia. Se studiază Catalogul tuturor tipăriturilor de la Brașov (Kronstaedler Drucke) întocmit de profesorul bibliotecar Jullius Gross, se analizează pagină cu pagină acest document cuprinzător a tot ce fusese tipărit aici în perioada 1535-1866. Nici urmă de Kemény! Iar Bogdan Alexandru, traducătorul, nu era de găsit căci nu existase! Caragiale va cere și părerea reputatului profesor de literatură maghiară de la Universitatea din Budapesta, dr. Sinnyei Iozsef, autor al lexiconului *Viața și operele scriitorilor maghiari*. Lucrarea universitarului evidențiază prezența în literatura maghiară a 33

de autori cu numele Kemény, din care doi se numeau și Istvan, însă nu erau dramaturgi. Nu exista nici o dramă *Nenorocul* atribuită vreunui Kemény! Caragiale și Delavrancea vor avea grijă să litografieze cele 19 pagini „Kemény” (fascicula 46, coloanele 1411-1452 inclusiv), rezultând un caiet ce va fi legalizat la Consulatul austro-ungar din București (2 martie 1902) și prezentat instanței ca probă a colosalei minciuni.

5 martie 1902. Artiști, actori ai Teatrului Național, scriitori, boieroaice din protipendada românească se înghesuie în sala de judecată. Curtea este prezidată de G. Flaiștean, la apelul nominal se prezintă inculpații Th. Stoenescu (asistat de avocații Șontu, Moldoveanu), Constantin Al. Ionescu (asistat de avocații Otetilișanu, Mitescu, Băileanu). Constituit parte civilă, Caragiale este susținut și apărat de Delavrancea și Grădișteanu. Apărarea lui Caion recurge la o diversiune, cerând amânarea procesului pentru a putea aduce traducerea din franceză a piesei *La puissance des ténèbres* (*Puterea întunericului*) a lui Tolstoi, considerat a se ascunde sub pseudonimul Kemény. De altfel, perseverentul calomniator, proaspăt colaborator al revistei „Rodica” (colecția rezumându-se la doar 4 numere), afirmase fără urmă de ezitare în minora publicațiune din 2 martie 1902: „Dacă spuneam de la început că Tolstoi a fost influențatorul lui Caragiale, domnia sa era să tacă tot așa solemn, ca și atunci când am probat până la

evidență că *Scrisoarea pierdută* nu-i decât Rabagas. Am preferat să deschid cursa și d-l Caragiale s-a repezit la bucățica de carne, numită Kemény. Așadar, azi în ajunul procesului meu mă simt dator a spune că Leon Tolstoi se ascundea sub pseudonimul Kemény, azi așa celebru”.

În fața unei asemenea întorsături, Curtea se retrage spre a delibera. Reîntrunită la ora 3:10, consideră că proba este interesantă și cum nici partea civilă nu se opune, cere ca inculpatul Caion să depună în termen o traducere fidelă în limba română, legalizată de Ministerul Afacerilor Străine. Procesul e amânat pentru luni, 11 martie 1902. În jocurile avocațești, înlocuirea unei acuzații cu alta asemănătoare însemna că, în cazul de față, Alexandru Ionescu își recunoștea falsul, cele două foi arse cu lumânarea și implicit plagiatul Kemény-*Nenorocul*... Această reorientare a acuzației de plagiat demonstrează clar că în spatele lui Caion era Macedonski căci la adăpostul pseudonimului Sallustiu tot el insinua în „Liga ortodoxă” din 3 noiembrie 1896 că „două din intrigile comediilor lui Caragiale sunt o decalcare a unor alte comedii franceze” (decalcare = copiere), pretinzând tot atunci că „*Năpasta* a scris-o înaintea d-lui (Caragiale), Tolstoi în *La puissance des ténèbres*”. Înțelegem ușor că nu poate fi vorba de un adevăr uitat și redescoperit în 1902 de Caion, nu e nicicum vreo faptă intenționat colbuită ce prin patriotismul lui Caion urma a fi adusă în fața

celor interesați spre a fi iarăși demonstrată, judecată, pedepsită. Nu era nici pe departe vreo simplă coincidență, era doar ura nestăpânită a lui Macedonski, și el smotocit și ironizat de Caragiale pentru ale sale șchiopătări literare. Și bineînțeles era dorința de răzbunare a lui Caion. Se temeau mulți de usturătoarele aprecieri critice lansate de Caragiale, nu scăpase nici Delavrancea! Trilogia *Apus de soare*, *Viforul*, *Luceafărul* fusese catalogată drept prognoză meteo, Caragiale afirmând că „aceea nu e o trilogie, e meteorologie”! Dar unii îi rămâneau prieteni, asemeni lui Delavrancea, Vlahuță, alții îi deveneau potrivnici și dușmani neînțelegând care era scopul criticii...

Din punct de vedere juridic, această nouă calomnie ar fi trebuit să devină alt proces, alt dosar, însă nu așa ceva ne interesează acum. Apărarea lui Caragiale a preferat să meargă pe aceeași speță, eliminând etape de înregistrare ce ar fi dus doar la noi amânări. Delavrancea va explica această sincopă judiciară astfel: „De această nouă calomnie nu ne-am plâns justiției. Am putea să trecem peste noua dovadă de perversitate și să ne oprim numai la primele articole publicate în <<Revista literară>>. Dar nu, domnilor, voim să spulberăm toate clevetirile, toate acuzațiunile, toate calomniile pentru ca deciziunea ce veți lua, pronunța să fie întemeiată nu atât pe imprudența acuzatului, cât pe dovezile noastre zdrobitoare”. Așadar, Caragiale consimte amânarea, chiar dacă

inițial avocații lui sesizează Curtea precizând că inculpatul ar fi trebuit să vină pregătit a dovedi noul plagiat. Ba mai mult, tot Caragiale se va preocupa de traducerea *Puterii întunericului*, plătind atât traducătorul, cât și legalizarea volumului astfel constituit. În 48 de ore drama în cinci acte era tradusă! Altă munca, altă alergătură, timp și bani pentru a-și demonstra nevinovăția! Iașul cultural se află alături de denigratul nostru dramaturg, pe scena Teatrului National din Iași se joacă în martie 1902 și *Năpasta* și *Puterea întunericului*, demonstrându-se absoluta neasemuire.

La cea de-a doua înfățișare din 11 martie 1902, Curtea are la îndemână spre judicioasă analiză cele două foi plăsmuite de Caion (îngălbenitele falsuri prezentat lui Stoenescu), rezultatul cercetărilor lui Caragiale cu privire la scriitorul și opera lui Kemény Istvan, completate de scrisorile profesorilor budapestani Iancso Benedek și Iosef Bayer. Este depusă și piesa *Puterea întunericului* în traducere românească (pusă la dispoziție de Caragiale). Lipsește Caion care trimite un certificat medical menționând diagnosticul „gripă cu formă nervoasă”, pretextând că starea de sănătate îi este afectată, pentru refacere necesitând ședere la pat, solicitând încă o dată amânarea procesului. Curtea refuză asemenea tertip și se hotărăște judecarea în lipsă. Este scos de sub acuzare Th. Stoenescu, directorul „Revistei literare” care declară că regretă apariția calomniilor în

publicația sa, desolidarizându-se de fapta colaboratorului său, demis de altfel încă dinaintea începerii procesului. În cursul dezbaterilor, Delavrancea rostește una din cele mai frumoase pledoarii din câte a susținut în toată a sa cariera avocătească înaintea juraților. Cu o argumentare strânsă și pasionată, relevă josnicia plăsmuirii, nimicește argumentul disperat invocat în instanța că *Năpasta* s-ar fi inspirat din *Puterea întunericului*. Analiza dramei tolstoiene ocupă o bună parte din pledoaria lui. După ce înfățișează juraților foile îngălbenite la flacără ca să capete caracter de vechime, Delavrancea profită și trece în revistă alte numeroase delictе publicistice ale inculpatului precum prezentarea unor nuvele fals atribuite lui Ibsen, plăsmuirea unor documente istorice referitoare la Mircea cel Bătrân, chiar plagierea unei nuvele a lui Maupassant, tipărirea unei broșuri despre „Isus” cu publicarea unor lucrări închipuite (*Essais sur la décadence romaine, Études historiques, Le culte de Bacchus*) tipărite la edituri franceze care au negat editarea pretinselor volume. Nu acceptă și înlătură scuza tinereții, califică faptele lui Caion prin logica perversității. Are grijă să scoată în lumina rolul educativ al operelor lui Caragiale, stăruie asupra caracterului lor binefăcător, respinge acuzațiile ce li s-au adus. Mă simt datoare a vă înfățișa un fragment din spectaculoasa pledoarie: „Cum domnilor? Un popor întreg îl admiră pe Caragiale! Admirațiunea trece

peste Carpați! Bunul lui nume trece peste hotarele neamului românesc. Și pe acest om să-l acuzi, sprijinit de falsuri, că operele lui sunt jafuri literare? Dar asta înseamnă a izbi în credința, în admirațiunea și în fala românilor! Și ce s- ar fi întâmplat dacă criticul impostor nu ar fi fost prins? Ce s-ar fi întâmplat dacă nu adunam noi o mulțime de probe? O mândrie a țării ar fi fost vestejită, nu numai Caragiale înfierat! Și ce idee și-ar fi făcut străinii de noi, românii? Că suntem un popor care ne sărbătorim pungașii, că gloriile noastre se întemeiază pe jaf, că geniul nostru e o rușine, că n-avem conștiință și nici demnitate!”. Pledoaria avocatului este un act de adevărată prietenie, Delavrancea dezvăluindu-și nemăsurata lui iubire față de Caragiale.

Studierea probelor îl incriminează definitiv pe Caion, dezbaterile ulterioare arată fără tăgadă calomnia lui Caion așa încât, după o scurtă deliberare, Curtea îl condamnă (conform art. 294 și 279 din codul penal) la trei luni de închisoare corecțională, 500 de lei amendă în folosul statului, dar și 10.000 de lei daune morale lui Caragiale. Sentința era cât se poate de dreaptă, se recunoștea calomnia, iar calomniatorul era sancționat. Ziarele jubilează căci dreapta decizie fusese luată, „divina judecată” intervenise ca întotdeauna, în Moldova redactorii ieșeni anunțau ca pe un triumf personal faptul că „pe scena unui teatru din Berlin se montează pentru prima dată o piesă românească: *Năpasta* lui Caragiale”.

Entuziasmul general este repede anulat căci, așa cum orice parte implicată într-un proces are dreptul la recurs, așa și Caion va cere instanței superioare să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești emisă de Curtea cu Jurați din Ilfov. „L'Indépendance Roumaine” își informează cititorii la începutul lunii aprilie că junele student „Caion a făcut către grefa Curții cu juri Ilfov o întâmpinare contra arestării cu care fusese condamnat că l-a calomniat pe Caragiale în presă”, iar peste alte două săptămâni anunța scurt: „Afacerea Caragiale-Caion a fost pusă pe rol pentru 10 iunie”. Se va institui un alt juriu, ce-i drept tot cu 12 jurați, care însă în vara lui 1902 au decis să-l achite pe Caion, tot scandalul fiind caracterizat „o impertinență de copil”. A fost un verdict de clemență în care argumentul sentimental al tinereții inculpatului a fost intens dezvoltat. Avocații lui Caion nu au putut dovedi nici acum plagiatul lui Caragiale, dar au minimizat vina lui Caion, susținând cu cinism că toți oamenii de știință și de litere de la noi se plagiau unii pe alții, etern nepedepsiți rămânând. Se spune că „impertinentul” Caion s-ar fi bucurat de suport în cercurile liberale, beneficiind de experiența și talentul lui Tanoviceanu, avocat renumit în a demonstra că „negrul este alb” și din acest motiv a fost achitat. Caion a fost declarat nevinovat fiindcă la cele trei întrebări puse de președintele Comisiei a putut răspunde negativ. Nu era vinovat de apariția articolelor în „Revista literară”, nu a cauzat

prejudicii materiale lui Caragiale, cuantumul prejudiciilor era inexistent.

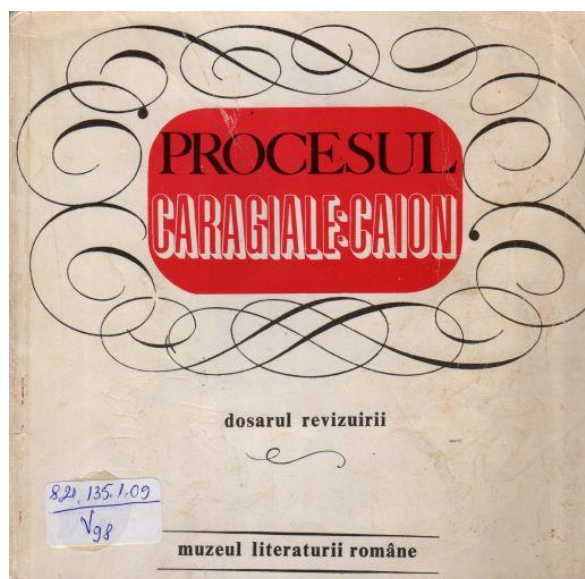
Caragiale a acceptat senin decizia Curții, nedorind condamnarea penală sau materială a lui Caion, considerând ieșirile calomniatoare în presă impertinente asupra cărora nu trebuie insistat. „Bine că l-au achitat! Nu vreau răzbunare și nici câștig moral. Am avut satisfacția dorită, iar fapta lui n-am condamnat-o decât ca pe o impertinență”. Se poate considera că întreaga „afacere Caion” cu toate întorsăturile ei a constituit până la urmă o victorie pentru Caragiale. Că a rămas cu un gust amar, autoexilându-se la Berlin, murind în străinătate (iunie 1912), revenind în țară jumătate de an mai târziu (noiembrie 1912) spre a fi îngropat cu cinstea ce se cuvenea unui mare scriitor, știu din ce în ce mai puțini dintre noi. Rugat să se întoarcă acasă spre a fi sărbătorit la împlinirea a 60 de ani, îi scria lui Vlahuță următoarele rânduri: „Pentru nimic în lume n-aș părăsi acest loc de viață străină pentru a mă reîntoarce în patrie. Să mai văd ceea ce am văzut, să mai sufăr pentru ceea ce am suferit, aceleași mutre, aceleași fosile care conduc viața publică, otrăvindu-te cu privirile lor stupide și bănuitoare, aceiași jurați care pierd intenționat procese sau achită pe nedrept. Nu, dragul meu! M-am exilat și atâta tot. Aerul de aici îmi priește, sunt mulțumit cu ai mei și nu am ce căuta într-o țară unde lingușirea și hoția sunt virtuți, iar munca și talentul sunt vicii demne de compătimit!”.

Că atacurile lui Caion au continuat, publicând după achitare o broșură cu titlul „Originalitatea lui Caragiale – doua plagiate” adunând toate articolele din „Forța morală”, nu face decât să arate caracterul josnic al unui jurnalist, întărind convingerea tuturor că nimic nu scuză nici purtarea lui Macedonski și nici pe cea a lui Caion. Poate că pedeapsa supremă a venit în 1972, când celebrând cultura națională, Muzeul Literaturii Române revizua această cauză juridică, rejudecând (sub formă de piesă de teatru) procesul Caragiale-Caion, transformând numele-pseudonimul plăsmuitorului într-un banal substantiv comun, sinonim al cuvintelor defăimător, calomniator.

Mihaela OCHIANU,
bibliotecar Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Bibliografie:

„Manuscriptum” (1972/3);
„Limbă și literatură” (1986/3);
Caragiale și copiii (Iași, Porțile Orientului, 1997);
Cioculescu, Șerban. *Viața lui I.L. Caragiale* (București, Editura Institutului Cultural Român, 2005);
„Historia” (2015/12);
Vulpescu, Romulus. *Procesul Caragiale-Caion: scenariu* (București, Muzeul Literaturii Române, 1972);
„Biblioteca Digitală a Bucureștilor”.

Rânduri vasluiene

Corneliu MOLDOVANU

- Pe numele său adevărat Corneliu Dumitrache, s-a născut la 15 august 1883 la Bârlad și s-a stins din viață la 2 septembrie 1952;
- A colaborat la numeroase publicații: „Sămănătorul”, „Paloda literară”, „Viața literară și artistică” ș.a.;
- A fost președinte al Societății Scriitorilor Români;
- Opera: versuri (*Flăcări* – 1907, *Cetatea soarelui* – 1910, *Poezii* – 1924); traduceri (*Cântarea Cântărilor* – 1908), povestiri (*Venus și Gioconda* – 1912, *Neguțătorul de arome* – 1916, *Povestiri* – 1921), publicistică (*Sărbătoarea pâinii* – 1919, *Majestatea morții* – 1919), cronici dramatice (*Autori și actori* – 1920) și romanul *Purgatoriul* – 1922.

Romanță

Trimisu-ți-am dorul meu singur
Pe-o frunză bătută de vânt,
În șoaptă chematu-te-am iarăși
Și șoapta schimbatu-s-a-n cânt;

Un cântec pornit-a spre tine,
De-a pururi frumoasă și bună,
Iar gându-mi se prinse solie
Pe-o rază sfioasă de lună.

Și-n urmă rămas-am cu visul –
Copil dezmiardat al iubirii;
Un vis este tot ce-mi rămâne
Și-acela menit risipirii...

Cântec

Feriți-vă, tineri, de ochii
Senini cum e cerul de vară,
Adânci ca boltirile nopții
Când stelele prind să răsară...

Ispita lor necunoscută
Și taina sclipirilor sfinte
În veci n-o s-o poți înțelege
Și-n veci îți rămâne în minte.

În ochii albaștri domnește
Al cerului blând nesfârșit
Și-a mărilor singurătate
Cu murmurul ei obosit.

Sunt stele a lor strălucire,
Sunt ochii sirenei, vrăjiți –

Feriți-vă, tineri, de ochii
Cu cerul și marea-nrudiți...

Eu te-am văzut trecând...

Treceai frumoasă, mândră și senină
În bogăția albului veșmânt:
Cerească îmbinare de lumină
Ce-a coborât o clipă pe pământ.
În mersul falnic – grațiile mării,
Iar fruntea înflorea ca o cunună
Precum din întunericu-nserării,
Ivirea răsăritului de lună...

Surâsul tău, sporindu-și bucuria,
Părea o sărutare de lumini,
Făptura ta întreagă numai crini,
Un freamăt logodit cu armonia,
Privirile, zefiri iluminați,
Iar trupul, frăgezimea unui cânt,
Un val de trandafiri îmbrățișați
Ce-și uită dezmierdările în vânt.

Îndoială

Ce drum s-aleg – să nu fac nici un rău
Chiar dacă n-aș culege nici un bine?
Să-mi culc în umbră gândul lângă tine
Ori să-l îngrop strivit sub pasul tău?

Să te aștept când treci biruitoare –
Minune-n pământescul paradis,
Ca-n drumul tău să mai aștern o floare,
Din ochii tăi să mai culeg un vis –

Ori să închid ferestrele pe rând
Și, nevăzut, să sting orice făclie
Ca vreun drumeț, întâmplător trecând
Pe strada umezită și pustie,

Să nu zărească-n noaptea cea adâncă
Pe cel ce în zadar veghează încă...

.....

Mă reîntorc în zori, cu pas alene,
Trudit, dar fără somn l-al meu chin,
Cu lacrima ce-mi licăre sub gene,
În suflet, o nădejde mai puțin...

Sufletu-mi se teme

De tine sufletu-mi se teme,
Aș vrea să-ți spun, aș vrea să-ți scriu,
Dar nu știu, poate-i prea devreme
Și iarăși – poate-i prea târziu.

În frământările vegherii,
Când înnoptează al meu gând,
Să smulg o lacrimă durerii
Nu-i nici târziu, nici prea curând...

Portret

Un foșnet, o cadență, o lumină,
Nu merge, nu plutește, ci dansează –
Nu-i bucuria care însenină,
Ci frumusețea care întristează.

Sărman neguțător de fericire,
Eu nu mai pot nici cumpăra, nici vinde,
Dar totuși nu cutez împotrivire;
Un suflet nou potirul mi-l întinde.

Iar trupul ei ce ritmic se-mlădie
În șerpuirea-i caldă, parfumată,
E-asemeni viței sprintene de vie:
Se sprijină, se-agață și îmbată.

În noapte

Dorm scânteierile de lună,
Cântările se sting și pier,
Stau singur – gândul dus aiurea –
Și număr stelele pe cer.

În preajma mea, tăcere-adâncă,
În zare-atâta neînțeles,
Părăginită e poteca
Pe unde-am pribegit ades...

Prin gând îmi fulgeră nebune
Frânturi de cântece-nvechite,
Mă-ncerc să migălesc din ele
Povestea vremilor iubite;

Și amintirile în suflet
Vin iarăși una câte una,
În zări, o stea din cer căzută
Se stinge pentru totdeauna...

(din volumul *Poezii*. Corneliu Moldovanu.
Prefață și antologie de Al. Săndulescu.
București, Editura pentru literatură, 1966)

Dorin PÎNZARIU

- S-a născut la 4 octombrie 1971 în Vaslui;
- A debutat la revista „EST” Vaslui (2002);
- A colaborat la mai multe publicații („Elanul”, „Ecouri literare” ș.a.);
- Opera: *Cerșetorul de vise* (versuri, 2009), *Dor de îngeri* (versuri, 2018).

Dor de îngeri

(*Scrisoarea unui tânăr pentru logodnica sa*)

Iubito, diseară n-am să mai vin la tine
Că-i sârmă ghimpată și-s gloanțe și fum...
Și tunul tot bate... și moartea tot vine
Pe clipe de nori și ghiulele de tun...

De n-aș veni la umbra pașilor tăi,
M-aș pierde-n prăpăstii de ceață astrală
Și-aș rătăci prin pajiști și neumbrate văi
Pierzând printre șoapte lumina vitală.

Ia-mă de aripi și du-mă la stele
Să zbor printre îngeri, cu tine în vânt,
Și toarnă-mi licoarea ispitelor rele
Să-mi vindec uitarea și dorul de cânt

Și lasă-mă sus, în uitarea divină,
În cântec de astre și pace de vis,
Să-mi mângâie clipa și fruntea senină
Cu dorul de vers din poemul nescris.

Nunti-ne-va Cerul în seara de mai
Când sârma ghimpată va fi doar de flori
Și îngerii veseli vor trece-n alai
Să toarne în cupe nectar de comori.

Amintire

(Scrisorile unui fiu către mama sa)

Se scuturau salcâmi și norii tot plâneau
Când am plecat la luptă să apărăm pământul.
Pe tine, maică bună, de lacrimi te ștergeau
Cocorii cei pribegi și oile, și vântul...

Stăteai pe prispa casei, cu o icoană-n mână,
Să mă descânți de toate cele rele
Și-n buzunarul de la piept mi-ai pus țărână
Să-mi fie cu noroc printre ghiulele.

Și lupta a fost cruntă, și frică nu mi-a fost
Când plumbul cel fierbinte în pieptu-mi s-a
oprit...

Am dus mâna la piept, am plâns, dar fără rost
Căci chipul tău blajin încet m-a părăsit...

CUGETĂRI ÎN TRANȘEE

**(Cugetări în tranșee ale unui soldat poet,
între două rafale de mitralieră)**

Nu-i așa?

Nu-i așa că roua
este sudoarea nopții
care s-a iubit cu luna
ce tânjea după măreția soarelui?

Nu-i așa că frunza
este inima pădurii
ce bate-n zvâcniri de clorofilă?

Nu-i așa că piatra
este o fărâmbă de veșnicie
din neamul pământesc?

Nu-i așa că pasărea
e mesagerul divinității
pentru oamenii închiși în colivie?

Nu-i așa că versul
e cuvântul lui Dumnezeu
pentru pacea astrală?

Nu-i așa că eu sunt
doar o clipă
din ceasornicul neantului?

Dincolo de cuvinte

Dincolo de cuvinte
sunt lacrimile de stele
picurate în boabe de rouă.
Dincolo de cuvinte

sunt florile de cireș
ce-au nins splendoarea ierbii.
Dincolo de cuvinte
e lacrima de nor
ce-adapă timpul.
Dincolo de cuvinte e iubirea
ce-adoarme pe nuferi
în delte uitate.
Dincolo de cuvinte
Suntem „TU” și „EU”.

Senzații

Sunt contemporan cu glia
și-i simt durerea ce-o apasă...

Firul ierbii mi-e prieten
și-mi dă rouă când mi-e sete.

Frunza-mi cântă tril de nori
ce despică zarea-n două

și mă toarce-n fir de apă
susurată în vâlcea.

Colbu-mi poartă-n tălpi
durerea și alintul somnului...

Noaptea-mi toarnă clipe mute
în clepsidra neîncepută.

Pentru cine?

Pentru cine să mai scriu poeme
În roua dimineților târzii

Când versul meu, timid, se teme
De pleoapa norilor pustii
Ce varsă-n ropote uitarea
Și clipa ce aleargă-ncet,
Născând din raze aurite zarea
Sculptată-n versuri de poet.

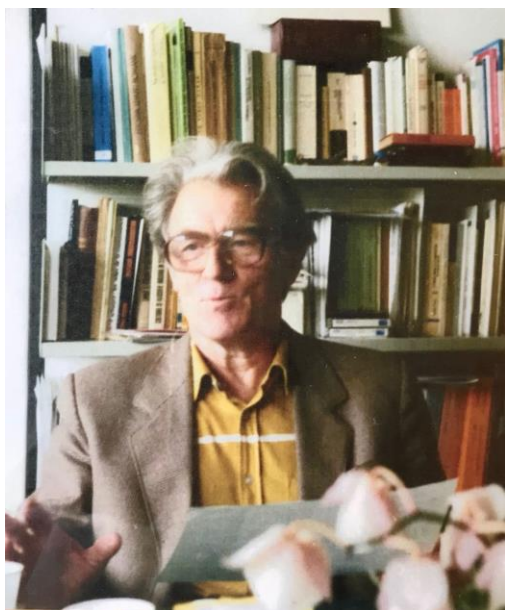
Cine-mi citește versul tainic
Ce l-am scrijelit pe stâncă
Cu dinții ce mușcau năprasnic
Din umbra ce se zbate încă
Să scoată versul la lumină
Și forța lui să se adape
Cu fluturii încet să vină
Cu șopot tainic peste ape.

Și vino, fluture,-mi citește
Poemul ce l-am scris pe glie
Când timpul mă strângea în clește
În noaptea tainică, târzie.

(din placheta *Dor de îngeri*. Lucrare apărută
cu sprijinul Consiliului Județean Vaslui,
Centrului Județean pentru Conservarea și
Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui,
2018)

**selecții de Alina TANASĂ, bibliotecar,
Serviciul Informatizare,
Informare bibliografică,
Prelucrarea și completarea colecțiilor,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

Lingvistul român Cicerone Poghirc – Personalitate marcantă a exilului

Filolog, istoric literar, lingvist, tracolog, eseist, profesor universitar, Cicerone-George D. Poghirc s-a născut la 20 martie 1928, în Măscurei, comuna Pogana, județul Vaslui, ca fiu al învățătorilor Maria și Dumitru Poghirc.

Cursurile școlii primare le-a urmat în comuna Iana, județul Vaslui (1935-1939). În 1939 a dat examen de admitere la un liceu militar, ultimul an liceal urmându-l la Liceul „Gh. R. Codreanu” din Bârlad, luându-și bacalaureatul în 1947. În perioada 1947-1951 a făcut studii universitare de filologie clasică la Iași și București. A dat examenul de licență în Filologie clasică și a obținut Diplomă de merit. La Universitatea din București studiază

limbile osco-umbrică, armeană clasică, bretonă, iar la Oslo studiază limba norvegiană.

În urma acordării unei burse de stat, în perioada 1955-1959 este trimis la Leningrad pentru studii postuniversitare în Gramatica comparată a limbilor indo-europene. În anii de aspirantură își pregătește doctoratul cu o teză în domeniul indo-germanisticii având ca titlu *Relațiile limbii vechi macedonene cu greaca veche*, extinzându-și cercetările asupra limbilor sanscrită, hitită, gotică, islandeză veche și lituaniană.

După absolvirea facultății (1951), a ocupat postul de asistent la Catedra de Filologie clasică și lingvistică generală (a lui Alexandru Graur), din cadrul Universității București, apoi de lector (1954), conferențiar (1964), profesor (1968).

Încă de foarte tânăr, Cicerone Poghirc a fost un eminent dascăl. Academicianul Alexandru Graur, după una din orele de asistență la clasă, în baza cărora trebuia să-i dea un calificativ tânărului asistent, mărturisește: „Lui Poghirc i se potrivește catedra cum i se potrivește unui cazac să stea în șa”. Și acest lucru pentru că avea un simț special al valorii, un soi de intuiție care-i

permitea să distingă calitatea intelectuală a tinerilor.

A fost secretarul Societății de Studii Clasice (1959); secretar al revistei „Studii clasice” (din 1959, timp de peste un deceniu); secretar al Cercului lingvistic al catedrelor didactice de filologie (1959-1962); șeful Catedrei de Limbi orientale (1963-1972) și al celei de Filologie clasică (1974-1976); prodecan al Facultății de Limbi române, clasice și orientale și secretar al Consiliului științific al Institutului de limbi străine din București (1963-1970); profesor și director-adjunct al Cursurilor de vară, pentru străini, de la Sinaia și secretar, apoi redactor-responsabil al „Analelor Universității, seria Filologie”, precum și a publicației „Studia et Acta Orientalis” (1965-1968); președinte al Societății Române de Studii Orientalistice și vicepreședinte al Societății de Științe Filologice din R.S.R. (din 1968); director general în Ministerul Învățământului (1970-1972); director general al învățământului superior umanist (1970).

La Facultatea de filologie a Universității din București a introdus studiul limbilor japoneză și persană, iar facultativ, ebraica, armeană ș.a., a cerut ministerului să creeze o secție de indologie, a obținut înlocuirea cursului de ateism cu cel de sociologia religiei.

Ca specialist în lingvistică generală, indoeuropeană și balcanică, a participat la numeroase congrese internaționale: Eforie

(1960), Plovdiv și Stralsund (1962), Brno (1965), Varșovia (1968), București (1967, 1968), Bonn și Oslo (1969).

După un amplu periplu de „visiting professor” la universitățile din Indiana, Michigan și Berkeley-California (1972-1974) sau în Italia, predând cursuri de limbi și culturi romane și balcanice la Universitatea din Padova (1976-1979), Cicerone Poghiric hotărăște să se stabilească în Franța, devenind, încă din 1979, profesor la Ruhr-Universität Bochum.

Stabilit la Paris, se alătură diasporei românești de acolo, ia din ce în ce mai des cuvântul la Europa Liberă și conferențiază la Sorbona din 1980 ca profesor ospitant, apoi ca profesor emerit la Universitatea din Bochum, Republica Federală Germană, unde are posibilitatea extraordinară de documentare. În anul 1982, ca secretar general reușește să repună în funcție Centrul Român de Cercetări de la Paris al cărui președinte devine, cu sprijinul lui Mircea Eliade și Emil Cioran.

Este membru al Centrului de Studii Balcanice de pe lângă INALCO-Paris și conduce timp de 12 ani Seminarul de Romanistică din Bochum. În ultimii ani de activitate predă la Universitatea Sorbona din Paris, oraș în care locuiește, iar din 1988 este cetățean francez.

În Franța a colaborat cu note, articole, recenzii și eseuri la revistele: „Lupta”, „Cuvântul românesc”, „Journal of the American Romanian Academy of Arts and

Sciences”, „Dacoromania”, „Analele Universității București”, „Limba română”, „Probleme de lingvistică generală”, „Revue d'études sud-est européennes”, „Revista de filologie romanică-germanică”, „Revue de linguistique”, „Studia et acta orientalia”, „Studii și cercetări lingvistice”, „Studii clasice” și multe altele din străinătate.

Este autor de manuale de limba latină pentru clasele a VIII-a (București, 1978) și a X-a (în colaborare, București, 1979). A colaborat la redactarea unor lucrări de specialitate și a unor cursuri universitare: *Curs de introducere în lingvistică*, București, 1952; *Introducere în lingvistică*, sub redacția acad. Al. Graur, București, 1958; *Curs de istoria literaturii grecești*, București, 1962, *Istoria limbii române*, II, București, 1969. De o apreciere deosebită se bucură și lucrările: *Bogdan Petriceicu Hasdeu – lingvist și filolog* București, 1968; *Philologica et linguistica, Ausgewahlte Aufsätze*, Bachum, 1983. Acest volum cuprinde studii și articole publicate de Cicerone Poghiric în perioada 1953-1983 în reviste de specialitate din țară și din străinătate.

Are un rol esențial în apariția unor lucrări importante și contribuții etimologice la *Dicționarul limbii române*, tom VI, 1965; a editat și prefăcut *Războiul galic, războiul civil*, București, 1964; *Fragmente, Opera apocrifă* de Iulius Caesar (București, 1967) și *Fabule* de Fedru (București 1966); *Un dicționar al*

înțelepciunii de Th. Simenschy (București, 1979).

Renumitul lingvist Cicerone Poghiric l-a avut discipol pe profesorul de istoria religiilor Ioan Petru Culianu. A publicat singur sau în colaborare cu discipolul său, pe care l-a sfătuit și ajutat să plece în străinătate, lucrări referitoare la religia traco-dacă și albaneză în *Encyclopedia of Religions*. Dincolo de multiplele sale cercetări și studii publicate în numeroase reviste de specialitate, rămâne aprecierea lui Mircea Eliade: „Dr. Poghiric este un savant uluitor. Are o minte vastă și a lucrat cu succes într-un număr de importante domenii de cercetare... în toate aceste câmpuri [...], lărgimea viziunii sale și ascuțimea atenției sale la detalii savante, îl marchează ca o persoană impresionantă.” (Apud *Enciclopedia Români...*, op. cit., p. 290).

În 1978 s-a numărat printre puținii lingviști în viață incluși în *Dicționar de lingviști și filologi români* (Jana Balacciu și Rodica Chiriacescu, Albatros).

După revoluție se întoarce de mai multe ori în țară pentru a sprijini activ, prin prezența sa și printr-o serie de conferințe, creația științifică românească. I se conferă titlul de președinte de onoare al Institutului de Orientalistică din București și cel de președinte al unor comisii de doctorate. Contribuie cu lucrări, articole și interviuri la publicații din țară. În decembrie 2000, președintele Emil Constantinescu îi conferă *Ordinul național „Pentru Merit”* în

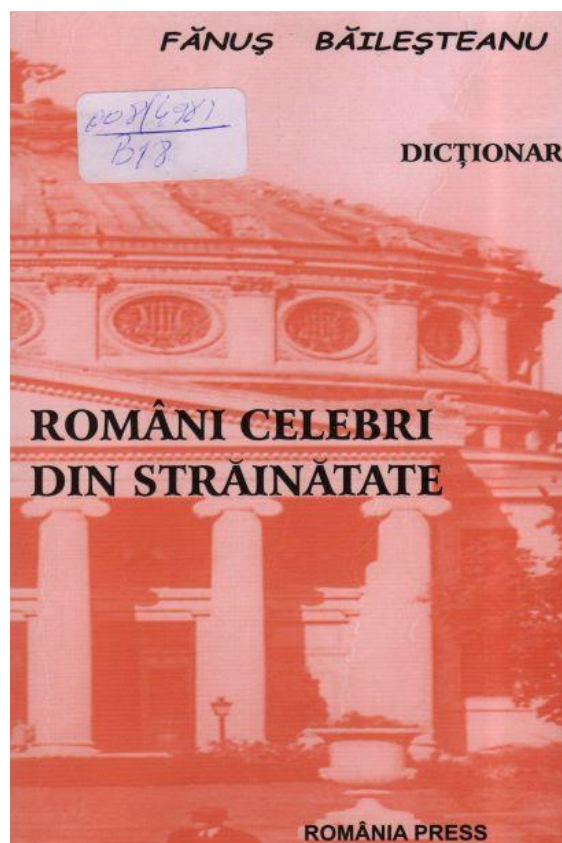
grad de Comandor, ca o recunoaștere a meritelor sale pe tărâmul științei și serviciilor aduse țării. În 2005 a fost inclus în *Români celebri din străinătate: dicționar* (Fănuș Băileșteanu, România Press)

În ultimii ani a trăit mai retras, vârsta și mai ales boala împiedicându-l să mai circule. Clasicistul român, indianist, specialist în istoria religiilor, profesor universitar și membru marcant al exilului românesc a decedat pe 15 aprilie 2009 la Paris, Franța.

Vasilica GRIGORAȘ

Bibliografie:

Baban, Ion. *Univers cultural și literar vasluian: dicționar*, Iași, Editura PIM, 2008;
Băileșteanu, Fănuș. *Români celebri din străinătate: dicționar*, România Press, 2005;
Ion Coja. *Marele manipulator și asasinarea lui Culianu, Ceaușescu, Iorga*, Editura Miracol, 1999;
Grigoraș, Vasilica. *Fragmente de spiritualitate românească*, București, Editura Oscar Print, 2001;
Stănescu, Gabriel. *Mircea Eliade în conștiința contemporanilor săi din exil*, București, Editura Criterion, 2002;
Introducere în lingvistică (sub red. acad. Alexandru Graur), București, Editura Științifică, 1958.

Medaliale literare - aniversări

Sanda Ghinea

S-a născut la 15 ianuarie 1932 în orașul Vaslui. S-a stins din viață pe 27 martie 2020. A urmat cursurile școlii primare și Liceul „Mihail Kogălniceanu” în orașul natal. În anul 1950 a început cursurile Facultății de Artă dramatică din Iași, le-a continuat în București, însă fără să le termine. A lucrat ca șef de birou presă la Baia Mare, bibliotecară, secretar literar la Ansamblul „Brâulețul” din același oraș.

A debutat cu versuri în anul 1951 în „Iașul nou”. A colaborat la publicații precum: „Contemporanul”, „Ex Ponto”, „Iașul literar”, „Luceafărul”, „România literară”, „Steaua”, „Tânărul scriitor”, „Tomis”, „Constanța” etc.

Lucrări publicate: *Joc de umbre* (versuri, colecția „Tomis”, Constanța, 1968); *Transparentul copac* (versuri, București, Editura Eminescu, 1977); *Cărticica de la mare* (versuri, București, Editura Ion Creangă, 1984); *O poveste din acvariu* (versuri, București, Editura Ion Creangă, 1987); *Ce noroc pe capul meu* (versuri, Constanța,

Editura Europolis, 1993); *Timpul dintre cuvinte* (versuri, Constanța, Editura Europolis, 1998); *Anul nou într-o poveste* (Poem pentru copii, Constanța, Editura Ex Ponto, 1998); *Flash în ochi* (epigrame și caricaturi, Constanța, Editura Europolis, 1999, în colaborare cu graficianul Leonte Năstase); *Joacă-te cu mine, mare!* (versuri pentru copii ilustrate de autoare, Constanța, Ex Ponto, 2002); *O șepcuță cu buline* (Ex Ponto, Constanța, 2007); *Să-ți rămână dragostea!* (florilegiu poetic, Ex Ponto, Constanța, 2007); *Ipostazele iubirii* (versuri, Constanța, Ex Ponto, 2014).

A obținut o serie de premii literare și distincții: Premiul I pe țară pentru poezie (1967); Premiul I pentru dramaturgie (1979); Premiul I pe țară pentru cartea *O poveste din acvariu* (1987); Premiul pentru literatură adresată copiilor al Filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor din România și Premiul Editurii Ex Ponto în anul 2005.

A fost membră a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Dobrogea, din anul 1995 și membră a Clubului Umoriștilor Constanțeni „Prăvălia cu umor”.

„Există în tot ceea ce scrie Sanda Ghinea o predispoziție pentru metaforele pline de sevă și culoare și un rafinament în șlefuirea lor, dându-le astfel mai multă densitate și suptete. Poemele primelor cărți, în marea lor majoritate, sunt poeme de dragoste (...) Încărcată de sensuri, cu rădăcinile trăgându-și apa vie din straturile profunde ale

folclorului de sorginte moldovenească, poezia pe care o scrie se impune ca un teritoriu liric, luminos și insolit.” (Ovidiu Dunăreanu, „Dobrogea nouă”, 1985)

Valentina Teclici

Poetă, prozatoare, traducătoare, editor, doctor în sociologie, Valentina Teclici s-a născut la 21 ianuarie 1952 în satul Brădicești, comuna Dolhești din județul Iași.

S-a stabilit, apoi, cu familia în Huși unde a urmat cursurile școlii primare, gimnaziale și cursurile liceale. Din acea perioadă i-au rămas imprimare în memorie și în suflet amintiri foarte frumoase despre străzile cu tei și castani, despre colegi, profesori, oameni de cultură (Mihai Cărbăușu, Hera Steinberg, Ion Al. Angheluș, Emil Pascal, Avram Tudose...), cât și prietenii care au devenit foarte trainice de-a lungul anilor, cum ar fi aceea cu Ana Anton.

A urmat Facultatea de Istorie și Filosofie, secția Filosofie, fără frecvență, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și a beneficiat de cursurile scrise ale unor renumiți profesori, cum ar fi Ernest Stere, Vasile Pavelcu, Stela Teodorescu, Titus Raveica, Petru Ioan, Adrian Neculau, Radu Negru, Tudor Ghiddeanu. De la începutul facultății datează și frumoasa și trainica prietenie a Valentinei Teclici cu scriitoarea Vasilica Grigoraș.

După absolvirea facultății, a predat istorie la Liceul de muzică din Galați și științe sociale la Liceul de Construcții din Galați, unde a fost colegă cu Petru Iamandi, profesor de engleză, devenit mai târziu și un renumit traducător.

A lucrat timp de 10 ani pe un post de bibliotecar la Biblioteca UJCM Galați, unde satisfacțiile profesionale au fost pe măsura entuziasmului și dragostei sale pentru carte, scriitori și cititori. De asemenea, a lucrat ca redactor de carte la Editura „Porto-Franco”, a redactat revista pentru copii „Liliput” și a fost ziarist la cotidianul „Actiunea”.

În anul 1993 s-a mutat în București unde a lucrat la săptămânalul „Expres” și la revista „Femeia”. Alte publicații la care colaborează sunt: „Azi”, „Capitalul”, „România literară”, „Cronica”, „Luceafărul”, „Comentar”, „Pagini dunărene”, „Vremea nouă”, „Viața liberă”, „Porto-Franco”, „Liliput”, „Confluente literare” (din Sydney-București), „Logos și Agape”, „Melidonium”, „Onyx”,

„Armonii culturale”, „Pro Saeculum”, „Așii Români”, „Prodiaspora”, „Starpress”, „Observatorul”, „Armonia” (Saltim Media), „Totpal’s Daily News”, „Meridianul Cultural Românesc”, „Litera”, „A fine line” (revista NZPS), „Vines” (Hawke’s Bay, NZ), „Eucalypt” (Australia), „Republica”, „Tinerama” etc.

În capitală a obținut titlul de doctor în sociologie. În anul 1995 a participat la examenul de selecție pentru tezele de doctorat cu o temă despre copiii străzii. A fost admisă, coordonatorul lucrării mele fiind academicianul Cătălin Zamfir. Tot în 1995 a aplicat pentru o bursă SOROS, care a fost aprobată pentru o perioadă de doi ani și care i-a permis să facă o cercetare comparativă pe problema copiilor străzii în România, Cehia, Germania și Franța. La sfârșitul cercetării, în 1998, a publicat cartea *Vina de a fi copil al străzii*, la editura „Oscar Print” din București, unde a lucrat inițial ca redactor, apoi ca redactor-șef până la plecarea în Noua Zeelandă și unde s-a împrietenit cu Angelica Moldovan, directorul de atunci și de acum al editurii.

Din anul 2002, Valentina Teclici trăiește în Noua Zeelandă.

Este membră a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala București, Secția pentru copii și tineret (din 1993) și a New Zealand Poetry Society (NZPS) din 2013. Este membră activă a cnaclului Hawkes Bay Live

Poets’ Society din octombrie 2013, cât și a cnaclului Napier Life Poets din 2017.

În 2016 a înființat împreună cu soțul său, Robert Anderson, editura Scripta Manent. A editat și publicat zece cărți, printre care cele două volume de antologie bilingvă - *Ochi în ochi cu luna – Looking the moon in the eye* (tanka si pentastihuri), semnată de Vasilica Grigoraș și tradusă în engleză de Alina Lavinia Grigoraș, *Cu timpul de mână* (poezie), autor Dorina Carp Nenici, cartea trilingvă de poezii pentru copii a Anei Anton *Cățelusul meu Bijou - Mon Toutou s’appelle Bijou - My Puppy Bijou* tradusă în franceză de regretatul Constantin Frosin și în engleză de Valentina Teclici.

A publicat 17 volume: lucrări de sociologie, versuri și povestiri pentru copii, poezie, unele fiind traduse în franceză, engleză și te reo (maoră), între care volumul bilingv *De la imposibil la posibil – From Impossibil to Possible* (2013) și antologiile de poezie *Poetical Bridges – Poduri Lirice* (primul volum, Napier, Editura Scripta Manent, 2016; al doilea, Iași, PIM, 2018).

Dorina Stoica

S-a născut la 14 martie 1952 la Răchitoasa, Bacău. Este membră a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Bacău, din noiembrie 2020.

În anul 1970 a debutat în revista Liceului „Gheorghe Roșca Codreanu” – „Debuturi și tradiții”, iar editorial, în 2008 cu volumul *De la poezie la rugăciune*, Editura Sfera Bârlad.

Publică poezie, proză, eseuri, articole în multe reviste de spiritualitate și literare tipărite, online, iar la unele este colaborator extern. Amintim: „Poezia” de la Iași, „Convorbiri literare”, „Literatura de azi”, „Fereastra”, „Hyperion”, Ziarul „Lumina” și „Lumina Literară și artistică” al Patriarhiei Române, „Vatra Veche”, „Plumb”, Spații culturale”, „Leviathan”, „Academia Bârlădeană”, „Milesciana”, „Păstorul Tutovei”, „Baaadul literar”, „Orizontul bucuriei”, „Cuvântul adevărului, Canada”, „Cetatea lui Bucur”, „Cadran Cultural”, „Meridianul Cultural Românesc”, „Rotonda Valahă”, „Sintagme literare”, „Dacia eternă”, „Constelații

diamantine”, „Medilionum”, „Apollon”, „Apollon junior”, „Arheu”, „Zeit”, „Regatul cuvântului”, „Cafeneaua Băniei”, „Nomen Artis”, „Confluente literare”, „eCreator” și „Prietenii literare”, „Dor de Dor”, „Bucureștiul literar și artistic”, „Viața noastră”, „Potirul Poganei”, în multe reviste școlare cu poezie religioasă și articole, precum și în multe alte reviste online din țară și diaporă.

Este redactor al revistei trimestriale parohiale „Potirul Poganei” (din 2018 - 2020), inițiator și redactor al publicației „Foaie de Cenuclu” a Cenuclului „Mihai Eminescu” Bârlad.

Este prezentă în peste 40 antologii de poezie și proză contemporană (unele bilingve) și cărți tematice cu poezie, proză, eseuri și articole. A semnat prefete la cărți de poezie ale unor debutanți (Camelia Cristea, Corina Zupcău, Dorina Vârlan, Ioan Pocovnicu, Emilia Amariei). Are poezii traduse în limbile engleză, franceză și italiană incluse în antologii bilingve. Câteva poezii (cu predilecție religioase) au fost puse pe muzică. Este inclusă în dicționarul *Personalități băcăoane*, vol. 8, pag. 246-252, 2020.

A publicat *De la poezie la rugăciune* (2008) (*reeditată și adăugită în 2010-poezie religioasă), *Daruri* (2009), *Raiul în care am fost* (2011), *Izvorul îndepărtat* (2011), *Bietul om sub vremi* (2012), *De Florii în Țara lui Iisus* (2013), *Când nu Te iubeam* (2014), *Ochiul curat*, (grafică Mihai Catrună, 2015),

Pâinea lui Bragi (2016), *Lumina din cuvinte* (2017), *Timpul ce îmbătrânește în mine* (2018), *Zbor cu aripi de lut* (2020), *Sentimente sub formă de acatist* (2021).

Este membră a Academiei Bârlădene (din 2013) și a Societății Culturale Apollon (din 2019), a activat în cenaclul „Qpoem” (din 2015) al poetului și editorului Călin Vlase, Cenaclul la distanță al scriitorului Ion N. Oprea, Cenaclul „Mihai Eminescu” și Cenaclul „Alexandru Vlahuță” din Bârlad. A făcut parte din Cenaclul „Lira21” al poetei Cristina Ștefan, Cercul poezilor de la Cluj. Administrează pagina de facebook *Dorina Stoica autor*, precum și blogul <http://dorinastoica.blogspot.ro/>

Daniel Dragomirescu

Prozator, publicist, critic literar, traducător, membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 2006. S-a născut la 12 aprilie 1952 în comuna Vărăști, județul Giurgiu.

După școala generală urmată în comuna natală, a frecventat cursurile Liceului Teoretic din comuna Olteni, județul Teleorman. A urmat o Școală Postliceală de Stenodactilografie și Comerț Exterior din București și a lucrat ca stenodactilograf la Institutul de Lingvistică din București. Este licențiat al Facultății de Filologie a Universității din București. Din anul 1983 a lucrat ca profesor de Limba și literatura română la o școală din satul Horia, aflată în Bărăgan, apoi ca bibliotecar la Școala nr. 7 „Constantin Moțaș” din Vaslui. După 1989 a fost profesor la Grupul Școlar Industrial „Ștefan Procopiu” de unde s-a transferat la Liceul Teoretic „Emil Racoviță” din Vaslui.

A debutat cu poezie în anul 1971 în ziarul „Teleormanul” din Alexandria, iar în proză, în anul 2001 cu povestirea *Corabia lui Noe* în ziarul „Părerii tutovene” din Bârlad. Colaborează la publicații precum: „Baaadul literar”, „Convorbiri literare”, „Memoria”, „Nord literar”, „Obiectiv” de Vaslui, „Revista 22”, „România literară” și altele. Este redactor-șef al revistei „Orizont literar contemporan” și coordonator al colecției de cărți interculturale bilingve „Bibliotheca Universalis”.

A publicat *Cel din urmă rapsod și alte povestiri* (2002), *Liviu Rebreanu. Romancierul și lumea sa* (2002), *Nimic nou după Cortina de Fier* (2003, roman), *Deșertul roșu* (2004, roman), *Zodia secerii* (2007, roman), *Cronica Teodoreștilor* (2008,

roman), *Orizonturi interculturale* (2012, eseuri), *Sfârșitul unei dictaturi* (2015, publicistică), *Întâlnirea cu Cerberul* (2016, povestiri), *Dicționar intercultural* (2017).

A obținut o nominalizare la Premiul pentru Proză al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Iași în 2009 pentru romanul *Cronica Teodoreștilor*, Premiul pentru proză al revistei „Nord literar” de la Baia Mare în 2016.

Prezențe în antologii și dicționare: *Prozatori și esești*, Geo Vasile, București, EuroPress, 2008; *Universul cultural și literar vashlian: Dicționar*, Ioan Baban, Iași, PIM, 2008; *1500 scriitori români*, Boris Crăciun, Iași, Porțile Orientului, 2010.

Daniela Oatu

S-a născut la 16 aprilie în localitatea Lupeni din județul Hunedoara. Este absolventă a Facultății de Filologie din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași.

Colaborează cu eseuri și poezii la diverse publicații: „Academia Bârlădeană”, „Algoritm literar”, „Arheu”, „Ateneu”, „Baaadul literar”, „Confluente literare”, „Convorbiri literare”, „Cronica”, „Expres cultural”, „Luceafărul”, „Memoria slovelor”, „Neuma”, „Oglinda literară”, „OltArt”, „Onyx”, „Poezia”, „Ramuri”, „Tomis” ș.a.

A fost distinsă cu numeroase premii la concursuri literare: Premiul pentru debut pentru volumul de poezie *Eternitate fragilă* – Salonul de carte Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, Ediția a XV-a (2003); Premiul al II-lea la Festivalul Internațional de poezie, proză scurtă și dramaturgie „Memoria slovelor”, Râmnicu Vâlcea (2016); Premiul I la Festivalul Internațional de poezie religioasă „Credo”, Târgu-Mureș; Premiul special „Mihai Eminescu” la Concursul Național de poezie „Radu Cârnecki”, București; Premiul I pentru volumul *Fantasmele Versului Rău* – Festivalul Internațional de Creație „Vrancea literară” (2018); Premiul Editurii 24:ORE pentru volumul de versuri *Jumătate amurg* – Zilele Recoltei Editoriale Iași (2020) ș.a.

Din anul 2020 este membră a Uniunii Scriitorilor din România.

În prezent este profesoară de limba și literatura română la Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” din Vaslui.

A publicat *Eternitate fragilă* (versuri, 2003); *Un senior al spiritului* - Vladimir Streinu (eseu critic, în colaborare cu Teodor

Pracsiu, 2010); *Ochiul de veghe* (publicistică, în colaborare cu Teodor Pracsiu, 2015); *Fantasmale Versului Rău* (versuri, 2017); *Confesiuni de catifea* (critică și istorie literară, 2019); *Anotimpurile Himerei* (versuri, 2019); *O epocă, un critic, un destin* (critică și istorie literară, 2020); *Fata de rouă* (versuri, 2020); *Jumătate amurg* (versuri, 2020); *Înger în derivă* (versuri, 2021).

Leonard Ciureanu

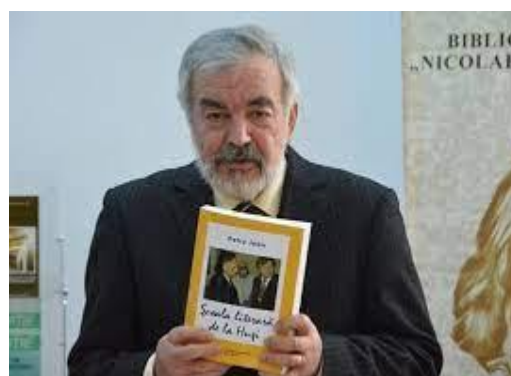
Poet, membru al Uniunii Scriitorilor din România. S-a născut pe 20 aprilie 1962 în satul Știoborâni, comuna Solești, județul Vaslui. A absolvit cursurile Liceului „Ion Micu” Vaslui.

A debutat publicistic în perioada studiilor liceale la revista „Limba și literatura română pentru elevi”, 1981.

A colaborat la mai multe publicații: „Gazeta de Est”, „Luceafărul”, „Etnos”, „Est”, „Cronica”, „Convorbiri literare”, „Orizonturi”, „Elanul”, „Soleștii Elenei Cuza”, „Adevărul”, „Obiectiv”, „Oferta”, „Vremea Nouă” ș.a.

A fost membru activ al mai multor cenacluri literare din Vaslui. A publicat *La marginea nopții*, 2000; *Exerciții de ardere*, 2001; *Vasul de santal*, 2006; *Grădinile sufletului auster*, 2005; *Rana absenței*, 2006; *Otrava singurătății*, 2006; *Cenușa iubirii*, 2007; *Momentul de nebunie și lumină*, 2009; *Între infern și paradis*, 2016; *Mi-e inima o floare albastră*, 2018.

Este prezent în antologii precum: *Florilegiu poetic vasluian* (din colecțiile Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui și ale bibliotecilor municipale „Stroe Belloescu” Bârlad și „Mihail Ralea” Huși). coord. Liliana Moga, Bârlad, Sfera, 2015, pp. 183-187; *Univers cultural și literar vasluian* (dicționar), Ioan Baban. Iași, PIM, 2008, p. 119; *Voci lirice vasluiene*. Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui, Iași, PIM, 2006, pp. 74-80.

Petru Ioan

S-a născut la 26 aprilie 1947 în Huși, județul Vaslui. Filosof, bibliograf, scriitor,

semiotician, Petru Ioan a absolvit Filosofia în anul 1970 la Universitatea „Al. Ioan Cuza” Iași. Din anul 1975 este doctor în filosofie (specialitatea Logică) sub coordonarea profesorului doctor emerit Petre Botezatu. A parcurs toate etapele ierarhiei didactice: lector în 1977, iar din 1990, profesor titular la catedra de Logică și Filosofie Sistematică din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași.

În perioada 1990-1992 a fost decan al Facultății de Filosofie, iar din anul 1992 până în anul 2000 a funcționat ca șef al Catedrei de Logică și semiologie.

În anul 1997 a avut un rol important în înființarea Fundației Internaționale „Ștefan Lupașcu” pentru știință și cultură sub auspiciile căreia a început să funcționeze din anul 1998 Institutul de Studii Europene „Ștefan Lupașcu”.

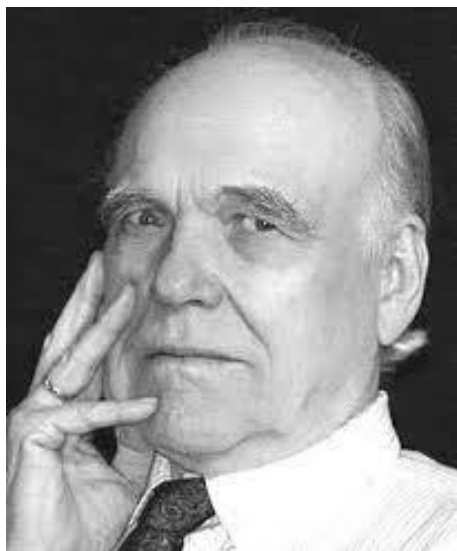
Din 1998 este membru al Centrului Internațional de Cercetări și Studii Transdisciplinare, cu sediul la Paris.

A publicat *Axiomatica: un studiu morfologic* (1980); *Logică adevăr formal și relevanță interpretativă* (1988); *Logică și filosofie* (1996); *Ștefan Lupașcu și cele trei logici ale sale* (2000); *Modelul hexadic în politologie* (2002); *Resemnificări*, (vol. I, 2004; vol. II, 2005); *Introducere în patologie* (2008); *Rădăcini transfrontaliere ale normanzilor Erica și Dimitri. Album de familie* (2009); *Coordonate ale filosofiei ieșene pe parcursul a trei jubilee* (2010);

Contribuții logo-paideice, sub semnul unei aniversări (2011); *Avataruri ale unei noi paradigme. Educație și creație în perspectiva logicii de tip „situațional”* (2010); *Cartea junglei de cuvinte tot mai bune de ținut minte: o micro perspectivă în logica infantilă și biologia distractivă* (2012); *Cartea junglei de cuvinte compuse în discuție repuse: de la biocenoză la metempsihoză* (2012); *Cartea junglei de cuvinte cu personalitate, în nume comune transmutate: de la topografie și prosopografie, spre generala lexicologie* (2012); *Cartea junglei de cuvinte fără-de personalitate, în nume proprii transmutate: de la lexic și biografie spre onomastică și presopografie* (2014); *Înțelesuri ale numelor de filosofi* (2015); *Theodor Codreanu sau izbînda criticii totale* (2015); *Avataruri ale liceului ca instituție apolinică* (2016); *Liceul „Cuza-Vodă” din Huși: consemnări în prag de centenar* (2018); *Școala literară de la Huși* (2018); *Școala literară de la Huși și din împrejurimile fâlcene. Album prosopografic* (2019); *Comuna „Dimitrie Cantemir”: itinerary prosopografic* (2019).

Petru Ioan a obținut premii și distincții precum: Premiul „Vasile Conta” al Academiei Române (1987); Premiul Salonului Național de Carte organizat de Biblioteca „Gheorghe Asachi” Iași (2000).

În anul 2018 i s-a conferit titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău.

Ștefan Boboc-Pungeșteanu

S-a născut la 14 mai 1932 la Pungești, județul Vaslui.

Considerându-se autodidact, Ștefan Boboc-Pungeșteanu a reușit cu modestie și sensibilitate să-și statornicească locul său în universul literaturii vasluiene contemporane.

„Condeierul satiric”, după cum îl numește Teodor Pracsiu, s-a născut și și-a petrecut copilăria la sat, ilustrând definiția dată de Lucian Blaga că „veșnicia s-a născut la sat”, fiind legat de pământul și de oamenii din mijlocul cărora s-a remarcat. Este profund legat afectiv de localitatea sa natală, Pungești, prezentă constant în lucrările sale.

Și-a început activitatea literară destul de târziu, descoperindu-și latura artistică pe care o valorifică în scrierile sale umoristice și autobiografice.

Temele abordate de autor sunt diverse: iubirea de mamă, de patrie, valorile morale, istoria, politica.

Viața sa a fost presărată și cu o serie de evenimente majore prin care a trecut România: al doilea război mondial, seceta din 1946, violența colectivizării și toate celelalte drame ale satului românesc, răsfrânge asupra sa direct sau indirect. Ștefan Boboc-Pungeșteanu consideră că împlinirea sa în această existență este să pună pe hârtie tot ceea ce a trăit și a cunoscut.

A colaborat la publicații precum „Vremea nouă”, „Adevărul”, „Semnal” și „Meridianul de Vaslui”, „Ziarul de Iași”, „Booklook” (Iași), „Viața Buzăului”, „Țânțarul” ș.a.

Din anul 2003 figurează în câteva antologii umoristice: *Epigramiști ieșeni contemporani*, *Urmașii lui Cincinat*, *Anuarul epigramiștilor români*, *Stirpea lui Păstorel*, ș.a.

A publicat *Și bobocii zâmbesc* (2006), *Rădăcinile continuității* (2008), *Îmbobociri de toamnă* (2010), *Ștefaniade în sos picant* (2012), *Adevăruri mai puțin cunoscute* (2017).

Teodor Pracsiu îl consideră pe Ștefan Boboc-Pungeșteanu „un spirit alert, un ochi vigilent, așadar un veritabil om al cetății.”

Pavel Toma

S-a născut la 24 mai 1962 în Vaslui. A absolvit cursurile Facultății de Litere, specialitatea Limba și literatura română – limba și literatura franceză, din cadrul Universității „Al.I. Cuza” Iași. Este doctor în științe filologice, domeniul Biblică și literatură comparată, titlu obținut cu teza *Teme biblice în romanul secolului XX*, coordonator profesorul universitar Viorica S. Constantinescu.

În prezent este inspector școlar pentru management instituțional în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Vaslui, profesor de limba și literatura română la Liceul Tehnologic „Ion Mincu” Vaslui și președintele Cenaclului literar ProLITERA care funcționează în cadrul Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui.

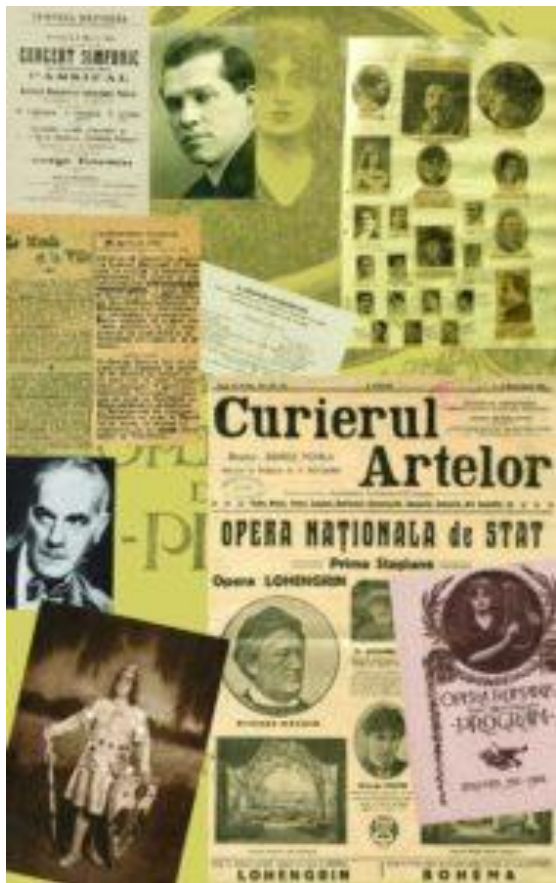
Din activitatea sa literară fac parte articole publicate în revistele „Meridianul Cultural Românesc”, „Bazaarul literar”, „Est” din Vaslui, „Asachiana”, „Poezia”, „Studii eminesciene”, revista de literatură comparată

ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași. Participă la simpozioane cu lucrări de specialitate, realizează recenzii ale unor volume publicate de scriitori vasluieni precum Nina Toma, Petru Grădinaru, Alina Tanasă, Daniela Oatu. Coordonează, de asemenea, revista „ProLITERA”.

A obținut o serie de premii ca semn de apreciere a muncii și activității sale: Premiul la Concursul Național de Literatură „Virgil Carăivan” (2019, 2020); Premiul Editurii Alfa pentru volumul *Radu Gyr* în cadrul Premierii Editurilor, Iași (2020).

A publicat *Dintre sute de catarge* (2004); *75 de teste de evaluare* (2010); *Limba și literatura română în 100 de teste* (2012); *Condamnarea la cerc – eseuri* (2014); *Recuperări biblice* (ed. a II-a, 2015); *Resurrecția poetului. Radu Gyr* (2020).

**Material realizat de
Anca-Elena CHELARU, bibliotecar,
Serviciul Informatizare,
Informare bibliografică,
Prelucrarea și completarea colecțiilor,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

Edgar Istratty – artistul cu timbru de bronz și mlădieri de catifea, fondator al Operei Române

„Dl. Istratty este un artist cu o voce caldă și cu o excelentă școală și, în plus, posedă într-un grad foarte dezvoltat două calități esențiale: inteligența și bunul gust”. Acestea sunt aprecierile lui George Enescu rostite în 1916 la scurt timp după debutul cântărețului de operă pe scena Teatrului National din București.

Dar până să ajungem acolo, să începem cu începutul. Întâi de toate să facem mențiunea că e vasluian de-al nostru, născut la 28 aprilie 1887, provenind dintr-o familie veche moldovenească, neam de boiernași (originari din ținuturile Neamțului) a cărei ascensiune începe în 1814. Așa se face că avem informații despre stolnicul (uneori paharnicul) Gavril Istrati conducând la 1821 mișcarea antigrecescă din nordul Moldovei, despre fiii acestuia Iancu-Meletie, episcop de Huși, și Neculai, fruntaș antiunionist din Moldova, propagator al culturii în lumea satelor. Neculai e bunicul lui Edgar Istratty, e fondatorul unei școli mixte la Rotopănești (14 km distanță de Fălticeni) unde câteva generații de băieți și fete au terminat cursul elementar devenind înalți funcționari pentru orașele Moldovei. E drept că centrul cultural a funcționat doar doi ani (1860, 1861), închizându-și porțile odată cu moartea creatorului lui, dar trebuie evidențiat cum, prin grija acestuia, aici se învăța carte, se studia muzică, se organizau spectacole de teatru cu și pentru țărani. S-a jucat aici „Cinel-cinel”, vodevilul lui Alecsandri, cânta și preda principii de muzică Pietro Mezzetti, fost elev al lui Rossini, membru al Filarmonicii din Bologna. Despre tatăl lui Edgar Istratty se știe că a fost un respectabil magistrat, iubitor de

literatură, calitatea de membru al Junimii demonstrând acest fapt. Mama descindea dintr-o familie de intelectuali, fratele acesteia, Jean, fiind procuror general la Curte, sever, obiectiv, drept în tot ceea ce judeca și hotăra. Sora mamei, Amalia cânta cu o oarecare pricepere la pian, casa răsună de sonatele lui Beethoven și parafrazele după Czerny sau Ceaikovski și nu cred că ar fi de mirare ca cele două distinse doamne să-și fi întreținut cu mici interpretări artistice muzicale numeroșii prieteni ce se adunau în mai toate verile la moșia de la Tatomirești (4 km față de Rebricea). Așadar, magistratură și muzică sădite adânc în conștiința copilului Edgar, nescăpând nici de una, nici de cealaltă!

Vârstele mici ale copilăriei s-au consumat în raiul de la moșia Tatomirești, înconjurat cu dragoste de rudele de toate gradele, unchi, mătuși, veri, verișoare și nenumărați argați. A fost asemeni tuturor copiilor de pe lumea aceasta, nici prea cuminte, nici prea neastâmpărat, dar mai mereu pus pe șotii căci amintirile sale ne dezvăluie un băiat alergând la iaz din urma lui moș Vasile, grija lui cea mai mare nefiind alta decât a șperia herghelia de peștișori momită cu te miri ce de undițele bătrânului pescar. Pe Moș Cucu nu-l necăjea căci tăcerea-i cu privire la năravul omului de a subtiliza mici cantități de vin din pivnița boierească era cumpărată cu albe-gălbioare-sărate-călduțe floricele de porumb. Mai mărișor crescând, părinții se vor îngriji ca Edgar să primească

aleasă educație așa încât, după moda vremii, lua lecții de limbă franceză la domiciliu. Fermecat de muzicalitatea graiului străin, dar și de metoda de predare, se va transforma la rândul său într-un mic pedagog căznindu-se să-l învețe franțuzește pe Vasile Huduba. Nu-i greu de imaginat *Marsilieza* solemn interpretată de bietul țăran, în fapt amestec de bolboroseală neinteligibilă, că ce altceva era franceza lui pitoresc stâlcită!

Anii de școală primară îi îndreaptă pașii în sălile Școlii de băieți nr. 2 din Vaslui. Pe cât de studios, pe atât de visător, întârziind mereu la ore căci trapul cailor de la trăsurile coloneilor în drum spre unitatea militară îl țineau locului până la deslușirea tempoului și a gravitației sunetului. Să fi fost „trobo-drop, trobo-drop” (căluș sprinten, tânăr și fălos) sau „tapi-tapi, tapi-tapi” (vreo mârtoagă obosită și bătrână)? Serbările de sfârșit de an școlar adunau în Grădina Mare clase de elevi de la toate școlile din oraș. Inedită și valoroasă din punct de vedere bibliografic este această amintire căci în foișorul grădinii (azi Parcul Copou, Vaslui) fanfara era dirijată de Goleșteanu, tatăl lui Stan Golestan, criticul muzical vasluian stabilit în Franța. (Iată aflat-am acum răspunsul la întrebarea ivită în articolul „Vasluianul Stan Golestan, apreciat compozitor și critic muzical al secolului XX”. Goleșteanu e numele românizat, purtat cu cinste de părintele său). Edgar Istratty, elevul de școală primară a fost premiant, coborând vară de vară agale pe Strada Mare (azi str. M.

Kogălniceanu) purtând ca pe adevărate trofee coronița într-o mână, în cealaltă pachetul de cărți primit răsplată pentru rezultatele bune la învățătură. Mama era foarte mândră de el, motiv pentru care „călca înțepat, de parcă luase ea premiul...”. Și gimnazistul s-a făcut remarcat printre școlarii Gimnaziului „Roman Vodă” din Roman, note bune a avut și în cursul superior al Liceului Internat „Costache Negruzzi” din Iași. Bătea toba în fanfara liceului, citea, mergea la teatru... Marele Calistrat Hogaș i-a fost profesor de latină și director, potrivirile neștiute ale destinului aducându-i împreună și în gimnaziu, și în liceu, interacționând fructuos în plan școlăresc.

Cine i-a descoperit timbrul de bascantabil? Elena Theodorini, soprană de talie internațională care, ascultând efluviile sonore ce veneau din fereastra deschisă a salonului conacului de la Tatomirești unde fusese invitată în vara anului 1906, avea să spună: „Aveți un glas remarcabil în familie. Dacă Edgar termină peste un an liceul să-l trimiteți la mine la Paris, să-i dau lecții de canto”. A ajuns Edgar Istratty în Franța, dar după ce a făcut un an de voluntariat în armata română și nu pentru a studia muzica, ci pentru a urma cursurile l'École de Droit de l'Université de Paris. Nu-și face glorie din brevetul obținut, licența în drept a luat-o în virtutea inerției, nu îl interesa nici diploma, nici cariera în magistratură. Dar era conștient că nu se putea altfel din moment ce se înscriesese la renumita

facultate din Sorbona, iar apoi nu voia să se împotrivească dorinței tatălui pe care îl iubea nespus.

Probabil abia prin 1910 sau poate 1911 reușește să-și lucreze vocea sub îndrumarea vestitei Theodorini, iar după plecarea acesteia în America (stabilindu-se la Buenos Aires), încearcă să-și șlefuiască modulațiile vocale călăuzit fiind de profesorul Charles Chevalier, Nuovina și Maurice Duvernoy. „Dacă lui Duvernoy îi datorez tehnica și știința cântului, lui Chevalier îi datorez stilul artei de a cânta”, avea să spună mai târziu Edgar Istratty. A studiat intens repertoriul wagnerian, fiind atras de imensele posibilități de exprimare artistică ce le oferea opera muzicală a marelui compozitor. Și-a adunat în repertoriul personal nu doar lieduri wagneriene, ci și compoziții purtând semnătura lui Bach, Beethoven, Duparc, Faure, Enescu, Berlioz, Mozart, Liszt. Debutul și l-a făcut în 1912 într-un concert la Trebeurden, elev și maestru cântând „Ballata del fischio” din Mefistofele de Boito acompaniați de Madelaine Chevalier (soția) și Jeanne Calas de la Opera Comică. A urmat o frumoasă serie de concerte la Nisa, alături de Maurice Renaud și de Felia Livine, a cântat „Idomedeo” de Mozart la Paris în sala „Théâtre des Arts” sub direcțiunea lui Jaques Rouché. La doar 25 de ani Parisul era al lui!

În țară a debutat în 1915, într-un spectacol concert organizat din inițiativa lui Enescu. Sub enesciana baghetă dirijorală se punea în scenă actul al III-lea din *Parsifal* a

lui Wagner, rolurile principale fiind acoperite de basul Edgar Istratty (Gurnemanz) alături de mult mai cunoscuții la vremea aceea baritonul Jean Athanasiu (Amfortas) și tenorul Romulus Vrabiescu (Parsifal). Sala Teatrului Național avea să răsunе plin și armonios, vocile cântăreților împletindu-se desăvârșit cu acordurile Orchestrei Instrucțiunilor Publice. Sutele de instrumente muzicale s-au acordat perfect sub mâna vrăjită a marelui Enescu ce indica cu precizie matematică nuanțele cele mai subtile ale interpretării. Concertul a avut un mare succes, ziarele au fremătat de știri elogiase, cronicile teatrale referindu-se atât la prestația orchestrei și a celor două coruri (corul Societății Muzicale Carmen, corul „Domnița Bălașa”), cât și la evoluția celor trei tineri cântăreți care „ne-au apărut ieri ca o splendidă făgăduială pentru o renaștere a Operei române”. Cotidianul „Universul” primea favorabil apariția tânărului nostru vasluian: „D-l Istratty merge cu pași siguri pe calea ilustrată de predecesorii săi, cu vocea sa de bas-cantabil, o voce plină, cu o școală excelentă și mai ales cu o distinsă muzicalitate. Prestanța cu care a cântat partea bătrânului Gurnemanz a fost emoționantă!”. În mii de tiraje, „Adevărul” spunea cititorilor săi despre vocea rotundă, mlădioasă, comunicativă a basului Istratty, despre dicția clară, frazarea elegantă cu maxim de intensitate sentimentală, cu minim de efort și efortare. Însă ziarele nu știau câte emoții avusese Edgar, cum în după-amiaza de 7

martie, încercând să se relaxeze, făcuse un zbor deasupra Cotrocenilor rugându-se fierbinte ca avionul să se prăbușească numai să scape de spaima concertului de a doua zi! Nu era ușor pentru nici un artist să cânte alături de personalități precum Enescu într-o sală plină ochi de public cu așteptări pe măsură, public în care la loc de cinste se afla familia regală. Se pare că aerul respirat la înălțime i-a făcut glasul mai curat, mai amplu căci a fost aplaudat minute în șir, jurnalele românești l-au lăudat. Ba, mai mult, publicul cere o nouă reprezentație, concertul fiind programat pentru 12 martie, reluându-se cu succes și în 10 aprilie. Anul 1915 a fost benefic pentru artistul nostru, luna septembrie găsim-l în componența Companiei de operă și operetă comică a lui Stănescu-Cerna, arătându-și talentul interpretativ în rolul Mefisto din opera *Faust*. În decembrie, „Adevărul” anunță închiderea stagiunii Teatrului Leon Popescu cu un spectacol grandios, preconizând o afluență enormă mai ales că „se va cânta *Faust* cu o distribuție excepțională, ca interpret cel mai tânăr bas al țării, Edgar Istratty”.

Au urmat multe alte concerte pe scena de la Ateneu, dar și pe alte scene bucureștene, asta până când este mobilizat căci războiul era tot mai aproape de granițele țării. În perioada 1916-1917 face parte din ansamblul înființat de Enescu, artiști, cântăreți, actori demobilizați evoluând în spectacole organizate fie la Teatrul Național din Iași, fie

în cele organizate în spatele liniei frontului cu scop de binefacere și alinare a suferințelor soldaților români. Cântă în onoarea aliaților francezi și a artei franceze, nu lipsește nici de la festivalul organizat în onoarea italienilor ori a englezilor. Presa surprinde aparițiile lui Istratty comentând favorabil jocul de scenă în care el are grijă la gesturi și la mimică „fiind tot atât de bun artist dramatic pe cât este de apreciat artist de operă”. Prestația lui atrage atenția în mod special în interpretarea lui Mefisto, un personaj satanic bine studiat, tocmai de aceea neavând nimic excesiv în abordare. Mefisto este creația care îl va clasa printre cei mai buni baritoni, fiind posesorul unei voci melodioase, emițând sunete cu îngrijire și justete, frazând elegant. Vocea sa de bas-cantabil putea ataca cu ușurință roluri de bas și de bariton, fiind singurul din țară în această categorie. Criticii muzicali scriau despre timbrul vocii sale fascinați: „un timbru de bronz cu mlădieri de catifea”, un glas căruia dacă nu vrei să-i găsești calități, nu i se poate afla niciodată nici un defect. Întinderea glasului său era de asemenea neobișnuită, de la „re de jos, grav, până la sol, sol diez, adică două octave și jumătate”. Cu aceste minunate capacități vocale, e lesne de înțeles de ce Enescu îl vedea doar pe el în rolul lui Oedip! „Nu văd la noi în țară alt interpret pentru Oedip decât pe Edgar Istratty” sunt cuvinte rostite nu doar prin prisma unei durabile prietenii, ci mai ales prin prisma bune cunoașteri și aprecieri artistice. De altfel,

trebuie menționat că, în concertele anuale de la Ateneul bucureștean (1916-1946), cei doi se reîntâlneau cu plăcere, unul la pian, vioară sau dirijând orchestre filarmonice, celălalt cântând cu o ușurință de invidiat, uneori fără pregătiri care să vizeze mici detalii scenice sau armonizarea vocii cu instrumentele muzicale.

În refugiul de la Iași s-a născut ideea de înființare a Operei Române, dar va deveni realitate abia după terminarea războiului și reluarea într-o oarecare normalitate a vieții cultural-artistice. Astfel, s-a înfăptuit și prima „Societate lirică română” în ziua de 22 septembrie 1919, din micul mănunchi de persoane care au luat asupra lor această sarcină imensă numărându-se și vasluianul nostru Edgar Istratty. Alături de alți 10 artiști, a semnat actul de constituire, adunându-se tot atunci un fond care s-a dovedit mai mult decât modest, insuficient a asigura cheltuieli de personal, local, orchestră, costume, angajări... Salvarea societății vine de la Regina Maria care va contribui cu o donație de 250000 de lei și o va lua sub patronajul său pentru scurt timp căci guvernul se va arata interesat de aceasta instituție culturală. Așa se face că, în stagiunea 1921-1922, Opera Națională (redenumită) a funcționat ca instituție de stat cu un buget special. Spectaculoase au fost stagiunile operei, Edgar Istratty fiind distribuit în *Aida*, *Carmen*, *Faust*, *Lohengrin*, *Samson și Dalila*, *Boema* având peste 50 de evoluții artistice în stagiunea 1921-1922, fiind distribuit în 32 de

roluri în stagiunea 1922-1923. Dar visul frumos durează numai până în 1924, an în care statul concesionează Opera română. Începe calvarul pentru majoritatea artiștilor fondatori, Edgar Istratty fiind „trecut în rezervă”, nevoit să accepte roluri mici dacă voia să-și întrețină familia. Dar și din acele roluri mici el a făcut personaje mari, cronicile teatrale sesizând cum în roluri secundare precum Nilakantha (*Lakme*) sau Colin (*Boema*) Edgar Istratty strălucește, ridicându-se deasupra „prozaismului spectacolului, ieșind din convenționalismul atmosferei” pentru că vocea sa e „sonoră, gravă, implacabilă” cu „accente profunde, gradație desăvârșită”. Însă erau atâtea roluri pe care și le dorea! Își cunoștea dorințele, era conștient de posibilitățile sale doar că nu avea sprijinul conducerii. Reușește după multe târguieli să obțină două roluri covârșitoare, interpretând Olandezul zburător (din *Vasul fantomă*) și Wotan (din *Walkiria*), neavând însă parte de repetițiile pregătitoare, căci „prieteni” așteptau cu nerăbdare un eșec colosal. I-a dezamăgit, primind nu un premiu, ci trei premii de creație pentru Wotan, *Olandezul zburător*, alte patru roluri din *Povestirile lui Hoffman*. În zadar directorul Operei Române hotărăște concedierea lui Istratty pe motiv că ... nu are voce!

Lăsat pe drumuri de o instituție la ale cărei înființare și funcționare contribuisese, se vede nevoit să părăsească țara. Cinci ani a tot fost plecat la Paris, Vichy, Monte Carlo,

Viena, Aix-les-Bains cântând în opere străine... A rezistat și a prins puteri conștient că avea valoare și „că asta era vina lui pentru care se săvârșea atâta nedreptate asupra” sa. Jurnalele franceze vuiau semnalând prezența unui artist excepțional, în fiecare evoluție oferind originale și interesante compoziții. Critica franceză saluta entuziasmată fiecare apariție pe scenele operelor pariziene și nu numai. „Mefisto, al d-lui Istratty, a fost remarcabil ca voce și joc. Am avut impresia că Diavolul acesta elegant, cu mișcări feline și ascuțite, se coboară din ceata nobilă a stăpânitorilor Infernului, nu din cea comună. Se vede că și în iad sunt deosebiri de caste! Vocea sa bine condusă denotă o școală minunată”, nota jurnalistul în „Journal de Vichy” în 1931. Ziarele românești informau publicul despre succesele lui Istratty, preluând articole elogiatoare din presa franceză, exprimându-și mereu „regretul de a nu fi putut păstra acasă la noi energii și talente ce sunt silite să-și caute aiurea valorificarea calităților lor”. Este, de altfel, o veche și adânc înrădăcinată tradiție autohtonă!

Cu tot succesul reputat în Franța, cu toate că avea semnate contracte, alege să se înapoiaze la București în 1934, cedând rugăminților ministrului Ion Petrovici care facilitează reprimirea în opera redevenită a statului. „Reintrarea acestui valoros cântăreț la Operă, cinstește pe dl. Perlea, directorul artistic al instituției, căruia i se datorește această hotărâre”, anunțau cu satisfacție

cotidienele bucureștene. Era un nou început, plin de speranța valorificării talentului său artistic. Este îndată distribuit în roluri din trei opere diferite, toate jucându-se în aceeași stagiune, ceea ce face ca seară de seară Edgar să urce pe scena Teatrului Național. „Mai în formă ca niciodată, foarte bine pregătit, cu un joc de scenă adecvat, dezvăluind un glas timbrat și egal în registre”, spuneau despre el jurnalele naționale. Era același ca și altădată! Niciun amănunt nu-i scăpa dintr-un rol, fiecare gest, fiecare cuvânt cântat erau așa cum trebuia! Împrumuta personajului din propria-i personalitate, care se mlădia, se forma după aceea a personajului interpretat. Contopire magică dintre real și imaginar, artistul punându-și amprenta asupra personajului creat, personajul influențând mai apoi artistul. Poate părea ciudat cum a putut realiza prin aceasta metodă personajele sale, dar trebuie să acceptăm că aceasta este adevărata artă. Și a face artă însemna pentru Istratty ani îndelungați de muncă, de neplăceri, de descurajare, însemna muncă, inteligență, voință, cultură, lecturi, meditații. Ce mai înțelegea Edgar Istratty prin artă? Sacrificiu, abdicare completă a ființei reale pentru a putea să se ridice până la conceperea și realizarea unui Parsifal, Hans Sachs, Wotan, Mefisto... Pentru artistul liric Edgar Istratty, o comparație, o observație a unui mic detaliu puteau fi de folos, așa că studiul personajelor lui se prelungea firesc în viața reală, cotidiană, orice trecător cu manifestările

sale emoționale sau sociale spontane, neregizate intrând în zona sa de interes artistic. Rolurile și le construia acasă, aici le gândea, le imagina și se imagina în ele...

În 18 aprilie 1934, „Ilustrațiunea română” publica impresiile lui Markovsky, profesor la Conservatorul din Viena, prim director de scenă al Operei vieneze ce asistase la concertul extraordinar al quartetului vocal Universul. Format din cântăreții fruntași, din elementele de elită ale Operei Române, quartetul oferise un prim concert la sala Ateneului, stârnind sincera lui admirație pentru felul desăvârșit al interpretării de adevărată și înaltă clasă artistică. Iată ce spunea Markovsky: „Nu mi-a fost dat până acum să întâlnesc un quartet vocal a cărui frumusețe sonoră și interpretativă să-mi fi impus în așa grad, cu atât mai mult cu cât îmi este cunoscut, domniile voastre nu v-ați manifestat până acum decât în domeniul solistic și știind mai ales că e necesară o nespusă stăpânire de sine, pentru a coordona niște voci mari, în cadrul discret cerut de un quartet vocal. Trebuie să mărturisesc sincer că mi-a fost dat să constat că ați reușit pe deplin. Sunt sigur că arta dvs. va ști să se impună oriunde și oricărei cerințe, oricât de pretențioase”. Cele patru voci erau ale lui Șerban Tassian, Alex Lupescu, Emil Marinescu și, bineînțeles, Edgar Istratty. De altfel, artistul nostru se făcuse remarcant și prin interpretarea de lieduri, considerându-le adevărate roluri dintr-o operă încheată.

Dramatismul profund, emoția lăuntrică, expresia adâncii tristeți, multitudine de alte trăiri omenești, el reușea să le transmită prin cânt, mimică, joc scenic cu o intensă participare afectivă și cu o forță de comunicare ieșită din comun. Toate acestea dezvoltându-se un Edgar Istratty, veritabil maestru al interpretării liedului. Dicțiunea perfectă, trăirea dramatică, întinderea excepțională a glasului său pe două octave și jumătate au făcut din el un clasic al interpretării vocale, un artist care impresiona prin artă sa interpretativă.

Știri despre talentatul bas-cantabil Edgar Istratty regăsim și în anii următori, ce-i drept din ce în ce mai rar, după frecvența cu care primește și pune în scenă roluri din opere sau operete. Din nefericire, nu luase în calcul că același director îl concediasse în 1929, purtându-i ranchiună pentru cine știe ce... Iată că traseul artistic întâmpina aceleași piedici, același om din trecut hotărăște prin puterea funcției sale că Istratty este un artist de categoria a patra, ce trebuie să-și aștepte rândul de a intra în scenă în urma celor 18 cântăreți ai operei. Poate pentru a ieși din acest con de umbră își îndreaptă atenția către Opera din Odesa, dovadă grăitoare în acest sens fiind cererea adresată guvernatorului Transnistriei Gheorghe Alexianu, purtând data de 29 septembrie 1942. Textul este redactat conform normelor standard, artistul liric rugând a i se „încuviința venirea la Odesa, (...) într-un număr de patru spectacole cu

operele *Faust*, *Carmen*, *Tosca* și *Lakme* în scop de propagandă artistică”. Nu știm dacă a fost expediată, dar tind să cred că a fost doar o tentativă nefinalizată de evadare din spațiul românesc în care nu i se permitea să se dezvolte și să crească din punct de vedere artistic căci nu avem cunoștință ca până în octombrie să fi susținut măcar unul din spectacolele propuse. Mă impresionează cuvintele lui Edgar Istratty, mărturisire făcută soției sale care i-a adunat gândurile în pagini de carte: „Dacă nu am greșit eu, au greșit alții față de mine, cei mai mulți cu răutate și invidie, căci în lungul vieții mele, am stat în calea multora și a trebuit să mă apăr ca să nu fiu doborât. Am făcut-o cu un dispreț care i-a îndârjit și mai mult, de aceea a trebuit să lupt tot timpul. Nu am obosit, dar mi-a rămas senzația unui gol, unui <<la ce bun>> definitiv și pustiu...”.

Reținem că în 1938 este ales artist pe viață la Opera Română, că în 1943 vocea sa a fost imprimată pe discuri, iar în 1958 face prima imprimare pe banda de magnetofon, însă numărul exemplarelor înregistrate este foarte mic, atât permițând tehnica anilor de început a acestor modalități de multiplicare a culturii. La opera din Vichy a cântat în fața lui Churchill, iar la opera din Viena a filmat la casa „Wien-Film” o secvență de câteva sute de metri. A cântat la Radio, cotidianul „Adevărul” din 27 noiembrie 1935 invitând ascultătorii să participe de acasă la Concertele orchestrei Radio, într-un festival Wagner cu

basul Edgar Istratty. A slujit Opera Română peste 41 de ani, pentru calitățile sale interpretative statul recompensându-l cu titlul de „artist emerit”. A rămas în sfera profesională nu doar concertând, ci a creat, a fondat primul sindicat al artiștilor dramatici și lirici din țară, a fost membru aderent al Societății compozitorilor din România. Subliniem că a avut preocupări de traducător, existând ascunsă în colecții particulare traducerea în versuri a piesei *Britannicus* de Racine. În prefața volumului mărturisea că imboldul de a trăi cât mai aproape de frumos, dar și încrederea pe care o avea că își cunoaște limba maternă l-au îndemnat să porceadă la o anevoioasă muncă, dorindu-și să poată demonstra că limba noastră este bogată, limpede, minunată, că în ea se află „posibilitățile de interpretare mai cu seamă a clasicilor străini”. Versuri precum „Iată cornul plin de jale/ Sună dulce, sună greu” au rezonanță eminesciană, traducerea având această muzicalitate aparte căci în viziunea lui Istratty nimeni și nimic nu poate fi mai presus de limba literară creată de Eminescu. A fost critic muzical, a fost colaborator al revistei „Muzica” cu ample articole despre artă muzicală, teorie muzicală, a scris frumos despre Enescu și Hogaș, dar și multe alte pagini delicate, pline de înțelepciune, vădind sensibilitate în alegerea, asocierea cuvintelor menite să redea cât mai fidel amintiri prețioase. Ultimul concert îl va susține la Ateneu în noiembrie 1956 cântând din Bach,

Haendel și Cezar Frank, un concert greu, de o mare ținută estetică. La cei 69 de ani ai săi, vocea îi era la fel de curată, caldă, timbrată ca în anii în care cucerise Parisul, Bucureștiul, publicul meloman cu tot cortegiul de admiratori și critici. A cântat publicului său pentru ultima dată, într-o atitudine elegantă, distinsă, creând senzația că era singur în fața cerului infinit. A iubit scena, viața lui avea sens în lumina reflectoarelor imaginând și interpretând zeci de personaje. S-a stins în iarna anului 1967, în 21 decembrie fiind chemat în corul îngerilor, întregind ceata cântăreților din rai....

**Mihaela OCHIANU, bibliotecar,
Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

(Mulțumiri Bibliotecii Județene „Costache Sturdza” Bacău pentru ajutorul acordat în elaborarea acestui material prin punerea la dispoziție a unor documente din colecțiile sale)

Bibliografie:

Istratty, Ella. *De vorbă cu Edgar Istratty* (Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.S.R., București, 1969);
Ravaru, Dan. *Cartea Puieștilor* (1999);
Nicola, Traian. *Valori spirituale vasluiene* (Muzeul de Istorie Ștefan cel Mare, Vaslui, 2001);
Massoff, Ioan. *Teatrul românesc* (Minerva, București, 1974);
Bratin, Jack. *Calendarul muzicii universale* (Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.S.România, București, 1966); „Revista Fundațiilor Regale” (nr. 6/1934); „Transilvania” (Nr. 9/1922); „Biblioteca Digitală a Bucureștilor”.

Anton Holban

(10 februarie 1902 - 15 ianuarie 1937)

Prozator, eseist, membru al Societății Scriitorilor Români, s-a născut la 10 februarie 1902 în Huși și a murit la 15 ianuarie 1937 în București. Fiul lui Gh. Holban, ofițer, și al Antoanetei (n. Lovinescu). Nepot al lui E. Lovinescu.

A urmat cursurile școlii primare „Al. I. Cuza” din Fălticeni (1909-1913), Gimnaziul „Alecui Donici” și Liceul „Unirea” din același oraș (ultimele două clase la „Matei Basarab” din București; examenul de absolvire în 1921). A urmat studii de franceză la Universitatea din București, Facultatea de Filosofie și Litere (1921-1925) și studii la Sorbona (1926- 1928) în vederea unei teze de doctorat despre Barbey d'Aurevilly, proiect nerealizat.

A devenit profesor de franceză la Galați (1928-1932) și la București (din 1932).

A debutat în anul 1924 la revista lui Liviu Rebreanu, „Mișcarea literară”. A desfășurat o bogată activitate publicistică (eseuri, recenzii, cronici literare, muzicale, plastice, note de călătorie etc.) la „Sburătorul”, „Viața literară”, „Rampa”, „Vremea”, „Azi”, „Critica” (apoi „Critica actualității”), „România literară” etc.

În 1926 a fost membru în comitetul de redacție al revistei „Sburătorul”.

Debutul editorial a avut loc în anul 1929 cu *Romanul lui Mirel* (fragmente din carte apar în „Gazeta literară”, cu o prezentare de E. Lovinescu).

A publicat *Romanul lui Mirel* (1929), *O moarte care nu dovedește nimic* (1931), *Parada dascălilor* (1932), *Halucinații* (1938), *Opere*, I–III, ed. îngrijită și studiu introductiv de Elena Beram (1970-1975), *Jocurile Daniei*, ed. îngrijită de N. Florescu (1971), *Bunica se pregătește să moară*, ed. îngrijită, pref. și tabel cronologic de Elena Beram (1971), *Nuvele*, antologie, postfață și bibliografie de Al. Călinescu (1976); *Pseudojurnal*, corespondență, acte, confesiuni, ed. îngrijită de Ileana Corbea și N. Florescu, pref. și note de N. Florescu, (1978), *Romane*, I-II, ed. îngrijită de Elena Beram și N. Florescu, antologie și repere istorico-literare alcătuite în redacție de Mihai Dascal, București, 1982; *Jocurile Daniei. O moarte care nu dovedește nimic. Ioana* (1985), *O*

moarte care nu dovedește nimic. Jocurile Daniei, postfață și bibliografie de M. Măngiulea (1987), *Opere*, I, ed. de Elena Beram, cronologia vieții și operei de Elena Beram și N. Florescu (1997), *Opere*, ed. îngrijită de Elena Beram, București, 2000.

A obținut o serie de premii și distincții: a fost laureat al Premiului Societății Scriitorilor Români în anul 1934; de asemenea, a obținut în anul 1934, cu piesa *Rătăcirii*, o mențiune la un concurs organizat de Societatea Autorilor Dramatici, iar în 1935, cu romanul *Ioana*, primește premiul de proză al Societății Scriitorilor Români.

Constantin Clisu

(14 octombrie 1931 – **11/12 februarie 2012**)

S-a născut la 14 octombrie 1931 în Bârlad. A trecut în neființă la 11/12 februarie 2012 în orașul Edmonton, provincia Alberta, Canada.

Și-a petrecut copilăria, până la vârsta de 12 ani, în județul Bacău, în satele Berești-Tazlău și Ardeoani, unde a urmat și cursurile școlii primare. Primii trei ani de Școala

Normală i-a urmat în Bacău (1942-1945), iar pe ceilalți cinci, la Școala Pedagogică din Bârlad (1945-1951).

A debutat literar la vârsta de 20 de ani în ziarul „Steagul Roșu” cu versuri. A inițiat și condus revista „Școala Bârlădeană”, timp de 5 ani, și revista literară „Coordonate bârlădene” cu o apariție de numai doi ani. De asemenea, a colaborat la următoarele reviste: „Cronica”, „România literară” de la Iași, „Tribuna învățământului” din București, „Cuvântul adevărului” din Edmonton, Canada. Conduce timp de 10 ani Cenaclul literar „Al. Vlahuță” din Bârlad, prima ședință a cenaclului având loc în octombrie 1970.

În luna mai 1974, a devenit membru al Academiei Universale „Guglielmo Marconi”, Scienze-Lettere-Arti Roma. De asemenea, în același an a primit un atestat de merit și a devenit membru al Centrului Cultural Artistic din Milano.

A contribuit la apariția plachetelor de versuri și proză, creații ale elevilor din școlile vasluiene: „Confesiuni” (Iași, 1967), „Pagini ieșene” (Iași, 1967), „Pământ iubit” (Vaslui, 1969).

În revista „Antologia poetică universală”, ce apărea la Atena, condusă de academicianul Sonia Olandezo, a colaborat la numerele din martie și aprilie 1970. A colaborat și la revista „Tempo sensibile”, din Novara, Italia, condusă de scriitorul Guido Grivis, fiind cooptat în calitate de corespondent al revistei pentru România.

Ajuns în Canada, prof. Constantin Clisu a îndeplinit funcția de redactor-șef la revista „Cuvântul adevărului”, revistă de spiritualitate ortodoxă și cultură românească editată de Biserica română ortodoxă din Edmonton; cu apariție trimestrială în limbile română și engleză pentru comunitățile românești și care are o largă răspândire în Canada, SUA, Australia și Europa. A continuat să publice romane, inspirate din realitățile sociale, pe multiple tonalități lirice. Ultima apariție a scriitorului bârlădean a fost *Miniaturi pentru buzunarul din stânga*, volum de panseuri apărut tot în 2009. A devenit membru al Asociației Scriitorilor Români din Canada și a primit titlul de Cetățean de onoare al Municipiului Bârlad (octombrie 2005).

A primit Premiul Organizației Naționale a Pionierilor pentru volumul de versuri pentru copii *Dorobanț, clanț*. A fost membru al Uniunii Scriitorilor. Ca o recunoaștere a valorii literare, Constantin Clisu a apărut în dicționarele dedicate personalităților bârlădene și vasluiene, dar și într-un important dicționar *Daybreak on the Land – The National library of Poetry*, editat în S.U.A. în anul 1997.

A publicat *Vine Moșul pe cărare*, (1983); *Dorobanț, Clanț* (1984); *Cocorul singuratic*, 1987; *Văluță descoperă lumea*, Editura Junimea, Iași, 1988; *Trandafiri în lumină*, Editura Ion Creangă, București, 1989; *Un strigăt în noapte*, Editura Casa Corpului Didactic, Vaslui, 1992; *Cu toate pădurile în*

brațe, Bârlad, 1995; *Făt-Frumos și spicul de grâu*, Editura Ion Creangă, București, 1997; *Mama nu e vinovată*, Editura Junimea, Iași, 1999; *Dincolo de poveste - Mituri și legende indiene culese de la tribul Cree din Alberta, Canada*, (culegere de folclor) Editura Sfera, Bârlad, 2002; *Bastardul*, Editura Sfera, 2002; *În calea vânturilor*—viața romanțată a generalului și diplomatului american de origine română George Pomuț, tipărit în Edmonton, Canada, 2005; *Restul... e tăcere*, Editura Junimea, Iași, 2005; *La marginea nopții*, Editura Pim, Iași, 2009.

Gheorghe Ivănescu

(2 noiembrie 1912 - 3 iunie 1987)

Lingvist român, membru corespondent al Academiei Române (3 februarie 1956), s-a născut la 2 noiembrie 1912 în Vutcani, județul Vaslui și a trecut în neființă la 3 iunie 1987 în Iași.

A urmat studiile la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași (1933), continuate la École Pratique des Hautes

Études din Paris (1934-1935) și la Școala Română din Roma (1935 – 1937).

A funcționat ca asistent (1935–1945), profesor suplinitor (1945–1948), apoi ca profesor titular (1948-1952) la Catedra de Limba Română a Universității „Al. I. Cuza” din Iași și ca cercetător științific la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară din Iași (1952–1955).

A devenit doctor în filologie cu o teză despre *Problemele capitale ale limbii române literare*. Primele studii de lingvistică au fost publicate în „Buletinul Institutului de Filologie Română <<Al. Philippide>>”, reunite apoi în lucrarea *Lingvistică generală și românească* (1983).

A fost numit profesor de lingvistică romanică și general la Universitatea din Timișoara (1962–1969); director al Sectorului de Lingvistică din cadrul Bazei de Cercetări Științifice din Timișoara a Academiei Române (1963-1969); profesor de lingvistică română și indoeuropeană la Universitatea din Craiova (1969–1971), unde a fost și directorul Centrului de Istorie, Filologie și Etnografie (1969–1971).

În 1971 a revenit la Universitatea din Iași ca profesor de lingvistică indo-europeană (până în 1982).

A fost autorul a numeroase lucrări din domeniul lingvisticii: *Probleme capitale ale vechii limbi române literare* (1947), *Închideri și deschideri ale vocalelor în primele timpuri ale limbii române* (1970), *Istoria limbii*

române (1980), *Lingvistica general românească* (1983, în colab.), studiul introductiv la volumul *Opere alese – Teoria limbii* (1984) ș.a.

**Material realizat de
Anca-Elena CHELARU, bibliotecar,
Serviciul Informatizare,
Informare bibliografică,
Prelucrarea și completarea colecțiilor,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

Bibliografie:

- Călinescu, Alexandru. *Anton Holban: Complexul lucidității*. București, Albatros, 1972;
- Urdea, Silvia. *Anton Holban sau interogația ca destin*. București, Minerva, 1983;
- Vartic, Mariana. *Anton Holban și personajul ca actor*. București, Editura Eminescu, 1983;
- Mangiulea, Mihai. *Introducere în opera lui Anton Holban*. București, Minerva (București), 1989;
- Mureșan, Dumitru. *Timpul dintre cuvinte*. În revista „Tomis” (Constanța), An 4, Nr. 2, (feb. 1999), p. 5;
- Rad, Ilie. *Flash în ochi - epigrame și caricaturi de Sanda Ghinea și Leonte Năstase*. În revista „Tomis” (Constanța), An 4, Nr. 5, (mai 1999), p. 6;
- Rusu, Dorina N. *Membrii Academiei Române : 1866-1999 : Dicționar*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită. București: Editura Academiei Române, 1999;

Dunăreanu, Ovidiu. *Scriitori de la Tomis*: Dicționar. Constanța, Ex Ponto & Revista Tomis, 2000;

Florescu, Nicolae. *Divagațiuni cu Anton Holban*. București, Jurnalul literar, 2001;

Vasilescu, Emil. *Anton Holban*. București, ERC PRESS, 2002;

Ichim, Ofelia. *Între eros, solitudine și Brams: motive literare în proza lui Anton Holban*. Iași: Alfa (Iași), 2003;

Deleanu, Carmen. *Recuperarea candorii*. În revista „Tomis” (Constanța), Nr. 1, (ian. 2003);

Manu, Mihaela. *Scrisul este o problemă de suflet și de conștiință: consideră scriitorul Daniel Dragomirescu*. În Obiectiv. Nr. 1166 (5 aug. 2005). p. 8;

Tanasă, Alina. *Doi vasluieni, membri ai Uniunii Scriitorilor: cunoscutul teatrolog Teodor Pracsiu și profesorul Daniel Dragomirescu, de la Liceul „Emil Racoviță, au fost primiți recent în Uniunea Scriitorilor*. În „Obiectiv”. Nr. 1448 (20 iul. 2006). p. 16;

Mărghită, Liviu; Mancaș, Ioan. *Membrii Academiei Române originari din județul Vaslui : (secolele XIX - XX)*. Arad, Multimedia Internațional, 2006;

Marin, Dumitru V. *Cărți... de citit! : despre apariția a două volume ale lui Constantin Slavic și Ștefan Boboc-Pungeșteanu*. În „Meridianul”, Nr. 26 (10 iul. 2008), p. 10;

Ravaru, Dan. *Cuvânt Înainte la Ștefan Boboc-Pungeșteanu, Rădăcinile Continuității*, Iași, PIM, 2008;

Dragomirescu, Daniel. *Modernismul lui Anton Holban*. În „România literară”. An. 40. Nr. 38 (26 sept. 2008). p. 10;

Baban, Ioan. *Un roman și doi autori*. În „Orizont literar contemporan”. An. 2. Nr. 1 (ian. 2009). pp. 14-15;

Glodeanu, Gheorghe. *Anton Holban sau „transcrierea” biografiei în operă*. Ediția a 2-a revăzută. Iași, Tipo Moldova, 2010;

Pracsiu, Teodor. *Un epigramist : Viață și cărți*. În „Obiectiv”, Nr. 2989 (12 ian. 2012), p. 5;

Baban, Ioan. *Ecoul numelor proprii: Pagini despre cărți și autori*, vol. I. Iași, PIM, 2013.

Moga, Liliana (coord.). *Călătorie pe tărâmul visării : Antologie de literatură pentru copii și tineret (poezie, proză, teatru din Colecțiile Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui)*. București, Tritonic, 2019;

La pas pe meleaguri vasluiene. Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui; Vaslui: [s.n.], 2021;

Proca, Marcel. *Școala Gimnazială „Iorgu Radu” - Bârlad : 100 de ani (1921-2021)*. Bârlad, Sfera, 2021;

<http://www.observatorul.com/default.asp?action=articleviewdetail&ID=23166>; *Dialog la antipozi cu doamna Valentina Teclici*, interviu realizat de George Roca; Australia, noiembrie 2021.

**Constantin Manolache,
doctor docent în entomologie
sistematică și aplicată**

Biologia românească a reținut în istoria sa numele a zeci de vasluieni ce au dezvoltat semnificativ domenii existente sau au creat unele noi, eforturile muncii lor fiind recompensate la nivel național prin primirea cu cinste în rândul membrilor Academiei Române. Racoviță e creatorul biospeologiei, Motăș e părintele freatologiei, Macarovici a fost remarcabil paleontolog, preocupat de cunoașterea vietăților preistorice. Bârcă Constantin, David Mihai, Ionesi Bica, Macovei Gheorghe, Zotta Gheorghe sunt personalități vasluiene ce au trecut prin sălile Facultăților de Științe Naturale, traseul vieții lor profesionale având strânse legături cu biologia. Despre Cătălin Tănase (n. Epureni, 1962) vorbim la timpul prezent, el este biolog, doctor în biologie, profesor universitar, director al Grădinii botanice din Iași, membru corespondent al Academiei Române din anul 2018.

Din valoroasa serie a biologilor vasluieni ne îndreptăm astăzi atenția asupra lui Constantin Manolache, apreciat naturalist entomolog, entuziast, dinamic om de știință în domeniul biologiei aplicate. Ce înseamnă entomologie și ce face un entomolog? Ei bine, știința numită entomologie se ocupă cu studiul insectelor, iar entomologul e specialistul, cercetătorul acestui subdomeniu al zoologiei. Înțelegem fără prea mare greutate că entomologia are aplicabilitate în agricultură, iar insectele întâlnite la tot pasul pot fi dăunătoare plantelor cultivate după cum multe pot fi benefice asigurând polenizarea. De asemenea, intuim aplicabilitatea acestei subramuri a biologiei în ecologie, cu măsuri de protecție (sau nu) pentru fauna și vegetația unui areal geografic.

Născut în 10 octombrie 1906, bărlădeanul Constantin Manolache parcurgea cursurile Școlii primare nr. 5 din localitatea natală, trecând în treapta următoare de școlarizare ca elev al Liceului „Gh. Roșca Codreanu”. Pașii săi se vor fi intersectat pe holurile instituției cu cei ai lui Ion Popescu-Zeletin (inginer silvic, profesor universitar) sau Radu Ralea (chimist, profesor universitar), primul încheindu-și studiile aici în 1925, celălalt, în 1927. Cu profesori precum Petre Constantinescu-Iași (istoric) și Ștefan Procopiu (fizician), notele absolventului de liceu, dar și rezultatele examenului de bacalaureat susținut în vara anului 1926 vor fi fost deosebit de mari, supoziție sprijinită de

altfel și de poziționarea liceului bârlădean pe locuri fruntașe în clasamentul național ce lua în calcul mediile obținute de elevi la examenul de maturitate. Arhivele liceului păstrează dovezile scrise ce adevăresc cu mândrie cum în anul 1919 ocupa locul întâi și trebuie să apreciem că nu a fost o simplă întâmplare menținerea ridicată a standardelor educaționale până în zilele noastre demonstrând cu prisosință acest lucru.

Din toamna anului 1926, Constantin Manolache este student al Universității din București, la Secția de Științe Naturale a Facultății de Științe, fiind cooptat în activitatea de cercetare încă din anul IV de studii și numit preparator, apoi asistent la Stațiunea de entomologie. Perimetrul acesteia, armonios integrat în peisajul munților Bucegi, a îndeplinit funcția de centru de cercetare cu preocupări în domeniul cunoașterii biodiversității specifice, a florei și faunei României. Deosebit de interesant este faptul că numele stațiunii de cercetare de la Cumpăta – Sibiu este strâns legat de viața a cel puțin trei vasluieni. George Mironescu este ministrul care a aprobat înființarea acestui „laborator în mijlocul naturii” alocând fondurile necesare pentru asigurarea unui minim de dotări materiale și umane. Constantin Manolache este asistentul, studentul, licențiatul, doctorandul, viitorul cercetător care se va forma aici studiind varietate de insecte și alte viețuitoare specifice pădurilor carpatine. Cel de-al treilea vasluian, Constantin Motăș este

cel ce va prelua conducerea stațiunii (1941) îmbunătățindu-i semnificativ activitatea.

Interesul pentru cercetare nu a scăzut odată cu obținerea licenței (1930), profesorul Andrei Popovici-Bâznoșanu (mentor și formator de specialiști cu rezultate excepționale în cercetare) orientându-i cercetările de doctorat spre succesiunile biocenotice din litiera de Larix și stejar. Susținută în 1937, teza de doctorat purtând titlul *Cercetări cantitative asupra macrofaunei frunzarului din Larix (Valea Zgaburei-Sinaia) și Stejar (Căscioara-Vlașca)* a impresionat evaluatorii universitari, aceștia considerând în unanimitate că ampla lucrare de cercetare merită calificativul „foarte bine cu distincție”. Referindu-se la activitatea Catedrei de Zoologie Descriptivă, Anuarul Universității din București (1936-1937), remarcă implicarea lui Manolache în efectuarea de cercetări finalizate cu publicarea a două lucrări, iar în secțiunea dedicată prezentării celor ce au obținut titluri științifice regăsim numele lui Manolache Constantin precedat de titulatura „doctor în științe naturale”. Nu pot trece mai departe fără a face mențiunea că același profesor Bâznoșanu va promova prin doctorate în entomologie aplicată o echipă de specialiști care în frunte cu bârlădeanul Constantin Manolache au instituit mijloacele moderne de luptă împotriva insectelor dăunătoare agriculturii. Demn de remarcat este faptul că din componența acestui grup de pasionați

cercetători făcea parte Florica Dimitriu-Manolache, numele compus arătându-ne că a format împreună cu Constantin bună echipă atât pe tărâmul cercetării, cât și în viața de familie. După stagii de pregătire și specializare parcurse în perimetrul Stațiunii Sinaia, dar și în laboratoarele facultății, cei doi au făcut carieră la institutul de Cercetări Agronomice din București, desfășurând împreună cercetări sistematice morfologice și ecologice asupra diferiților dăunători ai culturilor, experimentând și efectele insecticidelor asupra plantelor.

În mediul științific românesc Constantin Manolache era cunoscut și apreciat încă din 1932, când aducea în atenția entomologilor primele cercetări sub forma unor „Contribuții la studiul frunzarului de conifere de la Sinaia” (lucrare dezvoltată în 1937 în teza de doctorat). Apoi, în 1933, reușea să-și uimească profesorii și specialiștii prezentând primele sale cercetări din domeniul zoologiei, orientate spre studiul sistematicii și ecologiei amphipodelor (ordin de mici crustacee) de apă dulce din țara noastră. Timp de 16 ani (1932-1948), a examinat cu răbdare și sporită atenție aceste minuscule ființe acvatice, observând, investigând, analizând și notând nu doar aspecte legate de comportament, ci și detalii privind fragilul organism și funcționarea acestuia. A descoperit și a descris specii și subspecii noi pentru știință, fiind cel dintâi naturalist român care a avut inițiativa studierii acestor vietăți de apă dulce ce nu au figurat

niciodată, niciunde până la el în cărțile, tomurile de zoologie. Tocmai de aceea suntem datori a menționa măcar câteva, chiar dacă există riscul citirii lor în grabă, ochii noștri pășind, sărind peste denumirile lor fără a încerca a desluși, silabisii cuvintele latinești: *niphargus valachicus*, *niphargus carpathicus*, *niphargus foreli someșensis*, *niphargus aquilex moldavicus*, *rivulogammarus balcanicus dacicus*... Terminațiile sunt vădit inspirate din geografia și istoria României, reprezintă o reală mândrie faptul că aceste vietăți, specii noi au fost confirmate și acceptate de literatura mondială. Aceste terminații cu iz național trezesc sentimente de demnitate și onoare numai gândindu-ne că au fost prezentate, amintite, cunoscute astfel nu doar atunci, ci și astăzi, menționate fiind în numeroase lucrări de specialitate. De subliniat acel patriotism pur, neprefăcut de care au dat dovadă românii noștri de altădată, care și-au lăsat oarecum în umbră numele propriu, evidențiind întotdeauna noua descoperire și legând-o inseparabil de țara natală. Așa se face că provincii istorice, munți și ape românești (Valahia, Carpați, Someș, Moldova, Dacia) au dat de multe ori ocol pământului inițiind dezbateri în renumite simpozioane, colocvii, conferințe.

În 1934, Buletinul Societății Naturaliștilor din România publica una din lucrările lui Manolache ce avea la bază câțiva ani de cercetare efectuată în Stațiunea Sinaia, definitivată în Laboratorul de Zoologie

Descriptivă a Universității din București. *Asupra unei invazii de Anoxia vilosa (cărăbușul de stepă) în Dobrogea* a fost urmată de alte zeci de observații asupra metodelor de combatere a numeroase insecte, animale și păsări dăunătoare în agricultură (gărgărițe, viermi sârmă, păduchi de frunză, ploșnițe de câmp, cioara, popândăul, hârciogul, șoarecele de câmp). Aprecierea forurilor naționale nu a întârziat să apară, devenind membru al Academiei de Științe Silvice din România (2 mai 1938), fiind apoi avansat șef de lucrări la Institutul de Cercetări Agronomice (1939), primind sarcina de a asigura interimatul la conducerea stațiunii entomologice a institutului (1944). Dar indiferent de poziția ocupată în statul de funcții, activitatea de cercetare a doctorului în științe naturale, Constantin Manolache, s-a derulat cu aceeași pasiune, dovadă în acest sens fiind „Dezbaterile Academiei Române” din anul 1945 (dar și din 1956). În ședința solemnă de acordare a premiilor Secțiunii Științifice pentru anul 1944, Dimitrie Gusti aducea calde felicitări celor recompensați (sume modeste) pentru valoarea lucrărilor lor, știut fiind faptul că selecția se realiza cu respectarea unor riguroase, obiective norme, ceea ce desigur ridica valoarea morală a premiului. La propunerea Institutului de Cercetări Agronomice, Constantin Manolache primea „pentru rodnică sa activitate științifică” unul din cele două premii Chiriacescu. Raportul întocmit de Gh.

Ionescu-Sisești elogia activitatea lui Manolache, care încă de la numirea sa în institut (1930 ca preparator) și până momentul premierii (3 iunie 1945) se ocupase de diferite probleme de zoologie agricolă, precum și de cercetări sistematice și ecologice în domeniul entomologiei. Rezultatele cercetărilor sale erau cuprinse în nu mai puțin de 30 de lucrări de specialitate, 40 de articole de popularizare publicate în Analele Institutului de Cercetări Agronomice, Buletinul Științific al Academiei Române, Buletinul Societății Naturaliștilor din România, dar și în publicații străine. Lucrările sale de specialitate demonstau fără echivoc valoare științifică, explicau și detaliau biologia viețuitoarelor, ofereau soluții practice de prevenire și combatere a dăunătorilor, ceea ce permitea micșorarea pagubelor pricinuite de acestea agriculturii.

O altă etapă importantă din viața savantului Constantin Manolache se derulează începând cu anul 1949. Cercetătorul nostru a coordonat conceperea și publicarea lucrărilor legate de dinamica anuală a faunei dăunătoare, sub directoratul său Institutul de cercetări agronomice editând cu o frecvență bianuală „Situația dăunătorilor animalii la plantele cultivate”. Parte componentă a publicației „Rapoarte. Metode. Memorii”, informările lui Manolache erau laborios întocmite, prezentând nu doar statistici cu privire la migrația dăunătorilor în arealele cultivate, pagubele produse de aceștia, ci prezenta pe înțelesul tuturor cum trăiesc, cum

se reproduc, cum și cu ce se hrănesc aceste viețuitoare. Pe lângă faptul că a realizat o primă catalogare a insectelor și animalelor dăunătoare, realizând o descriere precisă a ciclurilor biologice specifice fiecărei specii de dăunători, a venit cu soluții simple de combatere punând accent pe măsuri agrotehnice (pornind de la capcane, arături adânci, demiriștiri în zonele imediat învecinate culturilor, rotația culturilor), recomandând ca ultima măsură pe cea de natură chimică (otrăvuri, insecticide, pesticide). Punea accent pe supravegherea culturilor și aplicarea de tratamente organice în diferite stadii de dezvoltare a plantelor, făcând corelația între starea de sănătate a parcelelor cultivate și atacurile dăunătorilor. Se îngrijea și de calitatea solului, recomandând lucrări mecanizate sau manuale periodice, măsuri menite să apere culturile de invazia dăunătorilor. Susținea cu fermitatea dată de cercetările din teren că măsurile de distrugere a dăunătorilor trebuie aplicate în fazele incipiente de dezvoltare, fiind mult mai eficiente decât cele administrate în faza de dezvoltare deplină. „Situația dăunătorilor animalii la plantele cultivate” a avut o întindere de 7 fascicule a câte 100-150 de pagini fiecare, acoperind problematica dăunătorilor pe durata a 14 ani. Rezultatele cercetărilor le-a reluat dezvoltându-le în tratate de specialitate precum *Combaterea microbiologică a insectelor dăunătoare și cercetările multidisciplinare și interdisciplinare* (1972),

Nematozii paraziți semnalati la plantele cultivate din România și stadiul actual și de perspectivă al cercetării (1973).

Bogați în activitate științifică au fost și anii '50, cercetătorul Constantin Manolache fiind cooptat ca participant la o serie de acțiuni tehnice, practice, întreprinse de Ministerul Agriculturii ce vizau controlul fitosanitar al livezilor, dar și al fructelor destinate pentru export. A făcut parte din echipe de cercetare pentru depistarea și combaterea păduchelui din San Jose, a gândacului de Colorado, a omizii păroase a dudului. A avut contribuții importante pentru combaterea insectelor dăunătoare în silozuri, magazii de mari dimensiuni. Căutările sale au fost orientate mai cu seamă spre aflarea unor soluționări ecologice care să nu ducă la poluări ale terenurilor pe care erau aplicate diferitele substanțe organice sau chimice, produsele acestea să nu ducă la infestări ale alimentelor destinate populației, periclitându-le sănătatea consumatorilor umani. Nu greșim deloc în afirmația că entomologul bărlădean Constantin Manolache a fost întâiul promotor al ecologismului în România și asta, într-o vreme în care goana după producții agricole deosebit de mari în dauna calității recoltelor și a sănătății publice era o politică de stat ce trebuia urmată cu fanatică, neclintită hotărâre. Din aceste considerente aberante nu s-a ținut seama (în mod deliberat) de rezultatele științifice ale cercetărilor sale pertinente în concordanță cu legile naturii și din același

motiv sunt foarte puțin (sau aproape deloc) cunoscute. Poate ar fi necesară o reevaluare a metodelor sale, o redescoperire a soluțiilor date de Manolache căci prin ele (spun unii specialiști) s-ar putea evita adevărate dezastre ecologice cu urmări negative pe lungi durate de timp.

Constantin Manolache a fost un bun colaborator, un om de echipă, multe din temele de cercetare fiind efectuate alături de alte nume sonore ale biologiei românești. Nu insistăm asupra zecilor de scrieri științifice și nu enumerăm alai de profesori universitari, cercetători, studenți ce au dedicat timp prețios studiind cu migală vietăți ale faunei românești. Amintim doar că toate aceste colaborări, toate aceste cercetări au fost valorificate fiind publicate în tratate distincte, sinteza lor ocupând capitole generoase în ampla lucrare de specialitate *Fauna R.S.R.* Elaborată de colectivul de cercetători ai Academiei Române, *Fauna* reprezintă și astăzi, la peste 60 de ani de la apariția primului volum, o lucrare la îndemâna cercetătorilor noștri, cadrelor didactice din toate gradele de învățământ și oamenilor de cultură generală, constituie un prețios material adunat metodic, folositor atât pentru cercetările științifice, cât și pentru problemele de ordin practic din domeniul zoologiei. În 1967 se publică tratatul de *Entomologie agricolă* (reeditat în 1969), rod al colaborării cu cei mai mulți specialiști din acest domeniu, lucrarea având o utilitate practică deosebită pentru

combaterea insectelor dăunătoare agriculturii. La inițiativa și sub coordonarea lui Manolache, s-a început elaborarea și publicarea la Editura Academiei Române a *Tratatului de zoologie agricolă*, conceput în cinci volume. Nu trebuie uitate cursurile, manualele, suporturile de curs de entomologie agricolă reeditate și întregite în mai multe ediții spre a fi de folos studenților de facultăți de agricultură, dar și celor care lucrează în domeniul protecției plantelor.

Profesor universitar până în ultima clipă a vieții sale, Constantin Manolache a desfășurat o susținută și competentă activitate didactică, fiind făuritorul școlii de entomologie agricolă din țara noastră. Numeroșilor specialiști pe care i-a format li s-au adăugat doctoranzi din țară și străinătate pe care i-a condus cu rigoare și pasiune fie în calitate de îndrumător, coordonator, fie ca membru în comisiile de doctorat, docență sau concursuri pentru numirea de profesori, conferențieri. Cunoștințele sale l-au recomandat ca delegat la diferite conferințe internaționale de protecția plantelor, invitat fiind să participe cu prezentare de comunicări și referate (Budapesta, 1950; Berlin, 1951; Sofia, 1953; Varșovia, 1954; Belgrad, 1955; Pekin, 1956; București, 1960; Magdeburg, 1962; Moscova, 1968). Străinătatea i-a solicitat participarea la vizite și schimburi de experiență (Ungaria, 1954, 1968; Cehoslovacia, 1955; Bulgaria, 1967). Cursurile sale au depășit adesea spațiul

academic, Manolache fiind preocupat de instruirea oamenilor de la sate, activitatea sa de îndrumare luând forma unor expuneri, prelegeri la cămine culturale, radio, întâlniri profesionale cu tehnicieni agronomi fitosanitari, cu profesorii de științe naturale, lecții la Casele Agronomului din diferite localități.

Ce e frumos în toată această înșiruire de rezultate științifice aparținând bărlădeanului Constantin Manolache? Recunoașterea valorii sale încă din timpul vieții! Tipărirea tezaurului de peste 250 de lucrări în domeniul sistematicii entomologice, biologiei, zoologiei agricole, ecologiei și combaterii insectelor dăunătoare! Alegerea lui ca membru corespondent al Academiei Române (1955) a fost urmată în 1956 de o nouă premieră pentru rezultate științifice de o mare însemnătate. Firească a fost numirea sa la conducerea secției de Entomologie a Institutului de Cercetări Agronomice (1962-1969), obținerea titlului de doctor docent în științe biologice (1962), promovarea din postul de conferențiar (1945-1965) în cel de profesor al catedrei de Entomologie a Facultății de Agronomie din București. Impresionante vor fi fost momentele în care a devenit laureat al premiului de stat (1952) sau când a primit „Medalia Muncii”, „Ordinul Muncii” clasa a II-a ori titlul de „Profesor universitar emerit” (1972), după cum fastuoasă trebuie să fi fost adunarea festivă

organizată de Academia Română la împlinirea a 70 de ani.

Ce este trist? Murea la 10 ianuarie 1977 în plinătatea puterii creatoare, dispariția lui punând capăt unei strădanii entuziaste și pasionante, făuritoare de bunuri științifice de valoare larg recunoscută, de realizări substanțiale utile agriculturii românești. E trist, de asemenea, că ziarele centrale anunțau tragicul eveniment doar prin intermediul ferparelor rubricii „decese”. Doar aici și la ceremonia de înmormântare cel ce slujise cu abnegație știința protecției plantelor primea un ultim omagiu, familia, academicienii, personalul Institutului de Cercetări pentru Protecția Plantelor, colectivul catedrei de Protecția Plantelor a Institutului Agronomic București, colectivul protecției plantelor din Ministerul Agriculturii însoțindu-l pe drumul cel din urmă. De atunci, tăcere și uitare...

**Mihaela OCHIANU, bibliotecar,
Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Miclesu Spătarul” Vaslui**

Bibliografie:

„Natura”: revista de științe biologice din R.S. România (noiembrie-decembrie/ 1973);
Anuarul Universității București : pe anul școlar 1936-1937;
Istoria științelor în România (Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1975);
Analele Republicii Socialiste România (1977);
Rășcanu-Gramaticu, Oltea. *Istoria Bârladului*. (Iași, PIM, 2015);
Mărghitan, Liviu; Mancaș, Ioan. *Membrii Academiei Române originari din județul Vaslui* (Editura Multimedia Internațional, Arad, 2006);
„România Liberă” (12 ianuarie 1977); Nicola, traian. *Valori spirituale vasluiene: biobibliografii*. (Muzeul de Istorie Ștefan cel Mare, Vaslui, 2001)

**Dialog liric cu profesorul și
scriitorul Pavel Toma**

A.T.

Domnule Toma, în sfârșit,
Stăm față-n față... literar.
Știți cât de mult mi-am dorit
Să vă provoc în rime, dar

Modest fiind, cunosc prea bine,
Cu greu ați mai împărtășit
Din versuri, însă, azi, de mine
Nu mai scăpați! Eu vă promit!

P.T.

*Chiar dacă timpu-mi stă în cale-
Obiectiv, distant, ursuz,*

Solicitarea dumitale

N-o pot trata cu un refuz.

A.T.

Vă rog spuneți-mi unde, când
Ați venit pe-această lume
Și la ce vârstă primul gând
A fost să tipăriți volume?

P.T.

*Să fie ani vreo șasezeci, normal,
De când m-a adoptat formal
Un sat cu numele Bârzești.
Ani mulți, de stai să chibzuiești.
Cât despre scrieri în volum
Mi-a trebuit mult timp s-adun
Tot ce scrisesem – rău sau bun.
Și doar elanul de student,
Cu un curaj cam imprudent,
M-a hotărât târziu de tot,
Mi-a dat încrederea că pot.*

A.T.

Unde-ați urmat școala primară,
Gimnaziul, liceul, facultatea
Și când ați hotărât întâia oară
Această legătură cu ea, cartea?

P.T.

*Din gimnaziu m-am apropiat de carte.
Primară-gimnaziu- liceu- facultate.
Bârzeștiul, Vasluiul și falnicul Iași
Mai poartă ecoul timizilor pași...
Dar toate-au trecut și iată-mă-acum
Ajuns, din păcate, la un capăt de drum...*

A.T.

*A fi profesor, consider că e artă -
Măiestria de a modela destine
Poți să cunoști literatura toată,
Dar, fără de sclipiri divine,*

*Nu poți împărtăși cu-adevărat
Cunoștințe, învățături alese,
E nevoie nu doar să fii literat,
Ci să ai și suflet căruia să-i pese.*

P.T.

*Voi repeta încă o dată:
Că orice meșteșug e-o artă
Pe care să o faci e bine
Să fii tu mulțumit de tine.
În turnul tău de fildeș, sus,
Să nu rămâi acolo dus,
Să pui deviza mai presus:
Non scholae, sed vitae discimus!*

A.T.

*Și pe toate-acestea vi le spun
Pentru c-am văzut chiar eu
Că sunteți profu' „ăla bun”
Pentru elevii de liceu.*

P.T.

*Umblă-o vorbă din bătrâni,
Pe la noi pe la români:
Ca în locul nimerit
Să fii omul potrivit.*

*Nu-i ușor nici la liceu-
Au deschidere, tupeu,
Dar arta nu-nseamnă, oare,
S-ajungi, cu har, la fiecare?*

A.T.

*Aveți volume... cărți cu greutate,
Dar noi așteptăm cu interes
Într-un viitor, nu prea departe,
Să vă citim... din vers în vers.*

P.T.

*Au venit târziu de tot...
Numărul lor nu-l socot,
Dar m-așteaptă, din condei,
Să mai scot vreo două-trei...
Și, dacă mă gândesc bine,
Va fi și una cu rime.*

A.T.

*Coordonați cu-așa de mult talent
Cenaclul Bibliotecii Județene
Pun rămășag că puneți sentiment
Când sfătuiți la proză ori catrene.*

P.T.

*Nu-i ușor, e-o provocare
Să ai pentru fiecare*

*Un cuvânt de îndreptare
Să-l spui fără supărare.
Asta mi-am dorit să fie-
O școală de poezie.*

A.T.

*Aveți o carieră în învățământ
Și o familie ce vă-mplinește...
V-ați mai dori ceva pe-acest pământ,
Ar mai fi ceva ce vă lipsește?...*

P.T.

*O spun sincer, cu teimei,
Vreau să mă-mplinesc prin cei
Ce prin mână mi-au trecut
Și, dacă nu cer prea mult,
Mi-aș dori să joc un pic
La nunta celui mai mic,
Să mai scot o carte-două
Pân' la nouăzeci și nouă.
Multe cred că aș mai face
Dacă timpul mi-ar da pace.*

A.T.

*Și-aș vrea să-nchei c-o rugămintă:
Să vă deschideți acel cufăr cu poeme
Și primul din aducere-aminte
Să-l oferiți... să fie peste vreme...*

P.T.

Ars poetica

Poezia este spațiul în care

Ideea umblă desculță

în vârful picioarelor...

Vă implor,

nu țipați!

Cioburile tăcerii

împrăștiate în jur

ar putea-o răni...

**realizat de Alina TANASĂ, bibliotecar,
Serviciul Informatizare,
Informare bibliografică,
Prelucrarea și completarea colecțiilor,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

Cum l-am cunoscut pe scriitorul Valeriu Lupu, apreciat eminescolog

30 ianuarie 2022. Manifestare culturală la Cercul Militar din Iași organizată de LSR - Filiala Iasi-Nord Est în parteneriat cu: UZPR - Filiala Iași, Cenaclul de literatură și pictură „Octav Băncilă” al Cercului Militar Iași, Uniunea Creatorilor Profesioniști - Sucursala Iași.

Ce poate fi mai frumos, într-o zi de mare sărbătoare – Sfinții Trei Ierarhi, decât să participi la o activitate, în capitala culturii, unde simți că sufletul tău vibrează, se înalță prin atâta frumos: lansare și prezentare de

carte și autori, recitări, muzică vocală și instrumentală de toate genurile, umor cât încapă în inimă și multe altele.

În sală, forfotă mare înainte de a începe manifestarea, fiecare își alegea un loc, se făceau ultimele pregătiri. Mă ridicasem în picioare să fac și câteva fotografii la cărțile ce vor fi lansate. Arunc o privire spre spatele sălii pentru a lua pulsul. Prin ușa larg deschisă, deodată privirea îmi este atrasă de un Om cu servietă mare cu multe cărți, așa mi-am închipuit, ce stătea la o masă rotundă, în altă sală și scria ceva. Cum aveam de prezentat romanul scriitorului ieșean Ilie Serediuc – *Constructor în cuibul salamandrelor*, m-am reșezat pe scaun în primele rânduri și-mi revizuiam notițele, prea era multă lume. Erau multe personalități din toate domeniile.

Îl văd pe misteriosul personaj, de statură mijlocie, cu geanta atârând, că se apropie de masa prezidiului și vorbește cu președintele Ligii Scriitorilor Români Filiala Iași-Nord Est. Mă gândeam că e cineva care are cumva legătură cu scriitorii. Mi-am continuat activitatea începută, concentrată pe ceea ce voi spune în cuvântul meu. Deodată îmi aud numele. Doamna secretar (LSR Iași - Nord Est), Corina Matei Gherman, mă cheamă la dânsa și-mi spune ca la viitoarea manifestare să prezint o carte. Sunt de acord, președintele Ligii, domnul Dan Teodorescu, îmi dă volumul și fără alte explicații am plecat la locul meu. Curioasă din fire, răsfoiesc volumul și, când am văzut ce trebuie să prezint și câți autori sunt, am alergat repede după cel care-l lăsase, crezând că pleacă. Cu o oarecare timiditate l-am întrebat cine este și ce legătură are cu această carte. Cu o modestie de nedescris, despre care aflasem de la părintele Arhim. Dr. Ștefan Gușă de la Movila lui Burcel, se prezintă simplu - Valeriu Lupu. Abia atunci emoțiile m-au copleșit. Dar cum să dau înapoi când am acceptat propunerea fără măcar a întreba cine este autorul?

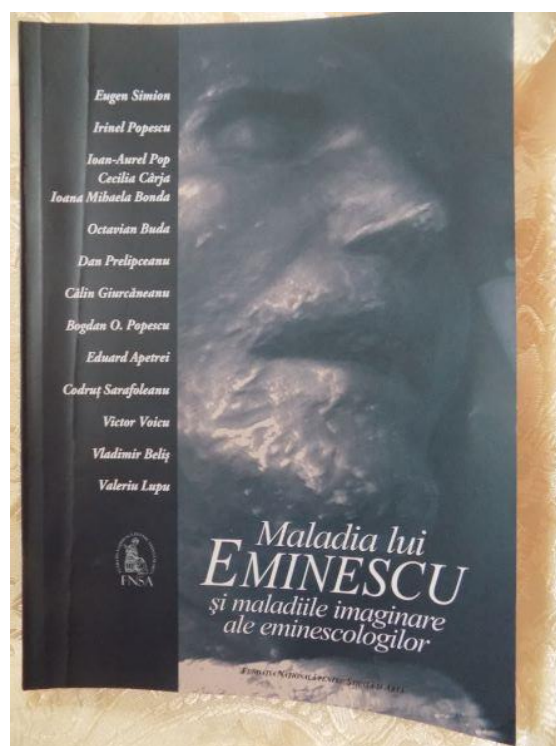
Abia când am început să citesc volumul cu lucrări ale unor renumiți medici despre bolile și moartea lui Eminescu, atunci am înțeles dimensiunea responsabilității pe care o am.

M-am pregătit sufletește, trebuia să nu înșel încrederea unui scriitor atât de cunoscut de eminescologi; cu spiritul neobosit, analitic

s-a aplecat asupra documentelor existente să pună capăt speculațiilor, ipotezelor cu privire la bolile și moartea lui Eminescu.

Prezentarea volumului la manifestarea Ligii Scriitorilor Români, Filiala Iași-Nord Est, din 26 februarie 2021

Scriitorul Valeriu Lupu și adevărul despre suferințele și moartea lui Eminescu

Am onoarea și responsabilitatea și mai mare de a vă prezenta un volum unic, elaborat de Academia Română: *Maladia lui Eminescu și maladiile imaginare ale eminescologilor*.

Volumul cuprinde opiniile a 12 medici specialiști, din toate domeniile, în legătură cu suferințele și moartea lui Eminescu. Aceștia au revăzut, au cercetat documentele și au

ajuns la concluzii care vor fi pus capăt speculațiilor. Era necesar un astfel de volum pentru faptul că istoriografi, sociologi, medici, publiciști au scris multe informații cu bună credință, dar alții, cu fanteziile lor, au denaturat adevărul.

Coordonatorii volumului sunt: Acad. Eugen Simion și Dr. Irinel Popescu. În *Cuvânt înainte*, Acad. Eugen Simion menționează că medicii specialiști, în lucrările lor, și-au exprimat opiniile în legătură cu bolile reale ale lui Eminescu. În *Prefața* realizată, la ediția a-II-a, de Dr. Irinel Popescu am reținut „...nevoia românilor de Eminescu a rămas aceeași și că icoana sfântă a poetului național stă de veghe, în continuare, asupra destinului națiunii noastre”.

Medicii, prin lucrările lor, au încercat să descifreze misterele bolii și morții lui Eminescu. Demersul a fost unul strict patografic, bazat pe datele medicale obiective avute la dispoziție. Au încercat să aducă un dram de cunoaștere, la cele deja știute reconstituind cât mai fidel adevărul, aducând argumente solide, de necontestat.

Pentru strădania lor, acești medici specialiști merită a fi amintiți: Octavian Buda, Ioan Aurel Pop, Cecilia Cârja, Ioana Bonda, Dan Prelipceanu, Călin Giurcăneanu, Bogdan O. Popescu, Eduard Apetrei, Codruț Sarafoleanu, Victor A. Voicu, Vladimir Beliş și Valeriu Lupu. Tematica lucrărilor e amplă, pornind de la patografia eminesciene, continuând cu lumea prin care a trecut marele

Eminescu, boala sa psihică și argumente din perspectiva psihiatriei actuale, a neurologului de astăzi, punctul de vedere al dermatologului privind diagnosticul de sifilis, date despre patologia cardiovasculară a Luceafărului poeziei românești și despre bolile mai puțin cunoscute – otita, dacă intoxicația iatrogenă cu mercur a contribuit la patologia lui Eminescu și apoi ajungând la necropsia poetului cu aspectele medico-legale și încheind cu „Eminescu și medicii săi”, autor cunoscutul scriitor eminescolog vasluian Valeriu Lupu.

Mă voi opri asupra acestei lucrări pornind de la citatul de început: „Oricine poate exprima o opinie, dar pentru a deveni cultură e necesar să aducă în sprijinul ei argumente aparținând domeniului de referință.” (Nicolae Iorga)

Cu multă răbdare și minuțiozitate s-a aplecat asupra lui Eminescu și, prin cercetările sale, a adus argumente în favoarea adevărului despre poetul național.

Autorul consideră că în abordarea acestei teme, privind suferințele lui Eminescu și moartea prematură, trebuie avute în vedere asistența medicală și tratamentul medical de care a beneficiat marele poet la acea vreme precum și de nivelul de dezvoltare al științelor medicale.

În capitolul *Morbiditatea și posibilitățile medicale ale timpului*, autorul susține că nu trebuie trecute cu vederea realitățile medicale dezastruoase de atunci.

Intervenția terapeutică era sumară, bazată pe principii naturiste, în bună parte empirice, lăsând organismul să se lupte prin resurse proprii fără a găsi cauza; diagnosticarea bolilor nu era făcută științific. Posibilitățile medicale erau limitate.

Eminescologul Valeriu Lupu, în *Medicii contemporani poetului implicați în îngrijirea sa*, un alt subpunct, spune că dacă aceștia au făcut și erori, limitele medicale pot justifica unele atitudini nesigure și oscilante.

Pe baza izvoarelor documentare avute la dispoziție trece în revistă personalitățile medicale implicate direct în tratamentul lui Eminescu, dar și pe cele care, postum, au depus eforturi pentru lămurirea suferințelor eminesciene: 66 de medici, din care 39 contemporani poetului, 27 cu implicare postumă – implicați mai ales în alcătuirea patografiei eminesciene. De asemenea, autorul încearcă să sintetizeze părerea și argumentele aduse de cei 39 de medici contemporani poetului. Muncă titanică depusă în slujba aflării adevărului.

O pleiadă de medici de diferite specialități, după moartea *făuritorului limbii române*, vor aborda problema bolii și a morții. Fiecare va încerca să găsească o explicație logică a sfârșitului prematur. Medicii s-au preocupat în conturarea profilului poetului sub aspect medical pornind de la cunoașterea integrală a operei eminesciene, să descifreze patografia eminesciană.

În *Preocupări patografice privind boala lui Eminescu*, dr. Lupu Valeriu menționează 27 de personalități medicale marcante, printre care și autorul – medic pediatru, doctor în științe medicale, autor de monografii și eseistică medicală, cu numeroase studii privind viața și opera eminesciană, între care: *Cu bisturiul în obrazul lui Eminescu*, *Eminescu și boala sa – dileme biografice sau istoria unor răstălmăciri defăimătoare*, *Dilema morții lui Eminescu – eroare medicală sau atentat premeditat*, *Eminescu și tragismul existenței sale*, *Moartea lui Eminescu între mit și adevăr* etc.

Medicii români, reputați specialiști, s-au ocupat de boala poetului și au contribuit la descifrarea patografiei eminesciene. Este prezentată fiecare personalitate medicală cu opinii, dovezi, demonstrație științifică și argumente ce vor rezista vicisitudinilor vremurilor în prezentarea adevărului, o adevărată bătălie în descoperirea lui.

Autorul a făcut și o evaluare a opiniilor și a constatat că din cei 66 de medici care s-au preocupat de problema bolii și îngrijirii medicale a poetului: 36 au considerat că e vorba de o boală psihică cu evoluție spre demență, iar 22 au optat pentru lues, doar opt medici nu și-au exprimat în mod clar opțiunea diagnostică. Continuă statistica privind și specialitatea medicilor, fie contemporani cu Eminescu, fie postumi; câți au optat pentru o

variantă sau alta: psihoză maniaco-depresivă sau nebunie luetică.

Cunoscutul eminescolog dr. Valeriu Lupu demonstrează prin analiza și cercetarea unui mare volum de documente, aducând argumente de necontestat că „...boala poetului a fost una psihică, de sorginte ereditară, cu evoluție spre alienație, condiționată de factori obiectivi - epuizare intelectuală și stil de viață boem - într-un context sociopolitic favorizant”.

Cititorul va găsi în paginile cărții lucrări medicale de o valoare deosebită cu: documente, mărturii, analize, demonstrații științifice etc. și care dau răspunsul la toate întrebările cu privire la bolile și moartea *poetului nepereche*.

Și astfel nedumeririle se risipesc, drumurile spre cunoașterea adevărului s-au netezit. Adevărul despre suferințele și moartea *geniului poeziei românești* au răzbătut spre lumină din întunericul necunoașterii.

Vocile celor care au descoperit acest adevăr vor pătrunde în conștiința noastră și se vor face auzite să rămână ca un ecou. Adevărul trebuie să triumfe și să intre în cultura noastră.

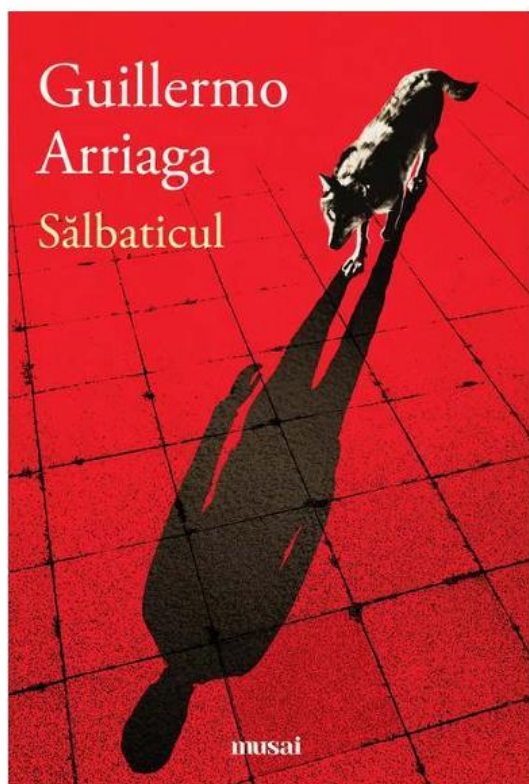
EMINESCU – „Sumă a simțirii românești, esență a înțelepciunii cu rădăcini în vremuri imemorabile, simbol al dăinuirii peren a spiritului național.” (prof. dr. Dan Toma Dulciu)

Silvia HODAȘ,
membru al Ligii Scriitorilor Români,
Filiala Iași-Nord Est,
membru al Asociației
Jurnaliștilor Români de Pretutindeni

Note de lectură

O lectură obligatorie, *Sălbaticul* lui Arriaga

Primul meu contact cu mexicanul Guillermo Arriaga a fost prin intermediul romanului *Sălbaticul* (Editura ART, colecția Musai, 2018, în traducerea excelentă a scriitorului Marin Mălaicu-Hondrari). Peste 700 de pagini sumbre, de un tragism pe alocuri insuportabil. Am citit-o repede, sărind peste orele de plajă – eram la mare; de fapt, navigam pe un ocean dens și furios. De câteva ori, m-am înecat.

Mai întâi, câte ceva despre carte. Cei mai mulți critici au remarcat, înainte de toate, cele două mari planuri ale romanului, tehnica adusă la perfecțiune de Arriaga. Paralele, aceste două planuri ajung să se unească la final – sudura e perfectă. În primul, îl avem pe

Juan Guillermo, un adolescent căruia, într-un interval de timp foarte scurt, îi mor toate rudele, fratele și părinții. Împărțit între dorința de a trăi și de a-și răzbuna morții, Juan trebuie să gestioneze și conflictul cu „bolnavii de Dumnezeu”, Tinerii Îl Urmează pe Cristos, un grup religios fanatic și extremist. Povestea de dragoste tumultuoasă pe care o trăiește și coabitarea dificilă cu o altă ființă (mă feresc de spoilere!) construiesc portretul exemplar al unui tânăr hăituit și atașant. Al doilea plan ni-l prezintă pe Amaruq, un inuit care vânează un lup imens în munții Canadei.

Cum se vor lega cele două planuri? Asta vă rămâne vouă să descoperiți fiindcă rândurile de față sunt, înainte de orice, o invitație la lectură.

Să lăsăm critica oficială și limitările acesteia. *Sălbaticul* este un roman multistratificat: sunt mult mai multe planuri care funcționează independent în arhitectura cărții. Avem, pe alocuri, glosare, documentări, chiar fragmente ale altor cărți și – iată punctul final al introducerii mele – poezie.

Poezie. *Sălbaticul* este un foarte scurt volum de poezie. Când și când, Arriaga își „sparge” (reordonează?) textul cu poezii de un tragism colosal. În context, acestea sunt „tregeri”, porți către noi feluri de a simți și/sau trăi. Posibilitățile de interpretare sunt, practic, nesfârșite – iată ce îl face pe Arriaga să fie nu un mare scriitor, ci unul uriaș.

Citiți-l!

Tatăl meu care ești în pământuri
îngropat lângă mama mea
mărit fie numele tău și pomenirea ta.
tu care sălășluiești în țărână
alături de mama mea și
de frații mei, dă-mi un semn
să știu că mă ascuți, călăuzește-mă,
o femeie mă împresoară,
un lup mă vânează.
Sunt viața mea, tată
bușteanul de care
naufragiatul de mine
se agață

Trimite-mi o hartă, te rog,
o busolă,
o barcă,
o mare,
un râu,
cărți.
Un sud,
un nord,
un est, un vest,
un orizont,
un viitor
spre care să mă îndrept.

Tatăl meu care ești în pământuri,
sfătuiește-mă,
lecuiește-mă de nesăbuință,
dă-mi aer, vânt
prezentul ăsta mă sufocă.
Am nevoie de tine, tată.
de tine, mamă,

de tine, bunică,
de voi, frații mei.

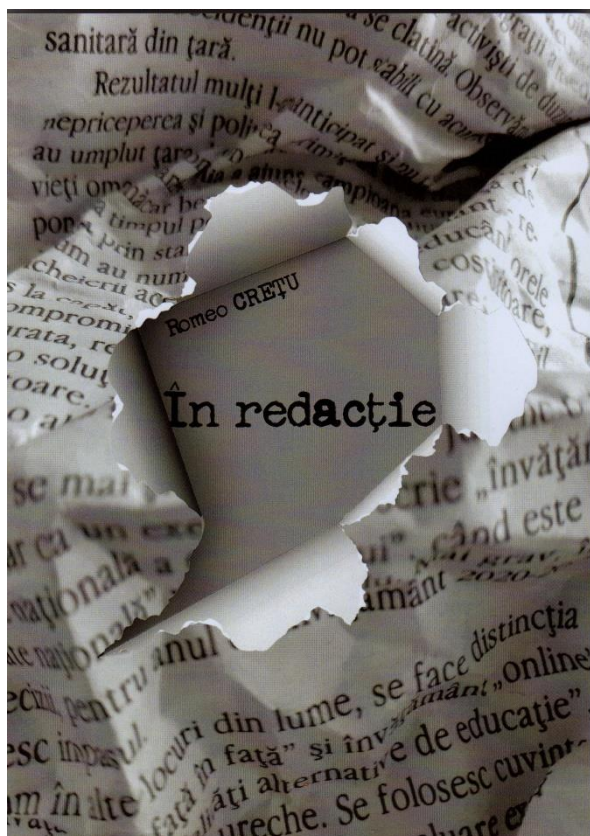
Am nevoie
de cuvintele voastre,
amintirea dragostei voastre,
amintirea a ceea ce eram noi toți, împreună,
tată și copii,
fiu născut prin cezariană,
fiu asasinat, mamă păzitoare,
bunică dulce,
dați-mi un semn
că mă auziți,
o busolă,
o barcă,
o mare,
un râu,
cărți.

Un sud,
un nord,
un est, un vest,
un
orizont,
un viitor
spre care să mă

î
n
d
r
e
p
t.

Romeo CREȚU

**În redacție - cronică unei cărți
(ne)așteptate**

La solicitarea autorului – Romeo Crețu –, am acceptat să scriu câteva rânduri de început fără să știu inițial conținutul scrierii, convins nu doar de curiozitatea de a citi în premieră, dar și de a exersa un sentiment de vanitate la apariția unei noi cărți a unui membru din cenaclul ProLITERA al cărui mentor efemer sunt.

Cărțile care merită a fi citite se nasc greu, iar această carte susține prin consistența sa afirmația – o carte ca rezultat al consemnării unui altfel de cotidian proiectat într-o viziune pur personală, o reconfigurare a

universului domestic în care suntem (con)damnații monotoniei, ai repetabilului sisific și alienării ionesciene.

Elementele de paratextualitate – titlul și mottourile – trădează intențiile autorului. „În redacție” nu este doar un indice spațial, locul în care vii ca să ai de unde pleca. Redacția devine, după cum însuși autorul recunoaște, cea de a doua casă, în care, în unele zile sau nopți, timpul petrecut îl întrece pe cel destinat familiei. De altfel, unele texte conțin explicit, chiar dacă într-o tușă augmentată, destinul ziaristului atemporal: expus tentațiilor, limitat/ cenzurat de viziunea (a se citi interesul) superiorului din redacție, stresat de îndeplinirea sarcinii/ cotei zilnice care îi garantează salariul minim, aflat în căutarea unei știri fierbinți sau, în lipsa acesteia, obligat „a face din rahat bici care să și plesnească” (cu scuzele de rigoare pentru limbajul licențios, compatibil însă cu multe dintre sintagmele textelor din carte).

Adecvat și adaptat vremurilor pe care le trăim, „Boli și bolnavi” inventariază atitudini, temeri, naivități degajate de psihoza pe care a indus-o proximitatea viețuirii cu virusul. Nu știm, și nici nu trebuie să știm, dacă personajele au un corespondent în persoane reale pentru că, chiar investite cu nume, ele devin arhetipuri: Tanti Maria, Tanti Pachitza, Ion, Vasile, Costică, Costel ș.a. sunt cei mulți de lângă noi, de care ne lovim zilnic în lanțul antropic, într-o entropie amețitoare, invalidată

de logică, în care, fără să știm, suntem o verigă necesară (nu știm care...).

Într-un studiu pandemic, s-a analizat comportamentul individului, felul în care pandemia, respectiv izolarea (in)voluntară, a afectat apetitul său relațional, concluzia fiind aceea că lumea virtuală a devenit mult mai populată decât cea reală (un fel de a spune!). „În intimitate”, anunțul matrimonial stârnește fantezia bărbatului care proiectează femeia într-un spațiu virtual deloc onorant pentru ca, la rândul său, în momentul contactului telefonic să uzeze de aceleași arme mincinoase. De la anunțul matrimonial, la ședința de excludere din partid, textele debordează în prezentarea unor situații deloc ficționale: temerile bărbatului de a fi înșelat de un anunț interpretabil prin puterea imaginației sale, achiziționarea forțată a unei recuzite războinice inutile, jocurile politice subordonate interesului personal etc.

„Teatrale – hic et ubique” denotă o latură a autorului cu succes exersată în volumul anterior – „Un caz de (de)posedare” –, aceea de a pune în scenă personajele. Pare să fie cel mai fericit mod de a scrie, punând față în față personajele, oferindu-le oportunitatea unei confruntări directe, din care naratorul lipsește, investind astfel personajele cu tehnica narațiunii auctoriale. Galeria personajelor, comicul onomastic, dar mai ales tipologiile care se regăsesc aici amintesc de eternul Caragiale: Mitică, Milică, Sile, nemuritorul și contemporanul Dorel sunt

concurați de galeria persoanelor pe care politica zilelor noastre le oferă cu generozitate și care maculează/ dau culoare acelor locuri în care nu se întâmplă nimic: Dan, Marin, Alin, Cristi, dar lista nu este încheiată, nu sunt mascați auctorial, putând fi ușor identificați, girând astfel marca autenticității.

„Tâlcuiri(-le) politice” debutează sub semnul unor „Amintiri din campanie”, în care parafraza și, implicit, parodia sunt de prim rang. „Amintiri din campanie” este o adaptare a condiției de ziarist din prezent, condimentată cu eternele sintagme ale humuleșteanului din trecut, demonstrând astfel că, oricând și oriunde, lumea lui Caragiale și a lui Creangă nu vor înceta să trăiască și să reînvie, dacă cumva cineva își închipuie că au apus vreodată. Dincolo de aspectul (auto)ironic, textul de început poate fi considerat o artă poetică originală, un demers deontologic așezat sub semnul unor presiuni la care jurnalistul de astăzi și de aiurea este supus. Jurnalul de călătorie în China dezvăluie diferența celebră dintre David și Goliat adaptată la realitățile lumii, un singur oraș fiind suficient pentru a găzdui toți românii (atâția câți au mai rămas) și că nu putem avea pretenția înfrățirii decât cu un cartier de periferie: „Cât despre partea cu înfrățirea dintre noi și Baoji, primarul lor ne-a spus că mai realist ar fi să ne înfrățim doar cu o secție mai mică a fabricii de pantofi cu toc cui. Știi că nu-i rea ideea? Acuș’ vine

campania electorală și am de dat niște șuturi...”

În loc de epilog, ni se oferă „Încă o poveste noir. Tot despre criză”, ceea ce amintește de filmele (nu doar de zăpezile) de altădată: rețeta succesului devine o garanție dacă este condimentată cu o idilă, chiar dacă lipsită de happy-end. Dorel/ Vasile, cel pe care îl știm din reclamele tv., dar și cel pe care îl regăsim fără efort în ipostaze umane dintre cele mai inedite, trăiește sub semnul accidentalului, alienat de stresul unei lumi care îl frustrează și-l smulge din comoditatea existenței sale, solicitându-i încadrarea într-o normă procustiană, subordonat unor conveniențe sociale, experiență din care pare, deocamdată, să nu-și însușească nimic.

Nu există niciun dubiu, cartea se înscrie sub zodia comicului, dar a comicului revendicat din comedia cu origine în democrația ateniană, când opinia publică a alegătorilor era influențată de satira politică făcută de poeții comici în teatrele antice. Lectura acestor texte ne conduce spre acele origini, legate de inspirația din viața politică, exersând toate armele comicului: confuzia, cuplul comic, triumghiul conjugal, coincidența, repetiția, interferența, însumând tipologii umane clasice dintre cele mai diverse: demagogul, politicianul corupt, încornoratul, amoretul, parvenitul, confidentul, cocheta, adulterina, personaje marcate de imoralitate, pentru care corupția, dorința de parvenire, mediocritatea, ipocrizia,

șantajul, prostia sunt ridicate la rangul de veleități caracteriologice, regăsite în două tipuri de specii umoristice: parodie și pamflet.

Verva lingvistică reprezintă punctul forte al cărții, derivat din lipsa de educație a personajelor caracterizate prin agramatism, pronunție deformată, necunoașterea sensului cuvintelor care conduce la confuzie paronimică, prolixitatea termenilor în discursuri interminabile ș.a. De referință rămân stenogramele, dar, mai ales, „Nu te vacina!”, o felie/ falie de viață autentică, de comunicare inefficientă sub semnul terorii pe care, în naivitatea lor, personajele o disipează în jur.

Comicul glisează ușor către dramatic, personajul fiind abandonat destinului, în mâinile căruia devine o jucărie. Astfel, finalul textelor nu oferă cititorului (in)satisfacția personajului rotund, conform paradigmei teoretizante privind conceptul în discuție. Acest lucru demonstrează clar dimensiunile exacte ale lumii în care trăim – actori sau spectatori – în haina căroră această carte a reușit să ne înveșmânteze, chiar și pentru perioada scurtă a unei lecturi fulgurante.

prof. dr. Pavel TOMA

Note de lectură

Autori ale căror opere au fost inspirate de război

„Probabil că motivul pentru care nu învățăm niciodată nimic din istorie este acela că suntem incapabili să ne imaginăm realitatea războiului și a urmărilor sale, de teamă că, dacă facem asta, ne vom pierde atât credința în Dumnezeu, cât și încrederea în ființele umane, semenii noștri.” Charles Simic

Războiul reprezintă unul dintre cele mai marcante aspecte ale existenței umane. Nici unul dintre oamenii care au asistat vreodată la ororile războiului nu a rămas neatins. Din această cauză, el a fost surprins de nenumărate ori în operele marilor scriitori.

Tocmai de aceea am întocmit o listă de autori, pe care îi regăsim în colecțiile Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui și ale căror opere literare concentrează experiențe de pe front, acest spectacol violent fiind surprins pe hârtie și redat cu ajutorul unor tehnici narrative care ne conturează capacitatea de a vedea lumea prin ochii protagoniștilor universului războiului.

Cărți ale autorilor care au luptat în primul război mondial

Primul Război Mondial a fost și rămâne un moment de cumpănă în istoria lumii, un moment despre care s-a scris și care a fost

analizat de-a lungul timpului din mai multe perspective.

În anii de după război a luat naștere o întreagă literatură a frontului în mai toate țările implicate în conflagrație. A fost pentru întreaga omenire o teribilă încercare a valorilor morale și sociale. Scriitorii pacifiști au fost preocupați să dezvăluie crimele războiului și dezechilibrul moral provocat de acesta. Durere, greutate, plictiseală, moarte, trădare sunt teme impuse de acea vreme astfel încât toți scriitorii au simțit teama și moartea în vârful peniței.

Ernest Hemingway - *Adio arme. Fiesta. Zăpezile de pe Kilimanjaro și alte povestiri.*

Ernest Hemingway a fost reporter în ambele războaie mondiale și în războiul civil din Spania. Sătul de absurditatea și atrocitățile acestor războaie, reia constant în romanele sale, aproape toate cu caracter autobiografic, manifestul pentru o lume mai bună care se poate realiza într-un mod pașnic, fără să fie nevoie de arme și morți. A fost rănit de numeroase schije în război, dar având un admirabil spirit de fraternitate, a fost preocupat mereu de soarta camarazilor săi.

Hemingway primește Premiul Nobel pentru Literatură în 1954. Însă rămâne marcat de suferințele fizice și morale prin care a

trecut, sfătuind cu sinceritate: „să nu vă gândiți niciodată că războiul, fie el cât de justificat, fie el cât de necesar... nu reprezintă o crimă.” Momente grele din timpul recuperării într-un spital din Milano, inclusiv relația pe care a avut-o cu asistenta lui, au inspirat celebrul roman *Adio, arme*.

Deși apare ca o poveste frumoasă de dragoste pe fundalul cenușiu al războiului, această carte este un manifest împotriva absurdității războiului. De departe, este unul din cele mai cunoscute romane ale literaturii universale, dedicate acestui subiect.

În *Fiesta* acțiunea se concentrează în jurul unui grup de americani expatriați care trăiesc la Paris și fac periodic excursii în Franța și Spania. Pe parcursul întregii cărți, personajele călătoresc, se distrează, se îndrăgostesc sau doar flirtează, dar nu reușesc să alunge un sentiment straniu, de goliciune, de vid, specific „generației pierdute” de după război.

Deși pentru Hemingway a reprezentat debutul în roman, *Fiesta* este una dintre marile capodopere ale secolului XX.

Zăpezile de pe Kilimanjaro este o colecție de narațiuni scurte, cu un puternic caracter autobiografic, relevând pasiunea autorului pentru vânătoare, pescuit, coride, schi, box, safari, precum și experiențele acestuia din timpul războiului. Referindu-se la povestirea *Zăpezile de pe Kilimanjaro*, Hemingway declară: „personajul principal

este inspirat din viața singurului om care nu mă poate da în judecată, adică eu”.

Erich Maria Remarque - *Trei camarazi*.
Pe frontul de vest nimic nou.

Deși a dorit să devină un remarcabil pianist, scriitorul german Erich Maria Remarque și-a văzut visul spulberat de schizele care i-au afectat mâinile în timpul Primului Război Mondial.

S-a înrolat în armată în 1916 pregătindu-se câteva luni pentru luptă. Experiența de cinci luni de pe frontul de vest a constituit un coșmar de nesuportat pentru tânărul de 19 ani, astfel că, în 1919, a părăsit armata și a renunțat la decorații și medalii. Nici perioada următoare nu a fost ușoară pentru prozator din cauza dificultăților cauzate de naziști care i-au ars romanul *Pe frontul de vest nimic nou* și i-au retras cetățenia germană.

Astfel, după izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, Remarque s-a refugiat în Statele Unite ale Americii.

Trei camarazi are ca subiect adaptarea la viața obișnuită a trei tineri care au trecut prin tranșeele și ororile Primului Război Mondial. Cartea surprinde traumele pe care le trăiesc soldații supraviețuitori războiului. Și iată ce cuvinte găsim în *Trei camarazi*: „Viața a devenit prea murdară ca să încapă în ea fericirea!”.

Pe frontul de vest nimic nou spune povestea unui soldat care se alătură armatei germane la începutul conflagrației mondiale și

ajunge pe front alături de alți câțiva prieteni. Prin intermediul personajului principal, Remarque conturează universul războiului prin ochii unui participant direct, punând accentul mai ales pe impactul psihologic pe care acesta l-a avut asupra soldaților.

În anul 1931 Remarque a fost nominalizat la Premiul Nobel pentru Pace pentru romanul său *Nimic nou pe Frontul de Vest*, dar și la Premiul Nobel pentru Literatură.

Henri Barbusse - *Focul*

Henri Barbusse, scriitor și jurnalist francez, s-a înrolat în armata franceză în 1914 și a luptat împotriva Germaniei în Primul Război Mondial. A devenit celebru odată cu publicarea romanului său *Focul*, care s-a bazat pe experiențele sale din timpul Primului Război Mondial.

Prozatorul înfățișează războiul în realitatea lui cruntă, cu toate suferințele și jertfele pe care le generează. Unele capitole descriu viața din spatele frontului, permisiile, dar mai ales luptele în care oamenii mor în diverse moduri: zdrobiți, împușcați, despicați, arși, îngropați sau neîngropați. Barbusse pătrunde adânc în psihologia acestor oameni simpli care nu își pierd umorul nici în cele mai grele clipe.

Focul impresionează prin extraordinarul său accent de sinceritate. Cartea demonstrează că războiul nu este dus de eroi, nici măcar de mercenari, ci suportat de oameni pașnici, majoritatea țărani.

Fiind unul dintre cele mai influente romane de război, *Focul* este și unul dintre primele romane despre Primul Război Mondial care a fost publicat în decembrie 1916 și a câștigat prestigiosul Premiu Goncourt un an mai târziu.

Arnold Zweig - *Cazul sergentului Grișa*.

Arnold Zweig a fost scriitor și militant pacifist german de origine evreiască.

După începerea primului război mondial se înrolează ca voluntar în armata germană. Experiența războiului îi schimbă radical convingerile și punctul de vedere asupra vieții. Noile sale convingeri sunt oglindite în romanul *Cazul sergentului Grișa* care-i aduce o faimă internațională. Lucrările sale au fost incluse de naziști în lista cărților arse.

J.R.R. Tolkien - *Stăpânul Inelelor. Hobbitul*

J.R.R. Tolkien a fost scriitor, poet și filolog englez. Se afla la Oxford, pregătindu-și doctoratul în limba și literatura engleză, atunci când Marea Britanie a declarat război Germaniei. După doctorat, în 1915, Tolkien s-a înrolat în armată, ca locotenent secund, apoi ca ofițer de batalion, responsabil cu comunicarea.

Combatant în bătălia de pe Somme și rănit în 1917, autorul s-a folosit de scenele inumane petrecute pe câmpul de luptă, de imaginea vizuală apocaliptică a frontului pentru a recrea imaginea răului, a tărâmului

din Mordor, în capodopera *Stăpânul Inelelor*, lucrare în care experiențele războiului sunt cel mai vizibile în pasajele care descriu peisajele întunecate ale răului.

Tolkien a fost atras în mod clar de amintirile de pe frontul de Vest, atunci când a descris ținuturile întunecate din trilogie, așa cum a declarat mai târziu: „*Mlaștina Morții și Morannon* datorează ceva Franței după Bătălia de pe Somme.”

În *Hobbitul* apar teme ale dezvoltării personale și diferite forme de eroism care, împreună cu conflictul, i-au determinat pe critici să considere experiențele lui Tolkien și ale altor participanți la Primul Război Mondial ca fiind folosite la șlefuirea poveștii.

William Somerset Maugham - *Pe muchie de cuțit*.

William Somerset Maugham a fost dramaturg și prozator englez, considerat primul autor de romane de spionaj scrise din perspectiva unui fost spion. În timpul Primului Război Mondial a lucrat la Crucea Roșie, dar și în corpul de ambulanță, după care, în 1916, a fost recrutat în Serviciul de informații secrete britanic.

În volumul *Pe muchie de cuțit*, autorul relatează povestea unui pilot de război puternic traumatizat de ceea ce a experimentat în Primul Război Mondial și este în căutarea sensului vieții. Romanul are în centru povestea unui personaj excepțional, ale cărui rătăcirii în căutarea unui sens existențial mai profund îl poartă pe trei continente, în diferite

ipostaze: ca aviator în Primul Război Mondial, tânăr monden în America, intelectual boem, cufundat în studiu la Paris, miner într-un mic orașel din Franța, învățăcel într-ale spiritualității în India. Autorul însuși se include în rândul personajelor sale, ca unul dintre oamenii care l-au cunoscut direct, purtând cu el lungi discuții despre filozofie și religie, într-atât de fascinante încât îi dedică o carte.

M. Șolohov - *Donul liniștit*

M. Șolohov a fost scriitor cazac, participant la războiul civil și laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1965.

Făcând parte din tezaurul literaturii ruse, alături de *Război și Pace*, *Frații Karamazov*, *Ana Karenina*, *Donul liniștit* este una dintre capodoperele literaturii secolului al XX-lea. Acțiunea are loc între anii 1912-1922, incluzând perioada țaristă, Primul Război Mondial și Războiul Civil (1918-1923), după desfășurarea Revoluției Ruse din 1917.

Romanul oferă cititorului o frescă a vieții cazacilor de pe malurile Donului, cu tradițiile și obiceiurile lor, punându-se accentul pe contrastul dintre perioada țaristă și perioada comunistă. Tributare romanului-fluviu, cele 1800 de pagini urmăresc destinul unor familii de cazaci, cuprinzând marea schimbare a lui 1917, focalizând pe o zonă dintotdeauna specială a Rusiei, Donul cu așezările sale.

Donul Liniștit este o adevărată epopee a satului ucrainian, operă în care forța epică și descriptivă este dublată de un real talent de analist. Deși paternitatea operei rămâne o enigmă pentru mulți, ea a fost apreciată de toată lumea, iar Șolohov a primit premiul lui Stalin de gradul I, în 1941.

Richard Aldington - *Moartea unui erou*

Richard Aldington a fost poet și romancier englez.

În 1916 a început să slujească în armată ca o persoană privată, ulterior devenind ofițer. A slujit pe Frontul de Vest, iar în 1917 a fost rănit. Războiul a schimbat radical atitudinea eroului nostru. Ea a scos deoparte amprenta deznădejdiei și a amărăciunii dure asupra muncii sale.

Imagini din timpul războiului și viziunea critică, pesimistă a societății burgheze constituie materia principală a romanelor sale *Moartea unui erou* sau *Fiica colonelului*.

Moartea unui erou a fost răspunsul semi-autobiografic al lui Aldington la război, pornit aproape imediat după ce armistițiul a fost declarat. El a numit-o „roman de jazz”, care a condamnat materialismul victorian ca o cauză a tragediei și a pierderii războiului. Romanul ilustrează impactul războiului asupra vieții civile a unui soldat. Povestea explorează înstrăinarea și izolarea unui tânăr soldat la întoarcerea acasă în concediu..

Moartea unui erou, ca multe alte romane publicate în această perioadă despre

război, a suferit foarte mult de cenzură. În loc să schimbe sau să taie părți din romanul său, el a înlocuit cuvintele cu asteriscuri. Această carte este inclusă astăzi în lista celor mai cunoscute lucrări anti-război și este la egalitate cu lucrările lui Hemingway și Remarque.

Războiul din 1914-1918 a inspirat un număr impresionant de poezii și ficțiune. Conform unei estimări, trei milioane de poezii de război ar fi fost scrise în Germania în primele șase luni de conflict, iar Catherine W. Reilly a numărat 2225 de poeți englezi care au scris despre Primul Război Mondial.

Jaroslav Hašek - *Bravul soldat Svejk*

Jaroslav Hašek a fost scriitor satiric și umorist ceh, cunoscut, în special, pentru romanul *Peripețiile bravului soldat Švejk*, tradus în peste șaiszeci de limbi.

În 1915 Hašek s-a înrolat în armata austriacă, iar în vara anului 1916 a fost capturat de ruși și trimis în lagăr.

Aventurile personajului din titlu încep odată cu declanșarea Primului Război Mondial, când Svejk este din nou mobilizat în rândurile armatei austriece. Din nou, pentru că fusese dat afară din armată când își făcea serviciul activ, fiind declarat de medicii legiști drept „tâmpit iremediabil”. Personajul principal al unuia dintre cele mai mușcătoare romane-satiră care s-au scris vreodată este un soldat a cărui dorință fierbinte este aceea de a-și apăra împăratul „până la ultima suflare”.

Cu toate acestea, romanul este mai degrabă o cronică plină de ironie a ceea ce a însemnat Primul Război Mondial în culisele sale, acolo unde angrenaje multe pun în mișcare o întreagă mașinărie de luptă decât o odă de vitejie. Se pare ca autorul romanului a avut în vizor, de fapt, ironizarea birocratică a vremii, satirizându-i nu doar pe cei mai neînsemnați subofițeri sau pe clerici, ci chiar pe împărat.

Deși periplul aventurilor bravului soldat au rămas neterminate (lucrarea trebuia inițial să aibă șase volume, dar autorul n-a reușit să finalizeze decât patru care s-au publicat, mai apoi, în două părți), criticii socotesc aceasta operă drept una dintre cele mai însemnate ale secolului XX.

Robert Musil - *Omul fără însușiri*

Robert Musil a fost scriitor austriac. Declarația de război din august 1914 dă peste cap viața lui Musil. „Războiul s-a prăbușit peste mine ca o boală, ca o febră care o însoțește”, spune el. Experiența războiului va fi pentru el decisivă.

Multe din scrierile sale ulterioare vor examina războiul și consecințele sale asupra civilizației, gândirii și artei. Multe din impresiile și anecdotele culese de pe front vor fi încorporate romanului *Omul fără însușiri*.

Romanul tratează declinul moral și intelectual al Imperiului Austro-Ungar prin ochii protagonistului cărții, Ulrich, un ex-matematician care nu a reușit să se adapteze la lumea din jurul său într-un mod care să-i

permită să posede calități. Omul fără însușiri retracează peregrinările lui Ulrich în interiorul unei societăți burgheze muribunde. Ulrich este de fapt intermediarul prin care Musil însuși judecă și analizează lumea cu personajele sale.

Konstantin Fedin - *Orașe și ani*

Konstantin Aleksandrovici Fedin a fost romancier și poet rus. A scris romane de analiză psihologică, care relatează participarea intelectualilor la Revoluția bolșevică din Rusia.

Orașe și ani este un roman cu unele implicații autobiografice, publicat în anul 1924 la Leningrad. Inspirat de experiența autorului din război, reprezintă unul dintre primele romane din literatura rusă care se referă la evenimentele din Primul Război Mondial și din timpul Războiului Civil Rus și este considerat „unul dintre primele romane majore ale literaturii sovietice”.

Romanul reflectă participarea intelectualilor ruși la evenimentele revoluționare produse în Rusia după răsturnarea regimului țarist în 1917 și soarta lor în noile circumstanțe social-politice. Autorul îi prezintă pe intelectualii ruși în contradicție cu ei înșiși și cu vremurile pe care le trăiesc. Personajul principal un intelectual cultivat și sensibil cu o educație occidentală, aderă la cauza Revoluției Ruse, dar nu reușește să se adapteze conformismului impus de noul regim comunist.

Kuncz Aladár - *Mănăstirea neagră*

Kuncz Aladár a fost scriitor, editor, critic și traducător maghiar. Declanșarea războiului avea să-l ducă pe autor în situații greu de imaginat pentru un intelectual maghiar, crescut în admirația culturii franceze, totul culminând cu internarea sa în lagărele franceze, ca cetățean al unei țări ostile, împreună cu alți germani, austrieci și maghiari. Urmează ani de detenție greu de descris, în clădirea insalubră a vechii mănăstiri cu încăperi neîncălzite, pline de igrasie și mucegai, dormind pe o mână de paie în tovărășia șobolanilor.

Mănăstirea neagră este un document memorial în care autorul înregistrează evenimentele cu o obiectivitate aproape științifică. Surprinde experiențele sale de captivitate și amintirile celor cinci ani petrecuți la mănăstirea Noirmoutier, respectiv în lagărul de la Ile d'Yeu. Cartea este în același timp și un rechizitoriu împotriva violenței și a tiraniei, un protest împotriva războiului. Nu este doar o cronică a evenimentelor, ci o poveste dramatică cu mărturisiri autoanalitice făcute atât printr-o observație aprofundată, cât și printr-o reprezentare a vieților și a evenimentelor cotidiene ale colegilor săi prizonieri.

Tolstoi Alexei Nikolaevici - *Calvarul*

Tolstoi Alexei Nikolaevici a fost scriitor rus care a abordat multe genuri, dar care s-a specializat în literatură SF și romane istorice.

În timpul războiului civil care a urmat Revoluției din octombrie, s-a alăturat armatei albe.

Calvarul descrie evenimente din perioada 1914 – 1919, inclusiv din războiul civil. O vastă frescă a Rusiei dinainte și din timpul primului război mondial. Tolstoi a afișat soarta intelectualității rusești, care a trebuit să suporte un test foarte dificil în revoluția din 1917.

John Ernst Steinbeck - *La răsărit de Eden*

John Ernst Steinbeck a fost scriitor american, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1962.

În timpul celui de-al doilea război mondial, Steinbeck a fost corespondent special în Europa al forțelor aeriene americane și al ziarului „New York Herald Tribune”.

Reportajele de război ale lui Steinbeck sunt memorabile atât pentru valoarea lor istorică, dar și datorită unei note personale profund umane și a vitalității cu care e surprins efectul războiului.

La Răsărit de Eden este unul dintre marile monumente ale literaturii. Romanul este o cuprinzătoare „saga” a două familii americane, care se întinde pe două decenii, din perioada de după războiul civil și până în timpul Primului Război Mondial.

Este o lucrare fără limite în timp și spațiu, actualitatea evenimentelor și personajelor fiind valabilă în orice perioadă istorică și în orice loc de pe această planetă.

Scriitorul ne face cunoștință cu povestea fraților Charles și Adam Trask, iar mai apoi cu a gemenilor Cal și Aron Trask.

Tatăl primilor, un om dur care, chiar dacă a luptat puțin în Războiul Civil american, fiind imediat rănit la picior, a ajuns expert de război. Însă iubirea lui pentru Charles – un copil dur, aspru, avid de a fi primul în orice, dar care-i purta o mare afecțiune tatălui - și pentru Adam – cel blând, dar aspru instruit pentru război, victima fratelui în duelul pentru dragostea părintească, era împărțită diferit.

La moartea lui le lasă o moștenire imensă celor doi frați, Charles care rămăsese în locul natal să muncească pământul, Adam servind în război și colindând toată America.

Stefan Zweig - *Lumea de ieri*

Stefan Zweig a fost scriitor, jurnalist și biograf austriac. Zweig a servit în Arhivele Ministerului de Război și a adoptat o poziție pacifistă. Și-a petrecut ultimii ani de viață în exil, fiind un opozant fățiș al dictaturii naziste.

În *Lumea de ieri*, Zweig descrie Viena și Europa de dinaintea Primului Război Mondial: o lume sigură, stabilă și armonioasă, unde libertatea de spirit domnea neștirbită. Lumea în care s-a născut și a început să scrie, cunoscând celebritatea, în care el a călătorit, s-a îndrăgostit de cultura franceză, a legat mari prietenii intelectuale. Odată cu catastrofa din 1914, lumea aceasta dispare treptat: tronurile se prăbușesc, ideile se tulbură, o întreagă civilizație începe să se scufunde. Scriitorul face un raid introspectiv,

o analiză pertinentă între ceea ce a fost și ceea ce este, uneori cu nostalgie, alteori cu regret, enunțând argumente pro și contra.

Vsevolod Viaceslavovici Ivanov - *Trenul Blindat 14-69*.

Vsevolod Viaceslavovici Ivanov a fost scriitor rus. Proza sa dinamică evocă Războiul Civil Rus, la care a participat, fiind caracterizată prin simț epic bogat, temperament liric în descrierea naturii și predilecție pentru situațiile dramatice neașteptate.

Pentru Ivanov, nu sunt vinovați nici *albii*, nici *roșii*, toți se supun instinctelor și vremurilor fiindcă altfel nu pot supraviețui. Apartenența la o tabără sau alta, acțiunile la care participă nu sunt dictate de rațiune sau ideologie fiindcă personajele lui Ivanov sunt prinse într-un carusel și nici nu au cunoștințe care să le permită să adopte anumite poziții, astfel că ei acționează instinctual de cele mai multe ori.

Trenul Blindat 14-69 evocă luptele din Siberia, imediat după revoluție, contra intervenționiștilor străini. Romanul dramatizează acțiunea de capturare a muniției dintr-un tren blindat de către un grup de partizani conduși de un fermier. În baza acestui roman, autorul a scris și prima piesă de teatru, cu același nume, transformându-l pe protagonistul pasiv al romanului într-un exponent activ al idealurilor proletare.

Alexandr Alexandrovici Fadeev – *Înfrângere*

Alexandr Alexandrovici Fadeev a fost prozator rus. În timpul războiului rus a luat parte la mișcarea de gherilă împotriva intervenționiștilor japonezi și a Armatei Albe.

Înfrângere este un roman scris în 1927, iar acțiunea are loc în timpul Războiului Civil Rus. Un detașament de partizani ai Armatei Roșii se află într-un sat din regiunea Ussuri și așteaptă de mult timp să lupte. Oamenii se obișnuiesc cu liniștea, dar, curând, inamicul începe o ofensivă pe scară largă. Conducătorul lor face tot posibilul pentru a-i salva și a continua lupta. Detașamentul se retrage în taiga, cade într-o ambuscadă a cazacilor și, după ce suferă pierderi grele, scapă din încercuirea inamicului.

René Chambe - *Casca de zbor*

René Chambe a fost general, aviator și scriitor francez. Pionier al aviației de luptă în timpul războiului din 1914-1918, este renumit pentru scrierile sale despre aviație. Ofițer de aeronautică, Chambe a participat la instruirea personalului român de navigație și a trăit efectiv greul războiului dus de România între anii 1916-1917. În 1917 îl găsim la comanda unei escadrile de vânătoare. A luptat la Mărășești și a fost rănit, iar regina Maria s-a asigurat că va primi cele mai bune îngrijiri. După război a scris mai multe cărți inspirate din experiența luptelor aeriene.

Romanul *Casca de zbor* povestește despre escadrila sa din România. Descrie unele momente din acei ani ai războiului cu mult realism, profunzime în observație și

prețuire aproape incredibile. Pe lângă farmecul și stilul înflăcărat se adaugă tot ce îl atrage pe cititor: călătorii, întreceri eroice, aventuri spectaculoase, abordarea gravelor probleme internaționale, precum și siguranța scriitorului ancorat în experiență, care a văzut, a trăit, a suferit și uneori s-a delectat cu cele povestite.

Ilya Grigorievici Ehrenburg- *Aventurile extraordinare ale lui Julio Jurenito*

Ilya Grigorievici Ehrenburg a fost scriitor și jurnalist rus evreu, laureat al Premiului Stalin.

A fost reporter în trei războaie: primul război mondial, războiul civil spaniol și al doilea război mondial.

Romanul filosofic și satiric publicat în 1922, *Aventurile extraordinare ale lui Julio Jurenito*, oferă o imagine mozaic interesantă a vieții Europei și Rusiei în timpul primului război mondial și al revoluției, dar cel mai important - un set de profeții uimitoare prin acuratețea lor. Un roman fantezist aventuros, în care există predicții ale Holocaustului și ale unei bombe nucleare.

Romain Rolland - *Pierre și Luce*

Romain Rolland a fost un scriitor francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1915.

În perioada dintre cele două războaie se afirmă ca militant antifascist. Prezidează, alături de Barbusse, Congresul mondial de la Amsterdam împotriva războiului.

Situându-se pe poziții pacifiste, condamnă războiul izbucnit în 1914 în culegerea de articole *Deasupra învâlmășelii*, 1915.

Pierre și Luce este povestea a doi tineri îndrăgostiți la Paris în timpul Primului Război Mondial. Nu există nici o luptă descrisă în roman deoarece autorul se concentrează în primul rând asupra efectelor psihologice ale războiului. Pierre și Luce fac parte din două clase sociale diferite, însă sunt dezamăgiți de puterile de guvernare ale lumii și de falsele promisiuni ale naționalismului. Viețile lor sunt în afara controlului lor, nu mai simt libertatea de a visa și nu își planifică viitorul. Cu toate acestea, cei doi reușesc să-și construiască o poveste de iubire puternică.

Vicente Blasco Ibáñez - *Cei patru cavaleri ai Apocalipsei*

Vicente Blasco Ibáñez a fost scriitor spaniol și ocazional regizor de film. A fost un susținător al Aliaților în Primul Război Mondial. În nuvela sa din 1916, *Cei patru cavaleri ai Apocalipsei*, Vicente Blasco Ibáñez ne vorbește despre arcul său și săgețile sale otrăvite, infectate cu toate bolile. Cei patru cavaleri citați în Apocalipsă sunt războiul, molima, foametea și moartea.

Guillaume Apollinaire a fost poet, prozator și critic de artă. S-a înrolat voluntar la începutul luptelor în 1914, iar în 1916 este rănit grav la cap de o schijă de obuz. Cu o mândrie de fost combatant, se pregătea să revină la iubita lui viață pariziană, dar n-a avut

noroc: lovit de gripă, moare la Paris în ultimele zile ale războiului, în noiembrie 1918. Apollinaire a rezumat, prin numai câteva zeci de poezii, nu doar inovațiile poetice ale momentului, ci a indicat și direcțiile spre care poezia franceză avea să se îndrepte.

**Luciana MACOVEI, bibliotecar,
Serviciul Relații cu publicul,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

LUNAR LA BIBLIOTECĂ
„După-amiezi culturale la Vaslui”

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

CONFERINȚA

DUPĂ - AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

Fantasmele magicului între seducție și manipulare

CONFERENȚIAZĂ:
prof. univ. dr. **NICU GAVRILUȚĂ**, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

COORDONATOR:
prof. univ. dr. **CONSTANTIN DRAM**, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

LANSARE DE CARTE

HOMO MAGICUS

Camuflări, mistere, soteriologii

Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2021

1 IULIE 2021, ORA 14:00

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Evenimentul va fi transmis și online

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Haghi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

CONFERINȚA

DUPĂ - AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

Profesorul ideal sau despre autoritate și vocație

CONFERENȚIAZĂ:
lect. univ. dr. **BOGDAN NECULAU**, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

R:
CONSTANTIN DRAM, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

SEPTEMBRIE 2021, ORA 14:00

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Înțina va fi transmisă și online

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Haghi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

CONFERINȚA

DUPĂ - AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

De sărbători suntem cu toți copiii Pământului

CONFERENȚIAZĂ:
prof. univ. dr. **CONSTANTIN DRAM**, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

MARTI, 21 DECEMBRIE 2021, ORA 14:00 - ÎNREGISTRARE VIDEO

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Haghi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

CONFERINȚA

DUPĂ - AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

Provocări ale literaturii lui Dostoievski: de la exerciții de toleranță la metamorfoza creștină.

CONFERENȚIAZĂ:
lector univ. dr. **CĂLIN HORIA BÂRLEANU**, Univ. „Ștefan cel Mare” Suceava

COORDONATOR:
prof. univ. dr. **CONSTANTIN DRAM**, Univ. „Al. I. Cuza” Iași

25 OCTOMBRIE 2021 - ÎNREGISTRARE VIDEO

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Haghi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

CONFERINȚA

DUPĂ - AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

Structuri și reprezentări ale puterii medievale europene în imaginarul contemporan. Europa încotro?

CONFERENȚIAZĂ:
prof. univ. dr. **LIVIU PILAT**, directorul Școlii Doctorale a Facultății de Istorie, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

COORDONATOR:
prof. univ. dr. **CONSTANTIN DRAM**, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

VINERI, 26 NOIEMBRIE 2021, ORA 14:00 - ÎNREGISTRARE VIDEO

BIBLIOTECĂ JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Haghi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

SĂPTĂMÂNAL LA BIBLIOTECĂ

SĂPTĂMÂNAL LA BIBLIOTECĂ

SĂPTĂMÂNAL LA BIBLIOTECĂ

CONSILIUL JUDEȚEAN
VASLUI

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

CLUBUL CURIOȘILOR

pentru copii, 6 - 10 ani

Acces GRATUIT
în baza
Permisului de intrare.

Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

VINERI, ora 15:00

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

